

Matêu memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Matêu ne prïne Jeju'ã ajarẽ, rwỳk djà kraxrũm ne 'ã ujarênh tẽn àbir djãmã kumẽ. Matêubê ne Jeju kôt ba djwỳnh'ô. Nãm bẽnjadwỳr bajtemmã pi'ôk kaprĩo atom djàkam nhỹ nhym kam Jeju kum kabẽn nhym tu kum iren kam mã Jejukôt ajkamẽ. Kôt bikamẽn tẽn rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym kam prïne gwaj bamã Jeju'ã pi'ôk no'ôk ne. Kute Jeju pykabê ar bari noo omũnh ne amako kute mar kôt ne gwaj bamã 'ã pi'ôk no'ôk ne.

Matêu nhidji 'ôdjwỳbê ne Rewi.

Jeju nhingêt'ã ujarênh kadji ne ja.

Ruk 3.23

1 ¹Ba, ibê Matêu ne ba pi'ôkkam ar amã ikabẽn jarẽ. Dja ba ar amã Jeju Kritu'ã ajarẽ. Metĩndjwỳnh ne 'ã Bẽnjadwỳrbê kumkati mẽ. Kute 'ã Bẽnjadwỳrbê kumkati mẽnkhôt ne me Jejumã Kritu jarẽ. Dja ba Jeju Kritu nhingêt kumrêx'ã ar amã ajarẽ. Aben nHITEPã ar amã ingêt djari arênh tẽn. O tẽn arỳm 'ã ar amã pi'ôk no'ôk gar arên ama. Jeju nhingêtbê ne Dawi. Ne ingêt 'ôdjwỳbê Abraão.

²Ingêt Abraão ne Idjak dji.

Idjak dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatànH ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Djako dji.

Djako dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatànH ne ar ba. Ar ba: nhym kam arỳm aben kukãm Djudamẽ kamy ar adjuw.

Djudamẽ kamy ar adjuw nhym ar arỳm apôx. Apôx ne kam arỳm abatànH ne ar ba.

³Nhym kam Djuda arỳm Tamaremã Perêmẽ Djera ar adjuw.

Perêmẽ Djera ar adjuw nhym ar arỳm apôx. Apôx ne arỳm abatànH ne ar ba. Ar ba: nhym kam Perê arỳm Êrô dji.

Êrô dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatànH ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Arão dji.

Arão dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatànH ne ar ba.

⁴Ar ba:n kam arỳm Amĩnadabi dji.

Amĩnadabi dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatànH ne ar ba.

Ar ba:n kam arỳm Naxô dji.

Naxõ dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n kam arým Xamão dji.
Xamão dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.
5Ar ba:n kam arým Rabemã Bôadji dji.
Bôadji dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n kam arým Ruximã Ôbet dji.
Ôbet dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n kam arým Djexe dji.
Djexe dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.
6Ar ba:n kam arým Dawi dji.
Dawi dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n kam arým kubê bĕnjadjwÿr rax. Ar ba:n kam arým Urij prômã Xaromão dji.
Xaromão dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.
7Ar ba:n kam arým Robowão dji.
Robowão dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n kam arým Abij dji.
Abij dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n kam arým Adja dji.
Adja dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.
8Ar ba:n kam arým Djoxapa dji.
Djoxapa dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n kam arým Djorão dji.
Djorão dji nhym arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n kam arým Udjiij dji.
Udjiij dji nhym arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba.
9Ar ba:n kam arým Djotão dji.
Djotão dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Djotão ar ba:n kam arým Akadji dji.
Akadji dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n kam arým Edjekij dji.
Edjekij dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.
10Ar ba:n kam arým Manaxe dji.
Manaxe dji nhym arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n kam arým Amõ dji.
Amõ dji nhym arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n kam arým Djoxij dji.
Djoxij dji nhym arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.
11Ar ba:n kam arým Djekonijmẽ kamy ar adjuw.
Djekonijmẽ kamy ar adjuw nhym ar arým apôx. Apôx ne kam arým abatànĥ ne ar ba. Nhym kam me kurê djwÿnh arým mebê idjaer'ÿr prôt ne kam me pa 'amÿn meo mõi. Me pardja'ã meo mõi. Krĩraxbê Babirônij'ÿr meo mõi meo bõx.

¹²Nhym me krîraxbê Babirônijkam ar ba: nhym kam Djekonij arÿm Xarati dji.

Xarati dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorba dji.

Djorba dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànĥ ne ar ba.

¹³Ar ba:n arÿm Abidji dji.

Abidji dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Erijkĩ dji.

Erijkĩ dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adjô dji.

Adjô dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànĥ ne ar ba.

¹⁴Ar ba:n arÿm Xadoki dji.

Xadoki dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Akĩ dji.

Akĩ dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Eriju dji.

Eriju dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànĥ ne ar ba.

¹⁵Ar ba:n arÿm Erijdjô dji.

Erijdjô dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Matã dji.

Matã dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djako dji.

Djako dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànĥ ne ar ba.

¹⁶Ar ba:n arÿm Jôdje dji.

Jôdje dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànĥ ne ar ba. Ne kam arÿm kubê Marij mjên.

Ne kam arÿm Jeju'ÿr o bôx. Marij kurũm ne arÿm Jeju kato. Katon kam arÿm abatànĥ ne ar ba.

Be, Jeju nhingêt'ã ujarênĥ ne ja. Jejubê ne me ô Bẽnjadjwÿrbê kumkati. Kubê ne Kritu.

¹⁷Be, Abraão krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhym me aben nHITEPã ar'ã akre: nhym ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx nhym me kam Dawi'ÿr o bôx. Nhym kam Dawi krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhym me aben nHITEPã ar'ã akre: nhym ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhym me kam arÿm me kurê djwÿnh kute mebê idjaer pytâr'ÿr o bôx. Me me utàn krîraxbê Babirônij'ÿr meo bôx. Nhym kam me krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhym me aben nHITEPã ar'ã akre: nhym ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhym me kam arÿm Kritu'ÿr o bôx. Metĩndjwÿnh kute 'ã Bẽnjadjwÿrbê kumkati mênĥkôt ne me kum Kritu jarê.

Jeju nã kurũm kator kadjy ne ja.

Ruk 1.26

¹⁸Jakam dja ba Jeju Kritu kator'a ajarẽ. Nã kurũm kator'a ajarẽ. Nãbê ne Marij. Metĩndjwỹnh Karõ ne Marij'ỹr bõx nhym arỹm tujarõ. Marij tujarõ kêtiri ne Jõdje arỹm amim kum kabẽn nhym me kunĩ kuma. Nãm amim kum kabẽn kajgobit. Kraxje kute o nõi kêt. Nhym kam arỹm tujarõ. Tujarõ nhym arỹm omũ. ¹⁹Ne kam bit kute kangamã. Jõdje mexkam bit kute me kãxã kangamãn amim karõo nhỹn amim,

—Ne ba ren me krãptĩ nhipõkri kanga nhym ren me arỹm kam ngryk ne. Ba me krãptĩ kãxã kanga. Nãm ã mexkam amim ane. ²⁰Nãm ã amim anhỹro nhỹn kam nõn arỹm ngõr. Ngõr nhym aêrbê Bẽnjadjwỹr djwỹnh kadjy mrãnh djwỹnh'õ arỹm 'ỹr bõx nhym õtkam arỹm omũ. Nhym kum,

—Jõdje, Dawi tãmdjwỹ, arỹm aprõ tujarõkam kwãrik wãnh adjumar punu kêt. Mrãmri dja ga ĩ tu 'ỹr amõrkumrẽx. Djãm axwe? Kati. Metĩndjwỹnh Karõ ne 'ỹr bõx nhym arỹm tujarõ. ²¹Dja kra ruw ga kam kum Jeju jarẽ. Mỹkam dja ga kum ja jarẽ? Bir, dja õ me wỹnh axwebê me utã. Kam dja ga kum Jeju jarẽ. Nãm ã Metĩndjwỹnh kadjy mrãnh djwỹnh'õ Jõdjemã ane. Mỹj'ã ne idjibê Jeju amijakre? Bir, me utãr djwỹnh'ã ne amijakre.

²²⁻²³Amrêbê: ne Bẽnjadjwỹr djwỹnh Jeju nã tujarõ'a ajarẽ. Kabẽn jarẽnh djwỹnhmã 'ã ajarẽ. Nhym arỹm kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me kurerer'õ, me'õ kraxje kute o nõi kêtja dja arỹm tujarõ nhym ĩ kra ruw.

Nhym me arỹm idji'ã abenmã kum, ‘Emane’, anhỹro ba.”

Nãm ã kabẽn jarẽnh djwỹnh Bẽnjadjwỹr djwỹnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djõ'ã arẽnho mõi: arẽnho mõi tãmtã arỹm 'ỹr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju nã katon arỹm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arỹm tujarõkumrẽx. Kraxje me'õ kute o nõi kêtka arỹm tujarõkumrẽx. Me kute me bakukãmãremã 'ã ujarẽnh kõt arỹm ã tujarõo ane. Kabẽn jarẽnh djwỹnh ne me bakukãmãremã kum,

—Nhym me arỹm idji'ã abenmã kum, “Emane”, anhỹro ba. Be, ne ren me me bakabẽnkõt idjibê Emane'ã abenmã kum,

—Kubê ne me banhõ Metĩndjwỹnh. Me banhõ Metĩndjwỹnh arỹm me baro'ã ar ba. Nãm ã kabẽn jarẽnh djwỹnh me bakukãmãremã ane.

²⁴Metĩndjwỹnh kadjy mrãnh djwỹnh prõ'ã Jõdjemã karõn arỹm kum karõ pa. Nhym arỹm krã kato. Ne kam arỹm kabẽn kõt prõ'ỹr mõi. ²⁵Nãm 'ỹr mõi kajgon ikõ'ã ikwã kêt. Kra rwỹkkambit ne ikõ'ã ikwã. Nãm 'ỹr mõi kajgo nhym kam arỹm kra kutewa ruw nhym kumỹ. Kumỹ nhym arỹm kum Jeju jarẽ.

Ar kute kanhêtire mar'ã ujarẽnh kadjy ne ja.

2 ¹Ar kute kanhêtire mar ne ar myt apõx djã kurũm tẽ. Tẽ: nhym arỹm akati krãptĩ apêx nhym ar arỹm Djeruxarẽkam bõx. Pykabê Djudêjakam

krĩraxbê Berêkam ne Jeju ruw. Bẽnjadjwỳr raxbê Erodji memã ỳrri ne ruw. ²Ar kute kanhêtire mar Djeruxarêkam bôx ne arỳm me kukjêro tẽ. Ar memã kum,

—Nhỹnh ne me'ô prĩreja? Dja kubê mebê idjaer nhô Bẽnjadjwỳr rax. Kanhêtire kute rwỳk'ã amijakre ne bar arỳm omũ. Myt apôx djã'anh ne bar omũn kam amrê 'ỳr tẽn arỳm bôx. Ije kum rax jarẽnhmã bôx, ane. Nãm ar ã memã anhỹro tẽmo ane. ³Memã anhỹro tẽ: nhym arỳm bẽnjadjwỳr raxbê Erodji kuma, me kute ar arẽnhja ma. Kuman arỳm axwe: umar ne. Djeruxarêkam me kunĩdjwỳ axwe: umar ne. ⁴Nhym kam Erodji arỳm amiwỳr me rũnh 'uw. Me kadj Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bẽnjadjwỳrmê Môjdjê kukràdjã mar djwỳnhmê amiwỳr me ku'uw ne amijã meo akuprô. Ne kam arỳm abej me kukjêro nhỹn memã kum,

—Nhỹnh ne Kritu rwỳkmã? Nhỹnh ne Kritu rwỳk djãja? ane. Metĩndjwỳnh kute 'ã Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽnkhôt ne me kum Kritu jarẽ. ⁵Nãm Erodji memã ane nhym me kum,

—Pykabê Djudêjakam krĩbê Berêkam ne rwỳk djã. ⁶Amrêbê: ne Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnhmã arẽ. Kritu rwỳk djã'a kum ajarẽ. Nhym kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarẽ. Me krĩmã arẽn kum,

“Pykabê Djudêjakam krĩbê Berê, amã ne ba ikabẽn ne. Djãm Djudêjakam akajgo got?

Abê bẽnjadjwỳr rax pyrãk. Djudêjakam me bẽnjadjwỳr kunĩ dja amã arax jarẽ. Mỳkam?

Bir, akam dja me'ô prĩre ruw ne ĩ arỳm bẽnjadjwỳr rax. Ne arỳm inhô mebê idjaer pumũn meo ba.

Dja meo ba kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh kute ô mryo ba pyrãk”, ane.

Nãm kabẽn jarẽnh djwỳnh ã me bakukãmãremã anen arỳm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ga, Berêkam Kritu rwỳkja pumũ. Pi'ôk jakôt ne bar arỳm omũ. Nãm me rũnh ã Erodjimã ane. ⁷Nhym kam bẽnjadjwỳr Erodji amipdjun amiwỳr ar kute kanhêtire mar 'uw nhym ar arỳm 'ỳr bôx. 'Ỳr bôx nhym me kãxã arkum,

—Nhỹnhjakam ne kanhêtire amirĩt djã? Mỳj ne kanhêtire kute amirĩt'ã amex kute? ane. Nhym ar arỳm prĩne kum arẽ. ⁸Nhym kam arỳm Berẽmã ar anon arkum,

—Aje. Dja gar tẽn prĩne me'ô prĩre jabej ne kum akato. Kum akaton on amrê iwỳr tẽn imã 'ã ajarẽ. Badjwỳ 'ỳr itẽn ne ije kum rax jarẽnh prãmrumrẽx. Aj mã, ane.

⁹Nhym ar bẽnjadjwỳr rax kabẽn mar pan arỳm 'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽ: nhym ar aêrbê kanhêtireja mō. Tãm ne ar myt apôx djã'anh omũ. Arỳm ar kukãm mō. Nãm ar kukãm mō:n arỳm iby arek wajêt. Prĩre rwỳkja nhiby arek wajêt nhym ar arỳm omũ. ¹⁰Omũn arỳm kĩ:nhkumrẽx. ¹¹Ne kôt tẽn arỳm ũrkwã'ỳr bôx. Ne kam arỳm wadjàn prĩreja pumũ. Nã Marij ne kumỳn o nhỹ nhym ar omũ. Ne kam amikajgo man arỳm amijo ngriren parbê tu mỳrbê rôrôk ne. Parbê kum rax jarẽnh o ikwã. Ne kam arỳm kãjmã krĩn arỳm nêkrẽx 'ãpre bôn kum adjuw. Kẽn karỳrmê pĩ djur, me kute kuwykam rẽn nhym kudjỳjamẽ me

kudjÿ djâbê mirajamê ne ar kum adjuw. ¹²Ne kam kâjmã djan pry 'ôdjwÿ kôt akubyn ar ô pykamã tê. Me'ô ne ar biptirkam arkum,

—Kwãrîk wãnh akubyn Erodji'ÿr atêm kêt, ane nhym kam ar akubyn Erodji jaà'ã tê. Tê:n arÿm ar ô pykakam bôx.

Jôdje kute Edjitu'ÿr Jejuo kator kadjy ne ja.

¹³Nãm ar kute kanhêtire marja tê nhym kam Jôdje arÿm ngôr. Ngôr nhym ã, arÿm Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ô bôx ne kum,

—Kâjmã djan amibêx ne prîremê nã aro akaton amũ pykabê Edjiturãm aro tê. Erodji kute prîre bînmã kute abej 'ÿr. Dja gar Edjiturãm tẽn bôx ne arek kam ar aba. Ije amã arênhkambit dja gar akubyn tê, ane. ¹⁴Nãm kum ane nhym arÿm kâjmã dja. Nhym akamât kô rã'ã nhym arÿm prîremê nã aro tê. Pykabê Edjitu'ÿr ne aro tẽn aro bôx. Ne kam ar arek kam ar ba.

¹⁵Amrêbê: ne Bênjadjwÿr djwÿnh ar Edjitu'ÿr têm'ã ajarê. Kabên jarênh djwÿnhmã 'ã ajarê. Nhym arÿm kukwakam me bakukâmâremã kum,

“Bênjadjwÿr djwÿnh ne me amã, ‘Ba ne ba ikra 'uw nhym arÿm Edjitu kurũm kato.’ Nãm ã me amã ane.”

Nãm ã kabên jarênh djwÿnh me bakukâmâremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arênho mô:n arênho môr tâmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jôdje ar arÿm Edjitu'ÿr tê. Me bakukâmâremã 'ã ujarênh kôt ar arÿm Edjitu'ÿr tê. Arÿm Erodji tykkambit dja ar akubyn Edjitu kurũm tê.

¹⁶Jôdje ar Edjitu'ÿr tê nhym Erodji arÿm ar kute kanhêtire marja ma. Ne kam amim,

—Je tô mÿkam ne ar imã 'êx ne iwÿr bôx kêt? ane. Nãm anen arÿm ngry:k ne. Ne amim,

—Amũ akati ja'ã ne ar kute kanhêtire mar imã, “Bênjadjwÿr rwÿk ny'ã kanhêtire katorja'ã ne arÿm amex amãnhkrut apêx bar omũ”, ane. Be, kanhêtire kator'ã amex amãnhkrut apêx kôt godja bênjadjwÿr rwÿk ny'ã arÿm amex amãnhkrut ne apêx jabej. Nãm ã amim anen arÿm ô krâkamngônhamã kum,

—Me on Berêkam me prîre nhimex. Bu'ã Berê nhô pyka kunîkôtdjwÿ dja ga me me prîre nhimex. Mybit dja ga me kunî nhimex. Me prîre rwÿk'ã amex amãnhkrut apêx nhijukribit dja ga me me imex kêt, ane. Erodji ô krâkamngônhamã ane nhym me arÿm me prîre'ÿr môn me imexo mô. Me imexo môn arÿm me imex pa. Nhym me arÿm amak djaje mÿro kumex.

¹⁷Amrêbê: ne Metîndjwÿnh me mÿr kumex'ã ajarê. Kabên jarênh djwÿnhbê Djerimimã 'ã ajarê. Nhym arÿm kukwakam me bakukâmâremã kum,

¹⁸“Ota krîbê Ramakam me mu:w ne kâj bê amra:.

Rakeu krao amak djaje me mu:w.

Kra arÿm kubê kêtka me me te kute memã kaprî kwÿ ngrimã.” Nãm ã kabên jarênh djwÿnh Metîndjwÿnh kukwakam me bakukâmâremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arênho mô:n arênho môr tâmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne me arÿm mÿro kumex.

Krâkamngôn̄h ar̄ym me pr̄ire nhimex ne nhym me ar̄ym amak djàje m̄ȳro kumex. Djermi kute me bakukâmāremā 'ā ujarēnh kôt me ar̄ym ā m̄ȳro ane.

Nadjare'ÿr akēx'ā ujarēnh.

¹⁹Jôdje ar Edjitukam ar ba: nhym kam Erodji ar̄ym ty. Ty nhym kam Jôdje ar̄ym biptiro nō. Biptiro nō nhym Met̄indjw̄ynh kadjy mrānh djw̄ynh'ō ar̄ym kum amijo amir̄it ne kum,

²⁰—Kāj̄mā djan pr̄iremē nā aro tē. Me abē idjaer nhō pyka'ÿr aro tē. Me kute bit pr̄ire b̄in prāmja ne me ar̄ym ty, ane. ²¹Nhym kam Jôdje ar̄ym kāj̄mā djan pr̄iremē nā aro tē. Aro tēn amū me bē idjaer nhō pyka'ÿr aro tē. 'ÿr aro tē:n ar̄ym 'ÿr aro bōx. ²²'ÿr aro bōx nhym me ar̄ym kum,

—Erodji kra Akireu ar̄ym pykabē Djudējakam bām pānh memā bēnjadjw̄yr, ane. Nām me Jôdjemā ane nhym ar̄ym kum uman Djudēja'ÿr tēm prām kēt. Ne kam ôtkam me'ō ar̄ym nēje kukrā. Nhym kuman ar̄ym pykabē Djudēja nhibej tēn kam pykabē Garrējakam bōx. ²³Ne ajte tē:n ar̄ym kr̄iraxbē Nadjarekam bōx ne kam ar ba. Kam ar ba: nhym kam Jeju ar̄ym kam abatānh ne. Amrēbē: ne Met̄indjw̄ynh ja'ā ajarē. Jeju Nadjarekam abatānh'ā ajarē. Kabēn jarēnh djw̄ynhmā 'ā ajarē. Nhym ar̄ym kukwakam me bakukâmāremā kum,

“Dja me abenmā 'ā, 'Nadjarekam ne abatānh djā', anhyro ba.”

Nām ā ujarēnh djw̄ynh Met̄indjw̄ynh kukwakam me bakukâmāremā ane.

Nhym kam me aben djô'ā arēnhō mō:n arēnhō mōr tām̄tā ar̄ym 'ÿr o bōx.

Tū:mrām me bakamingrānyrekam ar̄ym 'ÿr o bōx nhym Jeju ar̄ym Nadjarekam abatānh ne. Me bakukâmāremā 'ā ujarēnh kôt ne ar̄ym Nadjarekam abatānh ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ā ujarēnh.

Mak 1.1; Ruk 3.1; Dju r 1.19

3 ¹Jeju Nadjarekam ar ba: nhym kam ngômā me angiēnh djw̄ynhbē Djuão ar̄ym bōx. Pykabē Djudējakam kapôt kukritkam ne Djuão me akreo ba.

Me ta ne me 'ÿr ban bōxo kumex nhym ar me akreo ba. ²Nām memā kum,

—Me amikam akap̄r̄iren wānh ajaxwemā anhiren Met̄indjw̄ynh'ÿr amijo akēx. Ar̄ym kājkwakam Bēnjadjw̄yr djw̄ynh kute pykakam amim me utār ne ar meo ba 'ÿr. Nām ā Djuão memā ane. ³Amrēbē: ne Met̄indjw̄ynh Djuão kukām 'ā ajarē. 'Ā ujarēnh djw̄ynhbē Idjaijmā 'ā ajarē. Nhym ar̄ym kukwakam me bakukâmāremā kum,

“Me'ō dja kapôt kukritkam memā kabēn ne. Kāj bē dja me akren memā kum,

‘Me apa. Ē, on Bēnjadjw̄yr djw̄ynh kutêp wānh ajaxwemā anhiren katāt amijo aba. Kute mrāmri ne me kute bēnjadjw̄yr rax kutêp pryō mex ne kute kum katāt pry jadw̄yrja pyrāk’, ane.

Dja ā ujarēnh djw̄ynh Bēnjadjw̄yr djw̄ynh'ā memā ane.”

Nām ā Idjaij Djuão'ā me bakukâmāremā ane. Nhym kam me aben djô'ā arēnhō mō:n arēnhō mōr tām̄tā ar̄ym 'ÿr o bōx. Tūmrām 'ÿr o bōx nhym Djuão ar̄ym

kato. Me bakamingrãnyrekam katon arým ã me akreo bao ane. Metĩndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarẽnh kôt Djuão arým katon ã me akreo ane.

⁴Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kĩ nhípêxo kubêkàn angij ne mry kào amikrax pren krytkanhê kun menh kangôo ikô. ⁵Nhym kam krĩraxbê Djeruxarêkam me ja Djuão'ýr bôxo dja. Bu'ã pykabê Djudêjakam me jadjwý Djuão'ýr bôxo dja. Ngôbê Djodão bu'ã pykakam me jadjwý 'ýr bôxo kumex ne. Nãm me Djuão'ýr ban bô:xo dja. ⁶Ne kam amijaxwe kôt amijarẽn memã kum,

—Be, mrãmri ne ba ijaxwe tũm krãptĩ. Arým imã kĩnh kêt ne wãnh kum inhire, ane. Nhym kam ngô raxbê Djodãokam mã Metĩndjwýnhmã me angij.

⁷Nhym kam mebê pardjêumẽ mebê xadjudjêumẽ krãptĩ arým Djuão'ýr bôxo dja. Nhym me omũn memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abê iry. Mýj me'õ got ne me amã Metĩndjwýnh ngryk nhõ akati jarẽ ga me umaje iwýr aprôt kajgo? ⁸On katàt amijo aba gẽ me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri ga me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhirern aje Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx jabej gẽ me me amã kato. Ne kam me akam kĩnhkumrẽx kute mrãmri ne me kute pidjô djô mexmã apôx ne kam kĩnhja pyrãk. ⁹Kwãrik wãnh me anhôkre kadjwýnhbê anhingêt kukãmãre Abraãoo adjãmra kêt ne amim,

—Me ba ne ba me ibê Abraão tãmdjwý. Dja Metĩndjwýnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhym kam me inhingêt kukãmãre Abraãokôt Metĩndjwýnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikẽnh kêtumrẽx, ane. Kwãrik wãnh ga me ã anhýr ar aba kêt. Kati. Ê, ba me amã arẽ. Dja ga me te abê Abraão tãmdjwý nhym Metĩndjwýnh tu me ajo ajkẽ, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkẽ. Ne ren kute ajte Abraão tãmdjwý prãm jabej ren tu kẽnjao itun o amim Abraão tãmdjwý nhípêx nhym me ren tu katon kumex. ¹⁰Ê, mrãmri arým 'ýr. Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati arým 'ýr. Kute mrãmri ne pidjô apýnh abenkam ô kêt nhym me kute kãr ne o mrãnh ne kute kuwykam rẽnhja pyrãk. Arým ne Metĩndjwýnh me ajã pidjô djô kêt jakren arým me ajaxwe pãnh kute me ajo bikẽnh 'ýr. Dja me ajo mõn kuwykam me amẽ. Arým 'ýr. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjômã 'ýr kadjy kute parbê kãxkrãkô mýnh ne o ãm pyrãk.

¹¹Mrãmri ba ne ba ngômãbit me ajangij. Ga me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx ba ngômãbit me ajangij. Nhym be, itotokbê ne me'õ bôxmã. Me'õ tãm ne raxo kute amũ ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ýr ibikamẽnh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inhiõn ije kum parkà 'ã pre bõnh ne o itẽm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhym be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arým bõx 'ýr. Djãm ngômã kute me ajangjẽnhmã? Kati. Tãm dja bõx ne kam me awýr Metĩndjwýnh Karõ jano. Katàt me aje amijo ababit'ýr dja ano kute me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arẽnhmã. ¹²Gêdja bõx ne kam kute mrãmri ne me kute kôtyk byr ne o kute bãygogore ka'uk ne kute kam mũm 'ynhĩ, 'y mexjao atom ne kam kute 'ykãjao tẽm ne kute kuwykam mẽnh nhym xêtja pyrãk. Dja me'õja bõx ne ã me axweo anen kuwykam me

kurê. Nhym kuwyja dja pôk rã'ã: rã'ãn apêx kêtukumrêx. Nhym be, me mex, me katàt kute amijo baja'ã gêdja 'y mex jakren mûm meo atom. Meo atom ne kâjkwakam ô pykamã meo mô gê me kam kam kînhkumrêx ne ar ba. Arým kute meo anhÿr 'ÿr. Nãm ã Djuão mebê pardjêumã ane.

Djuão kute ngômã Jeju jadjàr.

Mak 1.9; Ruk 3.21; Dju r 1.32

¹³Kam Jeju arým pykabê Garrêja kurûm tê. Tê:n arým ngôbê Djodão'ÿr bôx. Nãm 'ÿr bôx ne arým Djuão'ÿr bôx. Kute Metîndjwÿnhmã ngômã adjàrmã ne 'ÿr bôx. ¹⁴Nhym kum,

—Djãm ba ije ngômã adjàrmã? Kati. Ba ne ga ren Metîndjwÿnhmã ngômã ijadjà, ane.

¹⁵Nhym kum,

—Kati, kwãrîk rã'ã. Metîndjwÿnh kute gu bamã katàt baje amijo baba'ã karô kôt dja gu prîne katàt amijo baba. Kam dja kînhkumrêx. Kam dja ga on ngômã ijadjà, ane.

¹⁶Nhym arým ngômã adjà. Nhym kam wabin dja nhym aêrbê kâjkwa arým aben bê ajkij. Aben bê ajkij nhym me kute omûnh kadjy Metîndjwÿnh Karô kute tut pyrâk arým 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. 'Ã tÿm nhym Djuão arým omû.

¹⁷Nhym ê, arým kâjkwa kurûm Metîndjwÿnh memã kabên ne memã kum,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikînhkumrêx. Nãm ã Metîndjwÿnh Kra'ã memã ane.

Xatanaj te kute axwe'ã Jejumã àpnênh.

Ruk 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

4 ¹Nhym kam Metîndjwÿnh Karô kapôt kukritmã Jejuo katon o mô. Dja Xatanaj te kute axwe'ã mênhmã kum apnê. Ja kadjy ne o mô.

²Nhym kam Jeju Metîndjwÿnhmã amijajbu. Nãm amijajburo dja: nhym 'ã akatibê 40 apêx. Nhym kam arým kum prã:m ne. ³Nhym kam me axwe'ã memã àpnênh djwÿnhbê Xatanaj arým 'ÿr tên 'ÿr bôx. Nãm bit kute amikôt o ba nhym kôt axwemã 'ÿr bôx. Ne kam kum,

—Ê, goja abê Metîndjwÿnh Krakumrêx jabej ne goja kênjamã akabên gê goja kubê djwÿ ga krê, ane. Nãm Xatanaj ã Jejumã ane. ⁴Nhym kam kum,

—Kati. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ne amrêbê: me ikukãmãremã kum, “Djãm djwÿobit dja me amitÿx ne tîn ne ar ba?

Kati. Metîndjwÿnh kabênodjwÿ dja me amitÿx ne tîn ne ar ba, kabên kunîo.” Nãm ã Metîndjwÿnh me ikukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ije Metîndjwÿnh kabên ja markam ije akabênkôt kêno djwÿ prãm kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

⁵Nhym kam Xatanaj Djeruxarê'ÿr o tên o bôx. Krîrax jamã ne me kum, “Metîndjwÿnh nhô krîrax”, ane. Nãm o bôx ne o tên Metîndjwÿnh nhô

kikreti'yŕ o bôx. Ne kam o tẽn o wabin kikreti nhimôk'yŕ o bôx ne anhá'ă kudja. ⁶Ne kam kum,

—Ē, goja abê Metĩndjwŕnh Krakumrêx jabej goja rŭm tẽn ato. Amrêbê: ne me akukâmâre amă arê. Metĩndjwŕnh kukwakam amă arên amă,

“Dja ba ajă ikadjy mrănh djwŕnhmă karô.

Dja me atêmkôt amă ikra dja gê kên'ô apar ngănh kêtikumrêx.”

Năm ă Metĩndjwŕnh me akukâmâre amă ane nhym me arŕm 'ă pi'ôk no'ôk ne. Ajră, rŭm tẽn ato gê goja me atêmkôt amă ikra dja, ane. ⁷Nhym Jeju kum,

—Kati. Mŕkam? Bir, ba ajte amă arê ga ama. Amrêbê: ne me ikukâmâre memă arê. Metĩndjwŕnh kukwakam memă arên memă kum,

“Kwărik wănh Bẽnjadjwŕ djwŕnh, Atĩndjwŕnh kabi kêt, kute ajăno ăm jabej kabi kêt”, ane.

Năm ă Metĩndjwŕnh me ikukâmâremă ane nhym me arŕm 'ă pi'ôk no'ôk ne. Ije Metĩndjwŕnh kabên ja markam ne ba ije akabênkôt rŭm itêm ne idjătôr prăm kêt, ane.

⁸Nhym Xatanaj ajte o tẽn krănh prêkti nhimôk'yŕ o wabi nhym dja. Nhym kam apŕnh pyka djări nhym Xatanaj arŕm kum kunĭ jakreo dja. Ne apŕnh bẽnjadjwŕ kute meo ba djări kum me kunĭ jakreo dja. Nhym apŕnh me ô mŕjja rŭnh ne uma djări nhym kum me kunĭ jakreo dja nhym arŕm kunĭ pumŭ. ⁹Nhym kam kum,

—Ba amă ja kunĭ kanga. Ba amă me ô mŕjja rŭnh ne uma kunĭ kanga. Dja ga amijo angrin ikuka kônĥ akônkrăo nhŕn imă irax jarê ba arŕm amă kungă. Ba amă kunĭ ngă ga arŕm idjô'ă o aminhôn ar o aba, ane.

¹⁰Nhym Jeju kum,

—Kati, Xatanaj, on rŭm imă akăx. Djăm ije akuka kônĥ ikônkrăo inhŕmă ne ije amă arax jarênhmă? Arkati. Mŕkam? Bir, amrêbê: me ikukâmâre memă arê. Metĩndjwŕnh kukwakam memă arên memă kum,

“Bẽnjadjwŕ djwŕnh, Atĩndjwŕnhmăbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmă apê.

Kwărik wănh atemă 'ômă rax jarênh kêt.”

Năm ă Metĩndjwŕnh me ikukâmâremă ane nhym me 'ă pi'ôk no'ôk ne. Ije Metĩndjwŕnh kabên ja markam ne ba ije akuka kônĥ ikônkrăo inhŕ ne ije amă arax jarênh prăm kêt, ane.

¹¹Nhym kam Xatanaj arŕm kum kăx ne mă tẽ. Nhym kam kadjy mrănh djwŕnh ar arŕm 'yŕ bôx ne o djuw mex.

Jeju kute me akremo krax.

Mak 1.14; Ruk 4.14

¹²Nhym kam Jeju arŕm tẽ. Tẽn pykabê Garrêjakam bôx. Me arŕm kute Djuăoo tŕm ne kubê ijêkam ne Garrêjakam bôx. ¹³Năm Garrêjakam krĭraxbê Nadjarekam bôx. Ne kam kurŭm katon kam amŭ krĭraxbê Kapanakam tẽn bôx ne nhŕ. Imôti mŕrri ne Kapana dja. Me kute Kapana bu'ă pykamă Djeburômê Naptar jarênh. Kam ne krĭraxbê Kapana dja. ¹⁴Amrêbê: ne

ujarênh djwýnhbê Idjaij me bakukãmãremã arê. Jeju Kapanajakam bôx jarê. Metîndjwýnh kukwakam ne Idjaij memã arêh memã kum,

15 “Pykabê Djeburô, pykabê Naptar. Imôti'ýr pyka. Ngôbê Djodão nhikjêbê pyka.

Me bajtem nhô pyka jamã ne me kum Garrêja jarê.

16 Pyka jakam ne me axwe:. Me mrãnh punu:re kute mrãmri ne akamàt kô tykkam me mrãnh punu pyræk.

Me ja ne me arým me'ô me:xkumrêx pumũ kute mrãmri ne me kute memã irã djã rax pumũnh pyræk.

Pyka jakam ne me kaprîre ne ar ba. Kute mrãmri ne me on tyk karô kaprîn ar ba pyræk.

Me ja ne me arým me'ô me:xkumrêx pumũn kînhkumrêx ne. Me kînhkumrêx kute mrãmri ne ajte arngrokam me kînh pyræk”, ane. Nãm Idjaij ã me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arêhho mô:n arêhho môr tãmtã arým 'ýr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arým Kapanakam bôx. Me:xkumrêx ne arým kam bôx. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne bôx.

17 Ne kam arým kâj bê me akremo krax. Ne amijã memã kum, —Amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx. Arým kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba 'ýr. Nãm ã Jeju me akreo ane.

Jeju kute amikôt me kamênh.

Mak 1.16; Ruk 5.1

18 Nhym kam Garrêjakam Jeju imôti mýrbê tẽ. Nhym Ximãomẽ ãngre ar axikôt katorja ngôkam ar kryre rêhho ba nhym arým ar omũ. Ximãomã ne me Pedru jarê. Ar kubê tep pynênh djwýnh tũm. 19 Nãm ar ar kryre rêhho ba nhym Jeju arkum,

—On ar mã ikôt ajkamẽ. Jakam dja gar ikôt me kamêhho aba kute mrãmri ne ar aje tep pynêhho aba pyræk, ane. 20 Nhym ar on amikôt kryre mên arým mã Jeju kôt ajkamẽ.

21 Nhym âm ajbir tẽ nhym Xijagumẽ Djuão ar kàkam nhỹ nhym arým ar omũ. Ar axikôt kator. Djebedêu ne ar adjuw. Djebedêumẽ ne ar amim kryreo mexo nhỹ. Nãm ar omũn arým kâj bê amikôt ar ku'uw. 22 Nhym bãm Djebedêu kàkam nhỹ nhym ar arým wãnh kum iren mã Jeju kôt ajkamẽ.

Jeju kute me punuo mex.

Mak 3.7; Ruk 6.17

23 Nhym kam Jeju Garrêjakam pyka kunîkôt memã kukràdjã jarêhho ba. Apýnh mebê idjaer bikprôn timer memã arêhho ba. Ne kâj bê ujarênh ny jarêhho ba. Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba'ã memã ujarênh ar ba. Ne kam arým apýnh me kanêmẽ me punuo mexo ba. 24 Nhym me arým

arênh kumex. Pykabê Xirijkam ne me prîne me kunĩmã arênh ipôk ne. Arênh ipôk nhym me kunĩ arÿm Jeju jarênh ma. Ne kam arÿm 'ÿr me punu kunĩo bôx. Apÿnh me kanê djâri meo bôx. Ajte apÿnh me tokry djâri meo bôx. Nhym me kwÿ me karô punu kute meo baja nhym me meo bôx. Nhym me kwÿ me tyk kute meo baja nhym me meo bôx. Nhym me kwÿ akry nhym me meo bôx. Nhym kam arÿm me kunĩo mex. ²⁵Nhym kam me krãptĩ: arÿm 'ÿr bôx ne kôt ar ba. Pykabê Garrêja kurûm, pyka nhidjibê Krîraxbê 10 kurûm, krîraxbê Djeruxarê kurûm, pykabê Djudêja kurûm, ngôbê Djodão nhijukri pyka kurûm ne me bôx ne kôt ar ba.

Me kînh'ã ujarênh.

Ruk 6.20

- 5** ¹Kam ne me krãptĩ: Jeju kôt ar ba nhym me omũ. Ne kam arÿm krãnh'ã tẽn wabi. Wabin arÿm nhÿ. Nhÿ nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bôx ne nhÿ. ²Nhym arÿm arkum amikabên jarênhmo krax ne kum, ³—Ë, djãm me kute amim, “Ikajgo”, anhÿro baja djãm me kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh amim me utàn meo ba. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ⁴Djãm me mÿr baja kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metĩndjwÿnh ï meo kînhkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ⁵Djãm me kabôt katija kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï pykakam mÿjja kunĩo ò. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ⁶Me kute memã kum, “Ba on Metĩndjwÿnhmã ijaxwe kêt”, anhÿro ba ne kute katât amijo ba prã:mja djãm me kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï axwe kêt'ÿr bôxkumrêx ne arÿm prîne Metĩndjwÿnhmã mexkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ⁷Djãm me ukaprijã kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metĩndjwÿnh kum me kaprikumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ⁸Djãm me kute amikam axwe'ò mar kêtja kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me Metĩndjwÿnh pumũ. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ⁹Djãm me kute aben nêje me kukràò baja kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã'ã dja me abenmã kum, “Metĩndjwÿnh kra ne wã”, ane. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ¹⁰Me katât kute amijo baja dja me te katât nhym me arÿm meo ajkê. Me katât kute amijo bakam meo ajkê. Djãm kam me kaprĩ got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh arÿm amim me utàn ar meo ba. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- ¹¹Ar ga dja gar ikabên markumrêx ne kôt ar amijo aba nhym me te wãnh ar amã akij ne te ar ajo ajkên te ar ajaxweo ar apytã, apÿnh ar ajaxwe djârio ar apytã. Djãm kam ar akaprĩ got? Kati, Mÿkam? Bir, kàjkwakam akînh djã raxkam.
- ¹²Dja gar tu akînhkumrêx ne kam akînh kati. Mÿkam? Bir, dja Metĩndjwÿnh ar amã o pãnh rax ne. Kàjkwakam gêdja amã o pãnh mex ne. Kàjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman kam akînh kati. Nãm me tũmre

ã axwe anen me kamingrãny kajmã'ã ã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh
bikẽnh bao ane. Ga, arým kam kàjkwakam me kĩnhkumrẽxja pumũ, ane.

Kadjwanhĩmẽ kurwý djà'ã ujarẽnh.

Mak 9.50; Ruk 14.34

¹³Ne kam ajte arkum,

—Ar aje kadjwanhĩ pyræk. Kadjwanhĩ kute òmrõo mex pyræk ar gadjwý
dja gar ajmã akute kêt ne akabẽn mexkumrẽx ne ar aba nhym ar abu'ã me
ja kwý ar akudjwa arým mex jabej. Dja kadjwanhĩkam akry apêx jabej mýj
dja ajte akry kadjy kam nẽ? Arkati. Arým mýjja akry kadjy punukumrẽx.
Godja punukam me kum kĩnh kêt ne arým rúm kapĩ. Kapĩ nhym me arým
'ã mrãn paro kajy. Ar gadjwý godja gar memã kum, “Ba ne ba ije Jeju mar”,
ane. Ne ate kam ar ajaxwe gar arým apunu. Apunu nhym me arým kum ar
akĩnh kêt ne ar apunukôt kum Metĩndjwýnhdjwý kĩnh kêt.

¹⁴Ar aje mrãmri ne pyka kuníkôt me kurwý djà pyræk. Ga, krĩraxja pumũ.
Djãm krãnhre'ã me kute krĩrax nhipêxkam me kute o bipdjurmã? Arkati. Ar
gadjwý kwãrĩk wãnh ikam apijãm kêt ne ikôt adjukapĩ. ¹⁵Ngõnhpôkdjwý.
Djãm me kute kum angjẽnh ne kute mýjja 'òkôt o bipdjur got? Kãnoipôko 'ã
pro got? Kati. Ngõnhpôk ne me kum angij ne tu parkam, kẽnhkam umjuw
nhym me kunimã kikre kre kurwýo ku'ê. ¹⁶Ar gadjwý kwãrĩk wãnh ikam
apijãm kêt. Ar abê me kurwý djà pyræk ne ar adjukapĩ. Dja me ar adjukapĩ
pumũn arým kàjkwakam ar Abãmmã rax jarẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Môjdjê kukràdjà'ã ujarẽnh.

Ruk 16.16

¹⁷Ne kam ajte arkum,

—Kwãrĩk wãnh ijã amim, “Be, mýj kadjy ne Jeju bõx? Bir, kute memã kum,
'Kwãrĩk wãnh jakam Môjdjê kabẽnja mar kêt. Ne Metĩndjwýnh kukwakam
kabẽn jarẽnh djwýnh 'òdjwý kabẽnja kwãrĩk wãnh mar kêt.’ Kute ã memã
anhýro ba kadjy ne bõx”, ane. Kwãrĩk wãnh ijã ã amim anhýr kêt. Djãm ije ja
jarẽnhmã? Kati. Mýkam? Bir, me amrêbê: me bakukãmãremã ijã ajarẽ. Nhym
me aben djô'ã arẽnhô mô: Arẽnhô mör tãmtã arým iwýr o bõx. Ba kam arým
me kute amrêbê: ijã ujarẽnh kôt ar amijo iba. Me kute ikukãm ijã ujarẽnh kôt
ije amijo anhýr kadjy ne ba bõx. Kam ije ar kabẽn markumrẽx ne ije ar'ã anhýr
prãm kêt. ¹⁸Dja te Metĩndjwýnh kabẽn kukràdjà kwý'ã pi'òk no'òk kryre ne
te apýnh mýrbê kyx djãri'ã pi'òk no'òk kryre djãm 'ò kajgomã? Kati. Dja 'ò
kajgo kêt. Kabẽn'ã pi'òk no'òk kôt dja mýjja apôxkumrẽx. Kôt dja mýjja kunĩ
apôx tẽ:n prĩne apôx mexkumrẽx. Kabẽn 'ò dja kajgo kêtumrẽx. Nhym kam
kàjkwamẽ pyka arým apêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx.

¹⁹Godja me'ò Metĩndjwýnh kabẽn ngrire 'ômã kajgo jarẽn kam 'ã
memã kum, “Kabẽn ja dja ga me mar rerekre”, anhýro ba jabej, dja me
adjwýnhdjwýmã kum, “Akajgo”, ane. Kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute

pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja me kunĩ kum, “Akajgo”, anhÿro kumex. Nhym be, dja me'õ Metĩndjwÿnh kabën man kôt ar amijo ban kam memã kabën jarënho ba. Me'õ jamã dja me kum, “Araxkumrêx”, ane. Kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja me kum, “Araxkumrêx”, ane. ²⁰Kam, ba ar amã arê gar ama. Djãm mrãmri Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê mebê pardjêu mexkumrêx? Kati. Mrãmri ar aje katât amijo abakam ne o aje me akrenhkambit dja kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh amim ar apytã gar kôt ar amijo aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me ngryk'ã ujarënh.

Rô 12.19; Ep 4.26; Xim k 2.8; Xij 1.19

²¹Ne kam ajte arkum,

—Amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Kwãrĩk wãnh me par kêt”,

anen ajte,

“Dja me me'õnh bĩ nhym me arÿm kum axwe pãnh jarê”, ane.

Tãm ne me ar amã arê gar arÿm ama. ²²Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djã ne me me'õnh bĩ nhym me arÿm kambit kum axwe pãnh jarê? Kati. Me kute me'õkam ngrykkamdjwÿ. Dja me axwe jabej kukjêr kêt ne tu kam ngryk. Nhym kam me arÿm kum axwe pãnh jarê. Ba ajte ar amã arê gar ama. Me kute ikukwakam abeno kamyja godja me kum kamy kurêkam kum, “Apunure”, anhÿr jabej nhym kam me arÿm 'ã meo akuprô. Memã axwe pãnh jarënh djwÿnh krãptĩbê 70 jao akuprô nhym me arÿm memã amikôt amijarê. Nhym be, godja me kamymã kum, “No kêt”, anhÿr jabej ne kam arÿm me biknor tokry djãkam kuwykam môr jabej.

²³Kam godja ga Metĩndjwÿnh nhô ki'ÿr kĩnh djào abôx jabej. O abôxo tẽn kam akamy ma. Aje o akamyja kute ajã, “Nãm ijo ajkê”, anhÿrja ga ama. Akam kaprĩa ga ama. Djãm kam aje on Metĩndjwÿnhmã kĩnh djàja nhôrmã? Kati. Dja akamy akam kaprĩ ga Metĩndjwÿnhmã kĩnh djàjao bôx nhym Metĩndjwÿnh arÿm kum kĩnh djàja kĩnh kêt. ²⁴Kam dja ga wãnh ki kabem kĩnh djàjamã anhiren akamy kumrêx'ÿr tẽn kam kum akabën mex jarê gê akubyn akam kĩnh. Akubyn akam kĩnhkam dja ga akubyn tẽn kam kĩnh djàja mÿn Metĩndjwÿnhmã angã.

²⁵Dja me'õ mÿjjakam kum akurên memã axwe pãnh jarënh djà'ÿr ajo tẽn jabej. 'ÿr ajo tẽnri dja ga on o anhôbikwa. O anhôbikwa nhym arÿm memã axwe pãnh jarënh djà'ÿr ajo tẽn kêt. Nok ga ren o anhôbikwa kêt nhym ren memã axwe pãnh jarënh djwÿnhmã akanga nhym ren mebê ijê djwÿnhmã akanga. Nhym kam ren mebê ijê djãkam abê ijê. ²⁶Ga ren kam akator kêt. Prĩne aje amijo pãnh mex inomã mênhkambit ren akato. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute abenbê prômê mjênmeô àkĩnh.

Mat 19.3; Mak 10.2

²⁷Ne kam ajte arkum,

—Nām me ar amā,

“Kwārīk wānh mebê prō, nār mjêno adjākīnh kêt”, ane.

Ja ne me ar amā arê gar ama. ²⁸Nhym be, ba dja ba ar amā arê gar ama. Mrāmri ro'ā anōrkam ajaxwe. Djām kambit ne ajaxwe? Kati. Dja gar me'ō nire pumūn arỳm amā o anōr prām ne. Jabit. Kam arỳm akadjwỳnhbê amim o adjākīnh'ā karō. Kamdjwỳ arỳm ajaxwe. Nām ā Jeju arkum ane.

²⁹Ne kam Ar kubê axwe pyma. Ga, me kute apỳnh kukrādjào àpênh jaxwe prāmja pumū. Me kute àpênh jaxweo krā'yrmā ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ano djubōko ajaxwe prām ga ren on kaban mūm amibê amē. Ren te ano nhikjê kêt ne ren Metīndjwỳnh kôt atīn ne ar aba rā'ā, kam ren akīnhkumrêx. Ne ren ano amānhkrut rā'ā nhym Metīndjwỳnh ren me biknor tokry djākam amē. Ga ren kam akapríkumrêx. ³⁰Ne ga ren anhikra djubōko ajaxwe prām ga ren on krātan mūm amibê amē. Ren te anhikra nhikjê kêt ne ren Metīndjwỳnhkôt atīn ne ar aba rā'ā kam, ren akīnhkumrêx. Ne ren anhikra amānhkrut rā'ā nhym Metīndjwỳnh ren me biknor tokry djākam amē. Ga ren kam akapríkumrêx, ane. Djām mrāmri ne me kute amino kadjarmā ne Jeju arkum karō? Kati. Djām mrāmri ar kute aminhikra krā'yrmā arkum karō? Kati. Me kute àpênh jaxweo krā'yrmā ne Jeju Ar kubê axwe pyma.

³¹Ne kam ajte arkum,

—Me ar amā,

“Me kute prō kangamā gē me 'ā pi'ók no'ók ne kum kungān kam kanga”, ane. Nām me ā ar amā ane, gar ama. ³²Nhym be, ba dja ba ar amā arê gar ama. Gêdja me'ō prō djwỳnh kangan kam arỳm axwemā ngrêk. Gêdja prō djwỳnhja pānh me'ō mymā kabēn nhym arỳm 'ỳr mō. Nhym kam nija arỳm o akīn kam axwe. Nhym kam my jadjwỳ arỳm o akīn kam adjwỳnhdjwỳ axwekumrêx. Nhym be, prōja krō'ā mjênkambit nhym myja kute kangakam axwe kêt. Nām ā Jeju arkum ane.

³³Ne kam ajte arkum,

—Kam, amrêbê: me bakukāmāre memā kum,

“Dja gar memā akabēn jarēn amā me kute amar pydji prām jabej kum, ‘Metīndjwỳnh ne amybỳm kute imar. Ije amā ikabēn pydjīn arēnhkôt kute imar’, anhyrkam kwārīk wānh 'ā adjukanga kêt.

Dja gar aje memā akabēn jarēnh kôt ar amijo abakumrêx. Nok ren ga kôt ar amijo aba kêt ne ren arỳm Metīndjwỳnh jarēnh kajgon ren o kum amikurêtuw”, ane.

Nām me bakukāmāre ā memā ane gar arỳm ama. ³⁴Nhym be, ba dja ba ar amā arê gar ama. Djām ar aje memā akabēn jarēnhkam aje ajte kôt Metīndjwỳnh nār ō mỳjja'ō jarēnhmā? Kati. Mrāmri dja gar memā akabēn pỳnhbit jarē. Kwārīk wānh aje memā akabēn pydjīn arēnhkôt ajte memā kàjkwa jarēnh kêt. Metīndjwỳnh kam ỳrkam memā arēnh kêt. ³⁵Kwārīk wānh ar aje memā akabēn pydjīn arēnhkôt ajte memā pyka jarēnh kêt. Metīndjwỳnh pykakam par djām djākam memā arēnh

kêt. Nâr, kwârîk wân̄h ar aje memã akabên pydjîn arên̄hkôt ajte memã Djeruxarê jarên̄h kêt. Kubê Bêñjadjwÿr rax djwÿnh nhô krîraxkam memã arên̄h kêt. ³⁶Nâr, kwârîk wân̄h ar aje memã akabên pydjîn arên̄hkôt ajte akrã jarên̄h kêt. Mÿj ne gar aje omã? Djãm ar ga aje akrãkam akî 'ôo akamã nâr akî 'ôo kakrãtykmã? Arkatî. Te aje akîo anhÿrmã. ³⁷Kam, memã akabên pÿnhbit jarê. Aje mrãmri mÿjjao anhÿrmã. Kambit memã kum, “Nà. Dja ba ã o ane”, ane. Nâr, aje mÿjjao anhÿr kêtã. Kam memã kum, “Kati. Dja ba o anhÿr kêt”, ane. Jabit memã arê. Memã akabên pÿnhbit jarê. Godja gar memã akabên jarê ne me kute ar amar pydji kadjy ajte kôt memã apÿnh mÿjja jarên̄ arÿm akabên punu. Kute mrãmri ne me axwe nhô bēñjadjwÿr jajkwa kurûm akabên kator pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute ar amipân̄h nêje ar akre.

Ruk 6.29

³⁸Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

‘Dja me me’ô no katôk gê me o aben man kam pân̄h no katôk. Nâr, dja me me’ô djwa kwÿr gê me pân̄h wa kwÿr’, ane.

Me bakukãmãre ã memã ane.”

Nãm me ã ar amã ane. ³⁹Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje amipân̄h meo abikên̄hmã? Kati. Kwârîk wân̄h. Dja me ar ajo ajkê gar amipân̄h meo abikên̄h kêt. Godja me ikra poo anhine djubôkbê ar akurwanh jabej tu me’ÿr anhine nhikjêo apa gê kurwa. ⁴⁰Nhym godja me arÿm pykakam me bēñjadjwÿr’ÿr ajo tēn ’ÿr ajo bôx ne kum, “Me’ôja ne ijo ajkê. Kum arê gê imã o pân̄h”, ane. Nhym bēñjadjwÿr arÿm amã “Pân̄h dja ga kum anhô kubêkà’ô pydjîn angã”, ane. Djãm aje kubê nēmã? Kati. Dja ga tu kam anhôdjân̄h ne kum anhô kubêkào amân̄hkrut ne angã. ⁴¹Dja me kôt atēm̄mã amã krã tÿ:x ne amã, “Ga dja ga ikôt tē nhym ajã kirometu pydji apêx”, ane. Ga kam kabên̄kôt tē. Kôt atēmo kirometu pydji apêx. Ga kam ikabên̄ kôt amã kînh ne ajte ijukri kôt tē nhym ajã kirometu ’ôdjwÿ apêx. ⁴²Godja me ar amã, “Imã angã”, anhÿr jabej tu kum angã. Godja me ar amã, “Imã angã. Ba kam ï amã kungã”, anhÿr jabej. Kwârîk wân̄h kubê nê kêt. Ba ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Arkum kurê djwÿnh jabēmã kute arkum arên̄h.

Ruk 6.27, 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

⁴³Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Me bakukãmãre ne memã kum,

‘Ar amã amibu’ã me ja jabên̄ kam amã akurê djwÿnh kurê’, ane.

Me ã memã ane.”

Nãm me ã ar amã ane. ⁴⁴Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar amã akurê djwÿnh kurêmã? Kati. Dja gar amã akurê djwÿnh jabê. Me kute ar

ajo Metĩndjwỳnhmã à'wỳr ne kum, “Dja ga o ajkẽ”, anhyro baja dja gar meo Metĩndjwỳnhmã a'wỳ ne kum, “Dja ga o djuw mex”, ane. Amã akurẽ djwỳnh kaprĩ. Me kute ar amã kabẽn punuo baja ne kute ar ajo bikẽnho baja dja gar meo Metĩndjwỳnhmã a'uw. ⁴⁵Ar amã akurẽ djwỳnh jabẽn arỳm Abãm kõt amijo tẽ. Aje amijo kàjkwakam Abãm krakumrẽx kadjy dja gar Abãm kõt amijo tẽ. Ga, Abãm kute me axwemẽ me mex'ã myto apõxja pumũ. Ne kute me katàt kute amijo bamẽ me ate kute amijo ba'ã nao bixadjwỳrja pumũ.

⁴⁶Godja gar amã me kum ajabêjabit jabê djãm kam Metĩndjwỳnh kute ar amã mex jarẽnhmã? Kati. Mỳkam? Bir, ar amã me kum ar ajabêjabit jabêkam. Amã akurẽ djwỳnh jabê kêtka. Djori kam amex? Kati. Nãm ã me bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwỳnh djàkĩnhĩ meo ane. Me kum kurẽ djwỳnh jabê kêt. Djori kam me mex? Kati. Metĩndjwỳnh ne memã axwe jarẽ. ⁴⁷Godja gar anhõbikwamãbit akabẽn mex jarẽ djãm kam ar amexkumrẽx? Kati. Mỳkam? Bir, ar aje anhõbikwamãbit akabẽn mex jarẽnhkam. Aje akurẽ djwỳnhmã akabẽn mex jarẽn kêtka. Nãm ã me bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwỳnh meo ane. Me kute kurẽ djwỳnhmã kabẽn mex jarẽn kêt. Djori kam me mex. Kati. Metĩndjwỳnh ne memã axwe jarẽ. ⁴⁸Kam ar ga dja gar amextire. Kàjkwakam ar Abãm prĩne mextirekumrẽx. Kudjwa ã ar amextireo anen amã akurẽ djwỳnh jabê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute ar ukapri'ã arkum karõ.

6 ¹Ne kam ajte arkum,
—Dja gar mekam adjukapri. Djãm kam ar aje amim, “Ba memã amibẽn ne mekam idjukapri gẽ ibu'ã me ja imã idjukapri jarẽ”, anhyrmã? Kati. Kwãrik wãnh amim anhyr kêt. Dja gar memã amibẽn nhym me ar amã adjukapri jarẽ. Djãm kam dja Metĩndjwỳnh ar amã akĩnh djà ngã? Ar aje memã amibẽnkam djãm ar amã akĩnh djà ngã? Kati. Kam ar aje memã amibẽnkam dja ar amã akĩnh djà nhõr kêt.

²Kam ar aje me õ mỳjja kêtma ar anhõ mỳjja nhõr kadjy. Djãm kam ar aje me kute amijo l'ẽx ne ta kute amijo Metĩndjwỳnh mar mexja kudjwamã? Nãm me kute memã amibẽn nhym me kute memã ukapri jarẽn kadjy amijo õ'i kakõ. Me bikprõnh djakam nãr pry kõt amijo õ'i kakõro ba. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri ar aje amibẽnkam dja pykakam me ja ar amã ukapri jarẽ. Djãm Metĩndjwỳnh dja ar amã akĩnh djà ngã? Kati. Ar aje memã amibẽnkam dja ar akam kĩnh kêtumrẽx ne ar amã akĩnh djà nhõr kêt. Mrãmri ije ar amã ja jarẽnhkumrẽx. ³Nhym be, ar ga ar aje me õ mỳjja kêtma mỳjja nhõrmã tu udju gẽ me ar abu'ã ar amar kêt. Gẽ ar aje memã òrkõt me ar abu'ã ar amar kêt. Dja gar memã angãn kwãrik wãnh amim, “Arỳm ne ba kum kungã. Idjukaprikumrẽx”, kwãrik wãnh amim anhyro aba kêt. ⁴Dja gar mebê udju nhym ar Abãm djwỳnh arỳm ar aman ta arỳm ar amã akĩnh djà ngã. Nhym kam me kunĩ ar apumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Metîndjwýnhmã ar kabên'ã arkum ujarênh.

Ruk 11.1

⁵Ne kam ajte arkum,

—Metîndjwýnhmã ar akabênkam djãm aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwýnh mar mexja kudjwamã? Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me me bikprônã djakam nãr pry bikjêrkam Metîndjwýnhmã kabêno ku'ê. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam me ja memã mex jarê. Djãm Metîndjwýnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam ne Metîndjwýnh mekam kînh kêtukumrêx. Kam dja memã mex jarênh kêtukumrêx. ⁶Ar aje mrãmri kum akabênãmã djãm ar aje memã amibên kadjy me ipôkri adjãmmã? Kati. Kwãrik wãnh. Dja gar me kãxã ar anhô kumoka'ê djwýnhmã wadjàn amijã ijê. Ar Abãm djwýnh ne bipdjur. Nãm te bipdjurn kute mýjja bipdjur kunî pumûnh. Dja gar amijã ijê. Ne kam arým kum akabên jarê nhym arým ar apumûn ar ama. Ar aman arým ar amã akînh djã ngã nhym kam me kunî ar apumû. ⁷Dja gar Metîndjwýnhmã amikabên jarê. Kwãrik wãnh me kwý kudjwa kêt. Me kwý kute apýnh mýjjao metîndjwýnh karô nhipêx ne marja ne me 'êx ne arík mýjjamã amikabên krãpti jarênh kajgoo ba. Ne arík amim, “Dja ba kum amijarênh krãpti gê ikabên krãpti man arým imarkumrêx”, ane. ⁸Kwãrik wãnh me kwý ja kudjwa kêt. Djãm we ar aje Metîndjwýnhkumrêxmã akabên krãpti jarênh nhym kôt we kute amarmã? Kati. Ar Abãm djwýnh, kubê Metîndjwýnhkumrêx, djã ne mýjjao metîndjwýnh karô nhipêxja kudjwa amakkre kêt? Kati. Metîndjwýnhkumrêx ne amak me:xkumrêx ne tu kute ar amar. Ar anhô mýjja kêtja tu kute mar. Ar aje kum mýjjao adjã'wýr kêttri arým kute ar amar.

⁹Ate gêdja gar ikabên kôt kum akabên jarê ne kum,

“Djünwã, ga ne ga kãjkwakam nhý ba arým ama.

Gê me amexo apymaja man amim ajarên abenmã ajarê.

¹⁰On me kadjy abênjadjwýr ne ar meo aba.

Ga, kãjkwakam me kute akabên marn kôt kute ar amijo baja pumû.

Gê me pykakamdjwý on me kudjwa ã akabên marn kôt ar amijo bao ane.

¹¹Akati jakam ar ijajkwa mãnhkutã ar imã inhô kwý krên djã ngã.

¹²Ar ijaxwe maro akno. Godja me'ô ar ikam axwe bar o ibiknor jabej ga gadjwý ar ijaxwe maro akno.

¹³Me kute ar imã axwe'ã àpnênh kunîkôt ga ga ar ijo týx bar mebê idjãm týx ne ijaxwe kêt. Dja ga ajte Xatanajbê mã ar ipytãro aba. Mýkam ne bar ã amã ane? Bir, abê Bênjadjwýr djwýnh. Ga apydji ajitý:x ne ara:x rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja”, ane.

Dja gar ã Metîndjwýnhmã akabêno ane. ¹⁴Nã bãm ar amã, “Dja me'ô ar akam axwe gar tu wãnh axwe maro aknon kam angryk kêt”, ane. Mýkam? Bir, godja gar me axwe maro aknon kam angryk kêt nhym kãjkwakam Abãmdjwý ar ajaxwe maro aknon akam ngryk kêt. ¹⁵Nhym be, godja gar

me axwe mar rã'ân me kam angryk rã'ã jabej ar Abãmdjwý dja ar ajaxwe mar rã'ân ar akam ngryk rã'ã. Kam ne ba ar amã, “Dja me'õ ar akam axwe gar axwe maro aknon kam angryk kêt.” Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁶Ne kam ajte arkum,

—Ne kam ar aje Metĩndjwýnhmã amijajbur jabej djãm ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metĩndjwýnh mar mexja kudjwamã? Me kute amijajburo amirĩt ne memã amibẽn kadjy ne me amijo nokre kaprĩn aminokreo àpnu. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrĩk wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibẽnkam dja pykakam me memã mex jarẽ. Djãm kam Metĩndjwýnh kute memã mex jarẽnhmã? Kati. Me kute memã amibẽnkam Metĩndjwýnh mekam kĩnh kêtumrêx ne memã me kĩnh djã nhõr kêt. ¹⁷Nhym be, ar ga ar aje kum amijajburkam on amikrã ngrãn aminokre põ. ¹⁸Ar aje amijajbur'ã memã amijo amirĩt kêt kadjy ã memã amijo ane. Ar Abãm djwýnhbê Metĩndjwýnh ne bipdjur. Nãm te apdjur kute mýjja bipdjur kunĩ pumũnh. Dja gar ã anen arým kum amijajbu nhym ar apumũn ar ama. Ar aman arým ar amã akĩnh djã ngã nhym kam me kunĩ ar apumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kàjkwakam ar õ nèkrêx'ã arkum ujarênh.

Ruk 12.33; A Xim 4.8; Ped k 1.4; Idja 10.34

¹⁹Ne kam ajte arkum,

—Kwãrĩk wãnh amim pykakam ar anhõ nèkrêx rax jadjwýr kêt. Kam ne kanêremẽ 'òk arým abê o àpnu nhym me àkĩnhĩ arým 'ã õpòk ne o akĩ. ²⁰Ate dja gar Metĩndjwýnhmã apê nhym arým pãnh kàjkwa djwýnhkam ar amã nèkrêx rax jadjuw. Kam ne 'òk kute ar abê o àpnu kêt nhym kanêre kute o àpnu kêt nhym me àkĩnhĩ kute 'ã õpòk ne o àkĩnh kêt. ²¹Mýkam dja kàjkwakam anhõ nèkrêx? Bir, ar aje anhõ nèkrêxkõt ajamak bẽn prãmkam. Dja kàjkwakam ar anhõ nèkrêx rax gar arým kàjkwakam mýjjakõt ar ajamak bẽno aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

²²Nhym me nodjwý. Me noo ne me kute mýjja pumũnh. Dja gar ano mex ne ajmã ano kute kêt jabej arým mrãmri arĩt tỳxkumrêx ne mýjja pumũ. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk. ²³Nhym be, dja ano rã, ano ajmã kute gar arým arĩt kêt ne aje mýjja pumũnh kêt. Aje mrãmri ne me akamàt kô tykkam mrãnh punuja pyrãk. Gêdja gar Metĩndjwýnh kõt aje amijo aba kêt jabej kute ar amã amikukràdjã jarẽnhja kõt aje amijo aba kêt jabej arým ar aje me'õ akamàtkam ba pyrãk, aje me'õ akamàt kô tyk tỳxkam mrãnh punuja pyrãk.

²⁴Ê, nhýnh ne me'õ amẽ õ bẽnjadjwýr ajkrut ne kum apê? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nàr kon, gêdja kum ja kĩnh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurên kum àpênh kêt ne. Dja gar amã Metĩndjwýnh kĩnh ne ajte amã nèkrêxo atom raxja kĩnh ne kam kute bẽnjadjwýr amãnhkrutmã adjàpênh pyrãk. Dja gar te o ane, ane.

Amikam umar punu kêt 'ă kute arkum karô.*Ruk 16.13; Pir 4.6; Ped k 5.7*

²⁵Ne kam Jeju ajte arkum,

—Kwărik wănh amikam adjumar punun amim, “Mÿj dja ba kukrê, mÿj dja ba o ikô, mÿj dja ba adjâ?” Kwărik wănh ă adjumar punuo anhÿr kêt. Djâm Metîndjwÿnh kute ar akudjwa djwÿmê kubêkàbit maro ba? Kati. Kute ar gajbit ar amar tÿx. Kute ar amar tÿxkam dja ta arÿm ar amă ar anhô kwÿ krên djâmê ar anhô kubêkâmê kungă. Kam, kwărik wănh amikam adjumar punu kêt. ²⁶Ga, kÿjrûm kwênhja pumû. Djâm kwênh kute pur kre nâr bângogo djê nâr o atom ne kute ô kîkrekam adjwÿr? Kati. Kwênh kute ă o anhÿr kêt nhym kâjkwakam Abâm tu o djuw mex. Metîndjwÿnh ne kum kwênh kînh ngrire. Ar gajbit kum ar akînhkumrêx. Kam ar gajbit dja ar ajo djuw mexkumrêx. Kam kwărik wănh amikam adjumar punun amim, “Mÿj dja ba kukrê”? anhÿr kêt. ²⁷Djâm amikam ar adjumar punun arÿm ar adjumar punuo ar aje amû atyk kêtâmă aminhō akati kamênhmă? Kati. Ar aje te o anhÿrmă.

²⁸Mÿkam ne gar anhô kubêkă prămje amikam adjumar punu? Ga, kapôtkam pidjôråja pumû. Mÿj ne pidjôrå abatânh on? Djâm pidjôrå âpênh nâr djâm kute ô kubêkă kayr? Kati. ²⁹Bênjadjwÿr raxbê Xaromăo nhô kubêkă me:xkumrêx ne kume:x. Djâm mexo kute pidjôrå pyrăk? Arkati. Pidjôrå ne mexo kute Xaromăo nhô kubêkă jakrenh me:xi. ³⁰Metîndjwÿnh ne pidjôrå kre nhym abatânh ne arÿm mexkumrêx. Akatija tămkam ne mex nhym akati nhym me arÿm kaban kuwykam kurê nhym arÿm xêr. Ga, Metîndjwÿnh kute prîne pidjôråo djuw mex nhym mexkumrêxja pumû. Mÿkam ne gar amim Metîndjwÿnh mar rerekre? Kum pidjôrå kînh ngrire. Nhym be, ar gajbit Metîndjwÿnh kum ar akînhkumrêx. Tăm dja gar ama. Djâm kute ar ajo djuw mex kêtâmă got? Dja ar ajo djuw mexkumrêx gar arÿm anhô kubêkă.

³¹Kam kwărik wănh ar anhô mÿjja prămje amikam ar adjumar punu kêt. Kwărik wănh amim, “Mÿj dja ba kukrê”? nâr, “Mÿj dja ba o ikô”? nâr, “Mÿj dja ba angij”? kwărik wănh amim anhÿr kêt. ³²Apÿnh pyka djâri me kute Metîndjwÿnh mar kêtja kute mÿjja jakôtbit amak bën ne. Djâm ar aje me kudjwamă? Kati. Kwărik wănh. Kâjkwakam ar Abâm kute ar amar. Ar anhô mÿjja kêtja kunîkôt kute ar amar. ³³Nhym be, ar ga, djâm ar amă mÿjja ja kînhmă? Kati. Kwărik wănh. Bir, mÿj dja gar amă kînh? Bir, Metîndjwÿnh kute ar apytâr ne kute ar ajo bajabit dja gar kumrêx amikam mar tÿx. Ne kôt ar ajaxwe kêtđjwÿ dja gar mar 'ăno dja. Ja dja gar amă kînh nhym kam arÿm ar amă mÿjja kînhja kunî ar amă kungă. ³⁴Kwărik wănh ar amikukâm adjumar punu'ô mar kêt ne amim, “Godja akatibê idjumar punu djâ'ô iwÿr bôx jabej mă gêdja ba nê”? anhÿr kêt. Djâm akati 'ôkam Metîndjwÿnh kute ar ajo djuw mex kêtâmă? Kati. Akati kunîkôt kute ar ajo djuw mex. Dja akati nhym Metîndjwÿnh ta arÿm ar ajo djuw mex. Ar adjumar punu ar awÿr bôx jabej ajbit dja gar amikam ama. Kwărik wănh amû amikukâm adjumar punu'ô maro atêm kêt. Năm ă Jeju arkum ane.

Ar kute me'ã axwe rên̄h nêje kute ar akre.

Ruk 6.37; Rô 2.1; Kô k 4.5; Xij 4.11

7 ¹Ne kam ajte arkum,
—Ar aje me axwe jabej me kukjêr kêtka mÿkam ne gar tu me'ã amim, “Axwe”, anhÿro aba? Kwârîk wân̄h. Dja gar me'ã axwe rên̄ho aba nhym me arÿm amipân̄h ar ajã axwe rên̄ nâr Metîndjwÿnh arÿm ar amã ajaxwe jarê. ²Godja gar me'ã mÿjja'ô man kôt tu 'ã, “Axwe”, ane. Djãm kam me nâr Metîndjwÿnh akam kînh? Kati. Dja gar me'ã ane nhym me nâr Metîndjwÿnh arÿm ar gadjwÿ ar ajã mÿjja tãm man kôt ar ajã axwe mē. Dja gar Metîndjwÿnh kudjwa memã ôr rûnh nhym kam me akubyn ar aje memã ôr 'ân̄h ar amã kungã, ane.

³Mÿkam ne gar akamy nokam pyka jaũmbit pumûn kam ar anokam pîponhti ja pumûnh kêt ne? ⁴Djãm ar aje akamymã kum, “Akmere, amrê ba amã anokam pyka jaũmwã kaba”, anhÿrmã? Ne kam ar anokam pîponhti wã pumûnh kêt kumrêx ne. Ar aje aminokam pîponh pumûnh kêtka me ã kum ane. ⁵Kê. Mrãmri ne gar apunu rax ne kam ajajkwakambit amimexo amra. Akumrêx gêdja gar aminokam pîponhti wã kaban kam arît mex ne arÿm kôt ar akamy nokam pyka jaũm ngrire wã kaba. Kam dja gar akumrêx wân̄h ajaxwemã anhire. Ne kam arÿm aje aminokam pîponhti kadjar pyrãk. Ar ga dja gar akumrêx wân̄h ajaxwemã anhire ne kam arÿm amex ne ajaxwe kêt ne ar akamy jaxwe nêje kukrà kadja arÿm amex. Amex kute arÿm ar akamy nokam pî jaũm kadjar kadja kute arît mex pyrãk.

⁶Me kwÿ ne me kum axwe kî:n̄h ne kam axwe'ã maje kum Metîndjwÿnh kînh kêt. Djãm me jamã aje Metîndjwÿnh kabên jarên̄hmã? Kati. Ga ren me jamã arê ne ren aje mrãmri me kute ropremã Metîndjwÿnh nhô mÿjja rên̄h pyrãk nâr me kute angrô jamymã kryt karÿr rên̄h pyrãk. Kwârîk wân̄h o anhÿr kêt. Ga ren o ane nhym ren me kum Metîndjwÿnh kabên kurên o ajkên akêx ne gadjwÿ ajo ajkê. Kute mrãmri ne ropre kute mÿjja mex nhirên̄h nhym angrô jamy ituo kryt karÿr ngân̄hja pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute Metîndjwÿnh 'wÿr'ã arkum ujarên̄h.

Mak 11.24; Dju r 14.13; Ruk 11.9; Tex k 5.17

7 Ne kam ajte arkum,

—Dja gar tu mÿjja'ã 'uw, mã mÿjja'ã 'wÿro tē nhym Metîndjwÿnh arÿm ar amã kungã. Ga, ar aje mã mÿjja jabej ne kam arÿm kum ajapôxja pumû. Ne kam mã kikre jajkwa krekremã akabêno aku'ê nhym arÿm me kute ar amã 'ã rên̄hja pumû. Dja gar ã Metîndjwÿnh 'wÿro ane. ⁸Be, me kute mÿjja'ã 'wÿr 'ãno ãm gêdja Metîndjwÿnh arÿm memã kungã. Ga, me kute mÿjja jabej ne kum apôxja pumû. Ne kam me kute kikre jajkwa krekremã kabêno ku'ê nhym arÿm me kute memã kikre'ã rên̄hja pumû. Dja gar gadjwÿ ã mÿjja'ã Metîndjwÿnh 'wÿro ane nhym arÿm amã o amirît. ⁹Nhÿnh ne ar akra'ô tēn djwÿ'ã ar ajuw gar kum kên ngã? ¹⁰Ne tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã.

Arkati. ¹¹Be, gar ajaxwekam aje akramã mỳjja mex nhõrja pumũ. Nhym be, kàjkwakam ar Abãm mextire ta gêdja ar amã amũ mỳjja mex nhõro ar ajakre.

¹²Kam gar aje amibu'ã me'ã amim “Gê me imã mex”, “Gê me imã mex”, anhỹro aba. Kute aje me'ã amim anhỹro aba pyrãk ar gadjwỳ dja gar amikabẽn kôt ã memã amexo ane. Dja ga ã memã amexo anen arỳm Metĩndjwỳnh kabẽn kukràdjã kòtdjwỳ aje amijo aba mexkumrêx. Mòjdjê kute kabẽn jarênh kôt aje amijo aba mexkumrêx. Me kute Metĩndjwỳnh kukwakam memã kabẽn jarênhdjwỳ aje kôt amijo aba mexkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apỳnh pry'ã arkum ujarênh.

Ruk 13.24

¹³Nhym kam mrãmri me kute mỳjja mar ne kôt ar amijo ba ne kute pry pyrãk. 'Ã ne Jeju arkum,

—Ikôt dja gar amijo aban arỳm abê tỳx kute mrãmri ne pry kre ngrire mebê tỳx pyrãk. Nhym be, dja gar me kum ikĩnh kêtja kôt ar amijo aban arỳm amã rerekre. Amã tỳx kêt kute mrãmri ne pry kre raxkôt me mrãnh memã tỳx kêt pyrãk. Kwãrik wãnh me kum ikĩnh kêtja kôt ar amijo aba kêt. Aje pry jajkwa krekre ngrirekôt adjãr mãn prãbê dja ga on amim iman ikôt ar amijo aba. Me krãptĩ ne me me kum ikĩnh kêtja kôt ar amijo ba. Memã tỳx kêtê kute mrãmri ne me kute pry jajkwa krekre raxkôt ngjêx nhym memã tỳx kêt pyrãk. Kute pry kre rax kôt me mõi memã tỳx kêt pyrãk. Dja gar me kum ikĩnh kêt kôt ar amijo aban arỳm akuno. Me biknor tokry djãkam akuno. ¹⁴Nhym be, me ngrêrebit ne me imã apõx ne amim imaro ba. Me kute mrãmri ne me ngrêre pry jajkwa kre kre ngriremê pry kre ngriremã apõx pyrãk. Ar ga dja gar imã akaton amim imaro aban arỳm atĩn ne, Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar amijã no tỳx'ã arkum ujarênh.

¹⁵Ne kam ajte arkum,

—Me kute amijo 'êx ne memã, “Ba ne ba ibê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarênh djwỳnh”, anhỹro bajabê amijã ano tỳx. Nãm me kute mrãmri ne rop krori kute amijo mrykĩ'ãtomti kã jangjênh ne bõx pyrãk. Me ta ne me kute amijo imar mex ne ar awỳr bõx. Nhym be, kati. Nãm me ar anoo akno. Me kã kadjwỳnhbê ne me kute mrãmri ne rop jamrex pyrãk. Me axwe. Ne kute ar amã Metĩndjwỳnh'ã 'êx ne kabẽn kêt jarênhmã ne ar awỳr bõx. Kute o ibê amiwỳr ar ajo akêx ne ar ajo bamã ne ar awỳr bõx. ¹⁶Mỳj dja gar me omũnh ne memã akator on? Bir, mỳj dja gar pidjõjadjwỳ mar on? Bir, ô ne parbê rôrøk ne ikwãn o bario amirĩt nhym me kôt kum apõx. Ga, rojtikam tyrti apõx kêtja pumũ. Ar gadjwỳ dja me apỳnh kabẽn punu jarên ãpênh jaxwe gar me omũn arỳm memã akaton amim, “Be, ga, axweja pumũ. Kabẽn kajgo. Nãm Metĩndjwỳnh'ã 'êx ne kabẽn kêt jarênh ba”, ane. Djãm mrỳnhĩkam me kute akrô djõbê uba rênh? Kati. Nàr, djãm prêxkam me kute pidjõbê pigu rênh? Kati. ¹⁷Bàri mexkam ne ô mex arij. Nhym be, bàri punukam ne ô punu arij. ¹⁸Bàri mexkam ne ô

punu arij prām kêtikumrêx. Nâr, bari punukam ô mex arij prām kêtikumrêx. ¹⁹Bàrikam ô punu jarijja kunĩ ne me kute akâr ne kuwykam rên̄h. Dja me ã kute Metĩndjwỳnh'ã 'êx ne kabên kêt jarên̄ho bajao ane. ²⁰Be, me àpên̄h jaxwe dja gar omũn arỳm kôt kum akato. Me kute Metĩndjwỳnh kabên kêt jarên̄hja dja gar ama. 'Ã ne ba ar amã, “Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumũ”, ane.

²¹Me kute arik imã, “Ga abê inhô Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Ga ne ga ijo aba”, anhỳrja. Djãm me ja kunĩ kàjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute amim me utâr ne ar meo bamã? Kati. Me kute amim kàjkwakam Ibãm kabên mar ne kôt kute amijo babit. Me jabit dja Bẽnjadjwỳr djwỳnh amim me utân ar meo ba. ²²Ije memã axwe pân̄h jarên̄h nhô akati wákam dja me krãptĩ aminêje imã, “Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Djãm akukwakam ije memã akabên jarên̄h kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije me karô punu kujaêk kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije mỳjja pumũnh kêt nhipêx kêt got ga ikanga? Mỳjja rûnh, mỳjja krãptĩ ne ba ipêx ga ikanga”, ane. Ije memã axwe pân̄h jarên̄h djã nhô akatikam dja me ã imã ane. ²³Kam dja ba irã ipôkri me kunĩmã kum, “Kati. Djãm ikukwakam ne ga mỳjja nhipêx? Kati. Wân̄h amikukwakam ne ga mỳjja nhipêx. Ba ije amar kêt. Rũm imã akâx. Me adjãpên̄h jaxwe”, ane. Dja ba ã memã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute apỳnh kikre nhipêx'ã arkum ujarên̄h.

Ruk 6.47

²⁴Ne kam ajte arkum,

—Me kunĩ kute ikabênja mar ne kôt kute amijo baja ne me kute mrãmri ne me'ô jamak mex pyrâk. Me'ô jamak mexja kênkam amim kikre. ²⁵Nhym kam te 'ã na axidjuw ne te 'ã ngô tàm ne te kôk djàbêr tỳx kikre karngro nhym tỳm kêt. Kênkam kute ipêxkam ne tỳm kêt. ²⁶Nhym be, me kunĩ kute ikabênja mar kajgon kôt kute amijo ba kêt ne me kute mrãmri ne me'ô bèn kati pyrâk. Me'ô bèn kati pykatikam amim kikre. ²⁷Nhym kam 'ã na axidjuw ne 'ã ngô tàm ne kôk djàbêr tỳx kikre karngro nhym arỳm tỳm. Djã nãm kàjbê ban tỳm got? Kati. Nãm tu ban gru: ane.

²⁸⁻²⁹Nãm ã Jeju memã anen arỳm memã amikukràdjã jarên̄h pa. Nhym me kabên man kam ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

—Tô mỳj kabên ny gotja? Nãm prĩne kute amimarkôt katà:t memã amikukràdjã jarên̄hkumrêx. Nãm ã me bẽnjadjwỳr rûnh kwỳ kabên mex anen ar prĩne kabêno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwỳnh memã arên̄ho ane? Kati, nãm me ari no prôt ne ari kukràdjã jarên̄h'ã umju:w ne kute arên̄h katât kêtikumrêx.

Me'ô ã kajêkam tê'ã ujarên̄h.

Mak 1.40; Ruk 5.12

8 ¹Nhym kam krân̄h'ã arỳm rwỳk tẽ. Nãm rwỳk tẽ:n arỳm ruw. Nhym me krãptĩ: kôt mō. ²Nhym kam me'ô ã kajêkam têja 'ỳr bôx ne parbê kônkrão nhỳn kum rax jarên̄ kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, ga aje inhĩ kajêkam itêkôt aje ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arÿm imex ne, ane. ³Nhym arÿm 'ÿr ikran kupên kum,

—Ije ajo mex prãm. On amex, ane. Nhym arÿm 'ã ã kajêkam têja apêx nhym arÿm mex ne. Kute o ãm tãmkam tẽmbê kà mex ne. ⁴Nhym kum,

—Kwârîk wãnh ga amijarênh kêt. Dja ga tu katât mã me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tẽn kum amibê, kum amikà bẽ. Ne kam kum mry ngã gê akadjy Môjdjê kukràdjà kôt Metĩndjwÿnhmã mry gan kum kungã. Arÿm akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĩ apumũ, arÿm akà mexkôt apumũ. Nãm ã Jeju me'ômã ane.

Kute amybÿm me'ôo mex.

Ruk 7.1

⁵Ne kam arÿm tẽn krĩraxbê Kapanamã wadjà. Nhym krākamngôn timerĩ kubê 100 nhô bênjadjwÿr arÿm 'ÿr bôx ne kum ô àpênho no katon kum arên kum,

⁶—Bênjadjwÿr djwÿnh, inhô àpênh arÿm akryn tokry rax ne kikrekam arek nō, ane.

⁷Nhym Jeju kum, “Ba 'ÿrn o mex”, ane.

⁸Nhym krākamngôn timerĩ bênjadjwÿr kum,

—Djãm imex got ga inhũrkwãmã tẽ? Kwârîk wãnh. Dja ga akabênbit jarẽ nhym arÿm inhô àpênh mex ne. ⁹Inhō bênjadjwÿr kute raxo ijakrenhja ne imã kabên ba kabên man kôt ar amijo iba. Ne kam ba ibê me krākamngôn timerĩ bênjadjwÿrkam ba memã ikabên nhym me ikabên kôt ar amijo ba. Ba 'ômã kum, “'ÿr tẽ”, ane nhym arÿm 'ÿr tẽ. Ba kam ajte 'ôdjwÿmã kum, “Amrê tẽ”, ane nhym arÿm amrê tẽ. Ba inhô àpênhmã kum, “On mÿjja kupê”, ane nhym arÿm kupê. Kam ne ba amã, “Abênjadjwÿr djwÿnhkam dja ga akabên nhym arÿm akabênkôt mex ne”, ane. Krākamngôn timerĩ bênjadjwÿrbê ne me bajtem.

¹⁰Nãm Jejumã ane nhym kuman arÿm kam no tyn djan kôt ba djwÿnh arkum,

—Be, me'ô bajtemja kute tu amim imar mexkumrêx. Mebê idjaerkumrêx ren kudjwa ã amim imaro ane. Nhym be, kati. Me kute kudjwa ã amim imaro anhÿr kêt. Pydji bajtemkam kute amim imar mexkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. ¹¹Ê, ba ar amã arê gar ama. Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja gwaj me bakukãmãremê ro'ã banhô kwÿ krê. Abraãomê Idjakmê Djakomê ro'ã banhô kwÿ krên mexo nhÿ. Nhym kam dja me bajtem timerĩ: ban bôx, myt apôx djârũm bôx ne myt ngiêx djârũm bôx. Bôx ne arÿm gwaj baro'ã ô kwÿ krêno nhÿ. ¹²Nhym be, mebê idjaerkumrêxja dja Metĩndjwÿnh arÿm bôm me kumê. Bênjadjwÿr djwÿnh bit kute amim me utâr ne ar meo baja, me tãm dja arÿm bôm me kumê. Bôm mebê idjaer mẽ nhym me wãnh akamât kô tykkam ar ba. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djaje amijanên ar àmra ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³Ne kam me krākamngôn timerĩ bênjadjwÿrmã kum,

—Aj mã. Ga ne ga tu amim imarkumrêx. Kôt dja ba arým amã ã o ane, ane. Nhym myt tãmkam arým ô âpênh mex ne.

Kute me punu krãptĩo mex.

Mak 1.29; Ruk 4.38

¹⁴Nhym kam Jeju arým Pedru nhõ kikrekam bõx nhym Pedru djupãnhdjwý kanên nõ. ¹⁵Nhym 'ÿr bõx ne arým ikra kupê. Kupê nhym kanê arým kum ire. Kum ire nhym arým kãjmã djan arým mex ne. Ne kam arým aro djuw mexo ba.

¹⁶Nhym kam ar'ã para nhym me arým 'ÿr me krãptĩo bõx. Me karõ punu kute meo baja tãm ne me'ÿr meo bõx. Nhym mã me'ã kabênbit jarê nhym mã me karõ punu umaje mô. Memã iren mã mô. Jeju arým mã me kunĩkam me karõ punu kujate. Ne kam ajte me punudjwý kunĩo mex.

¹⁷Amrêbê: ne ujarênh djwýnhbê Idjai Jeju'ã ajarê. Kute meo mex'ã ajarê. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam 'ã ajarê. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Apýnh me bapunu djãri, apýnh me bakanê djãri nhym kute amijã me bamar.

Kute mrãmri ne me kute jênh pytĩo bakam kute amijã mar pyrãk.

Nãm ã amijã me bamaro ane.”

Nãm ã Idjai me bakukãmãremã ane. Jeju kute meo mex'ã ne memã arê. Nhym kam me aben djô'ã arênh mô:. Arênh môr tãmtã arým 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm, me bakamingrãnyrekam Jeju arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ne kam arým me punuo mexo ba. Metĩndjwýnh kukwakam Idjai kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Jeju arým ã meo mexo bao ane.

Ar'õ bit kute Jeju kôt amijo bikamênh.

Ruk 9.57

¹⁸Jeju me punuo mex ne arým amibu'ã me krãptĩ: pumũ. Ne kam arým arkum, —Gwaj on akàx nhikjê mã rê, ane.

¹⁹Nhym kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnh'õ 'ÿr bõx ne kum, —Ê, ujarênh djwýnh, ba arek akôt tê. Dja ga nhĩ'ãm amrãnh kunĩkôt ba akôt mrã, ane.

²⁰Nhym kam kum,

—Ê, ga, djoti pykakam kreja pumũ. Ne kwênh kýjrũm aêja pumũ. Mrymê kwênhbit ne ôť djã kute amim kre pumũnhkôt kam ôť djã. Nhym be kati. Ba ne ba inhõ kikre kêt. Inhi kwã djã kêt. Ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk nhýnh ne ba inhũrkwãja? Kon, gop ga amiman kam ikôt atêm jabej nãr kon, arek dja, ane.

²¹Nhym kam me'õ ja kute Jejukôt bamã ne kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, ba ibãm kumrêx jadjà. Ne kam arým akôt ar iba, ane. Nhym kum,

²²—Kati. Amrê on ikôt ar aba. Gê me kute Metĩndjwýnh mar kêt wãnh me tyk jadjà. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyrãk. Gê me wãnh ôbikwa tyk jadjà. Nãm ã Jeju kum ane.

Jeju kôkmã bën tỳx.

Mak 4.35; Ruk 8.22

²³Ne kam ar kà'ỳr tẽn 'ỳr bôx. Nhyr Jeju arỳm kàkam nhỹ nhyr kôt ba djwỳnh ar arỳm kôt nhỹ. Nhyr kam ar arỳm kà kujaten amũ tẽ. ²⁴Tẽ: nhyr ar aêrbê na 'itỳx ruw nhyr kôk 'itỳx wabê. Nhyr ngô arỳm aben pumjuw ne kà nhĩby ato. Nhyr be, Jeju wánh arek ôto nô. ²⁵Nhyr kam kôt ba djwỳnh ar 'ỳr tẽn arỳm tok ne kum,

—Bênjadwỳr djwỳnh, gop ar ipytà. Arỳm gwaj badjâr 'ỳr, ane.

²⁶Nhyr arkum,

—Nã gãm ar amim imar rere:kre. Mỳkam ne gar atĩn prãm? ane. Ne kam kàjmã djan kôkmã bën tỳx. Nhyr arỳm tu ngô mên nô.

²⁷Nhyr ar te kute marmã kam no tyn djan abenmã kum,

—Mỳj got on nhyr kôkmẽ ngô raxmẽ tu kabẽn kôt ã amijo ane? ane. Nãm ar ã abenmã ane.

Me karô punu krãptĩ: kute ar me'ôo ba.

Mak 5.1; Ruk 8.26

²⁸Nhyr kam Jeju arỳm ngô nhikjêmã bôx ne wabi. Kam ne pyka nhidjibê Djeradja. Nãm wabi nhyr me'ô amãnhkrut ar arỳm kajpa. Me karô punu ne ari aro ba. Me tykmã kikre kurũm ne ar mō. Ar àkrê: nhyr me te ar umaje ne te ar'ãnh tẽmmã. ²⁹Nãm ar Jeju kajpan arỳm kàj bẽ amran aminêje kum,

—Mỳj nã Metĩndjwỳnh Kra? Djãm me inhô akati kêtri dja ga me imã me itokry jadjà? ane.

³⁰Nhyr nĩjar angrô jamy krãptĩ: àkur mō. ³¹Nhyr kam me karô punu kum amijo a'uw ne kum,

—Aje me ikujaêk prãm jabej ba me angrô jamy krãptĩ:wãmã wadjà, ane.

³²Nhyr kum, “Aj mã”, ane. Nhyr me arỳm kato. Katon arỳm angrô jamy krãptĩ:mã wadjà. Wadjà nhyr arỳm angrô jamy kunĩ prôt ne. Pyka krã'yr'ã aparmã prôt tỳ:x ne arỳm imôtikam nox ne aminhimex ne.

³³Nhyr angrô jamy pumũnh djwỳnh ar omũn arỳm krĩraxmã prôt ne. Prôt ne arỳm bôx. Bôx ne arỳm prĩne memã mỳjja kunĩ'ã ajarẽ. Ne ajte me karô punu kute ar o baja'ã ajarẽ. ³⁴Nhyr krĩraxkam me krãptĩ kute Jeju pumũnhmã 'ỳr mō. Ne kam arỳm omũn kam anon kum,

—Gop me inhô pyka kurũm akato, ane.

Kute me'ô jakryo mex.

Mak 2.1; Ruk 5.17

9 ¹Nhyr kam Jeju ar arỳm kàkam wadjàn nox ne arỳm akàx nhikjêmã rê. Ne kam wabin krĩraxkam ar ba tũmjamã tẽn bôx. ²Nhyr ar kwỳ kum me'ô jakryo bôx. Ikwã djàkam nōr rã'ã nhyr ar kum o bôx. Nhyr amim,

—Be, ar ja ne ar tu amim ikamnhĩxkumrẽx, ane. Ne me'ô jakryjamã kum,

—Akmere, on akĩnh. Jakam ne ba arỳm ajaxwe kunĩ maro aknon kam ingryk kêt ne, ane. Djã nãm tẽmbê me'õ jakryo mex got? Kati, nãm amidjêje nẽn kum jabit jarẽ nhym êje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

³Nhym wãnh Môjdjê kukràdjã mar djwỳnh kwỳ arỳm amim,

—E kum be, me'õ ja ne ajmãn Metĩndjwỳnh japryõ djan amijo Metĩndjwỳnhõ dja. Metĩndjwỳnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngryk kêt, ane. ⁴Nãm me ã òkre kadjwỳnhbê anhỹro kumex nhym arỳm tu me kuman memã kum,

—Mỳkam ne ga me anhõkre kadjwỳnhbê ijo kajgon ijapryõ akumex? ⁵Ê, ba me amã mỳjja amãnhkrut jarẽ. Mỳj ne amirĩt, nẽn? Ba ren kum, “Ba arỳm ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane. Nàr kon, “On kàjmã djan tẽ”, ane. Mỳj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãr ren kum, “Ba arỳm ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane nhym amirĩt kêtukumrẽx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt.

Nhym be, kàjmã me ku'ê, ije ren me'õmã kum, “Kàjmã djan tẽ”, ane nhym ren arỳm amirĩt. Tãmbit ne amirĩtkumrẽx. ⁶Dja ba kum, “Kàjmã djan tẽ”, anen arỳm o mex ga me arỳm omũn arỳm amim, “Be ga, Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm amijo ì ne pyka jakam amikabẽnkõt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarẽnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwỳnhmã anen arỳm tu me'õ jakryja'yr akẽx ne kum,

—On kàjmã djan anhikwã djã mỳn anhũrkwãmã o tẽ, ane. ⁷Nhym kam arỳm me aẽrbê kàjmã djan ikwã djã mỳn ùrkwãmã o tẽ. ⁸Nhym me krãptĩ omũn kam no tyn kumex ne amim,

—Ê, arỳm ne djãm mrãmri o mex nhym mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabẽnkumrẽx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute Metĩndjwỳnh kabẽnkõt me axweo biknorkumrẽx. Ga, kute kam me'õo mex nhym mrãnh mexkumrẽxja pumũ. Metĩndjwỳnh mexkumrẽx, ane. Nãm me krãptĩ: ã amim ane.

Kute amikõt Matêu kamẽnh.

Mak 2.13-15; Ruk 5.27-29

⁹Nhym kam Jeju arỳm tẽ. Tẽ: nhym me'õ bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djàkam nhỹ. Idjibê ne Matêu. Nhỹ nhym arỳm omũn kum, “Amrẽ mã ikõt ajkamẽ”, ane. Nãm kum ane nhym Matêu arỳm amim kabẽn man kàjmã dja. Kàjmã djan arỳm kõt ajkamẽ.

¹⁰Nhym kam arỳm Matêu nhũrkwākam tẽn bõx ne arỳm ò kwỳ krẽno nhỹ. Nhym bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwỳnh krãptĩ bõx ne Jejumẽ ro'ã nhỹ. Nhym we me axwedjwỳ ikõ'ã nhỹ. Me krãptĩ ne me nhỹ. Jeju kõt ba djwỳnh ne ar Matêumẽ ro'ã nhỹ. ¹¹Nhym mebê pardjêu arỳm me ja pumũn arỳm Jejukõt ba djwỳnh arkum,

—Je tô, djãm me wã axwe ngri got? Mỳkam ne ar anhõ ujarẽnh djwỳnh me ro'ã ò kwỳ krẽno nhỹ? Bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwỳnhmẽ me axwemẽ ro'ã ò kwỳ krẽno nhỹ, ane.

¹²⁻¹³Nhym Jeju arỳm ar kabẽn ma. Ar kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhÿrja Jeju arÿm kuman arkum,

—Djãm me mex'ÿr ne me kane djwÿnh mrã? Kati, me kanê'ÿrbit ne me kane djwÿnh mrã. Badjwÿ ne ba me axwe'ÿr tẽ. Djãm we me amex'ÿr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ÿr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwÿr me ku'uw. Me amikam kaprÿren wãnh axwemã irern iwÿr amijo akêxmã ne ba amiwÿr me ku'uw. Nhym be, amrêbê: ne Metindjwÿnh me bakukãmãremã kum, “Djãm me aje imã mry bôr djãm imã kÿnh?”

Kati. Me amã me kaprÿ. Ja ne imã kÿnh”, ane.

Mÿj'ã ne Metindjwÿnh me bakukãmãremã ja jarê? Ja dja gar tẽn ama. Mÿkam? Bir, me axwe ne ba amikôt me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

Me kukràdjã tũm'ã ujarênh.

Mak 2.18; Ruk 5.33

¹⁴Nhym kam Djuão. Kubê ngômã me angjênh djwÿnh. Djuãokôt ba djwÿnh ar arÿm Jeju'ÿr bôx ne kum,

—Ar ba ne bar ije Metindjwÿnhmã amijajbur kumex. Mebê pardjêudjwÿ ne me kute kum amijajbur kumex. Nhym be, akôt ba djwÿnh ne ar kute kum amijajbur kêt. Mÿkam? ane.

¹⁵Nhym Jeju tu amijã mjên jarên amikôt ba djwÿnh ar'ã mjênme ro'ã ar ar ba jarên arkum,

—Ga, me kute abenã mjênme prômê rênhja pumũ. Djãm ar mjênme ro'ã ar baja kaprÿn mÿr got? Arkati. Ar kÿnhkumrêx ne ar ô kwÿ krên rax. Adjÿm, dja apÿnh akati amrê môrjakam me Ar kubê mjêno tÿm ne mã o mỗ. Nhym kam gêdja ar kaprÿren arÿm Metindjwÿnhmã amijajburo ba. Nãm ã Jeju Djuãokôt ba djwÿnh arkum ane. Amijã ne mjên jarê. Ne amikôt ba djwÿnh'ã ne mjênme ro'ã ar ar baja jarên arÿm ã arkum ane. Mÿj'ã ne me kute Ar kubê mjêno tÿmja jarê? Bir, ta amijã ne arê. Jeju dja meo tÿm ne mã o mỗ. Kambit dja kôt ba djwÿnh amijajburo ba.

¹⁶Be, ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjã ny mar ne ajte kute jãm amim me kukràdjã tũm marja pumũ. Me kute amê kukràdjã maro bakam umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkà ny kubêkà tũm'ã ir pyrãk ne ajte kute pidjô kangô ny mrykào ngôn nh tũmkam runh pyrãk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'ô nhô kubêkà tũm ne arÿm 'ÿrja pumũ. Nhym kam arÿm kubêkà nyn pôn nh kêt. Djã ne me tũmja'ã kudji? Kati. Mÿkam? Bir, dja me kupô nhym arÿm nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij ne arÿm tũmja kadjô. Nhym kam arÿm 'ÿr nyja kute 'ÿr tũmja jakrenh mex ne. ¹⁷Ga, me'ô nhô mrykào ngôn nhja pumũ. Me bakukãmãre ne me ô mrykào ngôn nh. Ga, mrykào ngôn nh arÿm tũm ne ngrãja pumũ. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mÿkam? Bir, dja nôr 'ãtũm nhym uba kangô arÿm kadjàn ajmrô nhym ngôn nh arÿm igot tẽn arÿm ajkatôr. Nhym arÿm kangô ajkapÿ nhym ngôn nh arÿm punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy ne me kute mry kào ngôn nh ny, kà rerekrekambit kangô ny runh prãm. Nãm ã Jeju arkum ane. Gêdja me amim Jeju kukràdjã nybit

maro ban arÿm mar mexkumrêx. Nhyim be, gêdja me amim me kukràdjà tũmdjwÿ mar prãm ne arÿm umar mex kêtumrêx. 'Ă ne Jeju memă ajarê.

Kute akubyn bĕnjadjwÿr krao tĭn.

Mak 5.21; Ruk 8.40

¹⁸Kute memă ja jarĕnh ōmkam ne me'ō bĕnjadjwÿr 'ÿr bōx ne kute kum rax jarĕnh kadjy tu parbĕ tÿm. Ne arÿm kum rax jarĕn kum,

—Arÿm godja ikra ni ty. Dja ga ikôt 'ÿr tĕn 'ă anhikra dji gĕ arÿm tĭn ne, ane. ¹⁹Nhyim arÿm kăjmă djan kôt tĕ. Kôt ba djwÿnhdjwÿ ne arkôt tĕ.

²⁰Tĕ: nhyim me'ō nire kôt bōx. Kamrô apôx'ă ne arÿm amexbĕ 12 apĕx. Năm kôt bōx ne tu Jeju nhībũm kôt 'ă kubĕkă jabu djăbit kupĕ. ²¹Kute o anhÿr djwÿnhřam ne ta arÿm amim,

—Ba gop 'ă kubĕkăbit măn kupĕn arÿm imex ne, ane.

²²Nhyim kam Jeju arÿm akĕx ne omũn kum,

—Ăpnhĭre, on akĭnh. Ga ne ga tu amim ikamnhĭxkumrêx ne arÿm amex ne, ane. Nhyim kam myt tămkam mex ne.

²³Nhyim kam Jeju ar tĕ. Tĕ:n kam arÿm bĕnjadjwÿr nhũrkwă'ÿr bōx ne arÿm wadjă. Nhyim wănh me kwÿ pore kakôro dja nhyim me kangao kumex. ²⁴Nhyim memă kum,

—Me on ajmă. Djă năm kurerer wă ty got? Kati. Năm ôto nō, ane. Nhyim me arÿm 'ă keketo kumex. ²⁵Ne arÿm kato. Nhyim kam arÿm 'ÿr tĕn 'ÿr bōx ne kurerer nhikra 'amÿ. Nhyim arÿm tĭn ne kăjmă dja. ²⁶Nhyim kam me arÿm pyka kunĭkôt arĕnh ōpôk ne.

Kute me punuo mex.

²⁷Nhyim kam Jeju arÿm amũ tĕ. Tĕ: nhyim me'ō no ră ar amănhkrut arÿm kôt tĕ. Năm ar kăj bĕ kum amijo âmra tĕn mă kum,

—Dawi tămdjwÿ gop amă ar ikaprĭ, ane. ²⁸Nhyim arÿm kikremă wadjă nhyim ar no ră arÿm 'ÿr bōx. Nhyim ar kukij ne arkum,

—Djă ne găm ar tu amim imarkumrêx? Ije ar ajo mex marja djăm mrămri ar aje tu amim ja markumrêx? ane.

Nhyim ar kum, “Nă, Bĕnjadjwÿr djwÿnh”, ane.

²⁹Nhyim kam arÿm ar no kupĕ ne arkum,

—Ar aje tu amim imarkumrêx kôt dja ba ă ar ajo ane, ane. ³⁰Nhyim kam ar arÿm rĭt mex ne. Nhyim Jeju nĕje arkum 'ă karôn kăj bĕ arkum,

—Kwărk wănh me'ômă ĩjarĕnh kĕt, ane. ³¹Nhyim ate ar katon arÿm pyka kunĭkôt arĕnh ōpôk ne.

³²Nhyim kam me Jeju'ÿr me'ōo bōx. Me karō punu ne ar me'ōo ba nhyim ô'ă kabĕn kĕt nhyim me 'ÿr o bōx. ³³Nhyim arÿm me karō janon kujate nhyim arÿm me aĕrbĕ kabĕn mexkumrêx. Nhyim me krăptĭ: kam no tyn kumex ne abenmă kum,

—Mÿj me'ō ne kute me babĕ idjaerkam mÿjja pumũnh kĕt ja'ō pumũnh? Arkati, ane.

³⁴Nhym be, mebê pardjêu ne me memã kum,
—Me karõ punu nhõ bēnjadjwÿr kabēnkôt ne kute me karõ kujaêko ba,
ane. Nãm mebê pardjêu ã Jeju'ã memã ane.

Kum me krãptĩ kaprĩ.

Mak 6.34

³⁵Jeju ne krĩrax kunĩkôt memã ujarēnh ny jarēnh tẽ. Krĩraxmẽ krĩ kryre kunĩkôt memã arēnh tẽ. Me bikprõnh djãkam memã arēnh tẽ. Bēnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã ujarēnh nyja ne kàj bẽ memã arēnh tẽ. Ne ajte me punumẽ me kanê kunĩo mexo tẽ.

³⁶Ne kam me krãptĩ: pumũ. Nãm me omũn arÿm kum me kaprĩ: Mÿkam? Bir, me katyk ne ate ar bakam. Me kute mrãmri ne kute mryki'ãtomtio djuw mex djwÿnh kêtka katyk ne ate ar ba pyrãk. ³⁷Ne kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Me kute Metĩndjwÿnh mar prãmja ne me kumex. Nãm me kute mrãmri ne bãy arÿm abôr tyk ne kumexja pyrãk. Nhym be, Metĩndjwÿnh'ã ujarēnh djwÿnh ne me ngrẽre kute bãykam me àpēnh djwÿnh ngrẽreja pyrãk. ³⁸Kam dja gar me kadjy Metĩndjwÿnh 'uw gẽ me'ÿr 'ã ujarēnh djwÿnh jano gẽ me memã arē nhym me kuman kam arÿm tu amim markumrẽx ne. Kute mrãmri ne me mrãnh ne kute me õ purkam bãy pumũnh ne mrãnh ne bõx ne kute kadjy me õ pur djwÿnhmã arēnh nhym me kute amũ kadjy memã arēnh nhym me ban kute memã ê ja pyrãk. Dja gar ã me kadjy Metĩndjwÿnh 'wÿro ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mak 6.7; Ruk 9.1

10 ¹Nhym kam amiwÿr kôt ba djwÿnh Ar kubê 12 'uw nhym ar bõx. Nhym ar kute kabēnkôt me karõ punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjã. Nhym apÿnh me punu djãri. Nhym apÿnh me kanê djãri. Nhym ar kute kabēnkôt meo mex kadjy arkum tÿx jadjã. Ne kam arÿm ar ano.

²Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji jarēnh kadjy ne ja.

Ximão. Idji 'õdjwÿ ne Pedru.

Ångre. Kamybê ne Pedru.

Xijagu. Djebedêu ne kudji.

Djuão. Kamybê ne Xijagu.

³Piripi.

Batormê.

Tôme.

Matêu. Kubê ne bēnjadjwÿr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwÿnh.

Xijagu 'õdjwÿ. Aupêu ne kudji.

Tadêu.

⁴Ximão 'õdjwÿ. Mekôt ne me kukràdjã'ã no tÿx.

Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Tãmja ne Jeju kurê djwÿnhmã kanga. Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji ne ja.

⁵Ar ja ne Jeju ar ano. Nãm ar àpênh djà'ã arkum karõn ar ano. Nãm arkum, —Kwãrik wãnh me bajtemmã ar amõr kêt ne kwãrik wãnh pykabê Xamarijkam krĩ'ômã ar adjâr kêt. ⁶Mebê idjaer ne me no akunon ate ar ba kute mrãmri ne mrykĩ'atomti no biknor pyrâk. Me ja'ÿr dja gar mõi. ⁷Ne me'ÿr bõx ne kàj bê memã kum, “Arÿm kàjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykabê amim õ me utâr ne ar meo ba 'ÿr”, ane. ⁸Dja gar me kanêo mex ne ajte me ï kajêkam têo mex ne ajte akubyn me tyko tĩn. Ne ajte mekam me karõ punu janon kujate. Ba ne ba tu kajgo ar amã adjâpênh djà'ã karõ gar maro aba. Ikudjwa tu kajgo meo mexo aba. Kwãrik wãnh memã pãnh jarênh kêt. ⁹Kwãrik wãnh kên karÿr nâr kryt jaka nâr kryt kamrêkbê kobri me kute o õ pi'õk kaprĩja kwãrik wãnh byr ne ar anhõ katõk'y djâkam ir kêt. ¹⁰Kwãrik wãnh ar anhõ xakuo amõr kêt. Ar akà kràkà pÿnh ne ar aparkà amãnhkrut ne ar anhõ kõi pÿnh dja gar o mõi. Jabit dja gar o mõi. Ar anhõ mÿjja ja'õ'ã kàtãm kwãrik wãnh o amõr kêt. Ar adjâpênh pãnh dja me ta ar amã ar anhõ mÿjja ngã. Nãm ã arkum karõo ane.

¹¹Ne kam ajte arkum,

—Dja gar krĩrax 'omã wadjàn me'õ mexja jabej. Kum ar akĩnh dja gar abej. Dja ar amã aminhũrkwã jarê gar kambit anhiqwã. Me kurũm ar akatorkambit ajte anhiqwã 'õdjwÿ jabej. ¹²Dja gar me ùrkwã 'omã wadjàn memã umar mex jarê. ¹³Dja me mex ne kum ar akĩnh gar memã umar mex jarê nhym me arÿm ar akabên kõt mrãmri umar mexkumrêx. Nâr godja me kum ar akĩnh kêt jabej dja me umar mex kêt ne. ¹⁴Godja me'õ kum ar akĩnh kêt ne kute akabên mar prãm kêt jabej aparkà'ã me õ pyka ka'u. Me ùrkwã kurũm nâr me õ krĩrax kurũm ar akator kutã ar aparkà'ã me õ pyka ka'u. Aje me kute akabên mar prãm kêtjao amirĩt nhym Metĩndjwÿnh kute omũnh ne amũ 'õkam kute memã pãnh jarênh kadjy me õ pyka ka'u. ¹⁵Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: me bakukãmãrekam ne me krĩraxbê Xõtômamê Gomorakam axwekumrêx. Dja ï Metĩndjwÿnh kute me axwemã pãnh jarênh kadjy akati bõx nhym me arÿm tokry. Dja ajbir krĩrax jakamdjwÿ me axwe pãnh tokry. Ne tokryo Xõtõmakam me jamê Gomorakam me ja jakrenh me:x ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

¹⁶Ne kam ajte arkum,

—Dja ba ar ajano gar arÿm aje mrãmri ne mrykĩ'atomti kute rop djâkrê katikõt ar ba pyrâk. Amijã ano tÿx kute mrãmri ne kangã amijã no tÿx pyrâk. Ne ar ajaxwe kêt kute mrãmri ne tut axwe kêt pyrâk. ¹⁷Aminêje rĩt. Mÿkam. Bir, godja me ar ajo rôrõk ne ar ajo mõi. Nhym kam me krãptĩ kute ar akukjêr kadjy arÿm ar ajã akuprõ. Ar ajã akuprõ nhym me arÿm ar akaprêprêk. Mebê idjaer bikprõnh djâkam ar akaprêprêk. Mry kã punuo ar akaprêprêk ne. ¹⁸Imã ar adjâpênhkam dja me ar ajo rôrõk ne ar apa 'amÿn arÿm me bẽnjadjwÿr kabem ar apumjuw. Ne me bẽnjadjwÿr rũnh kabem ar apumjuw gar arÿm ijã memã amijarê. Nhym me me bajtem kabem ar apumjuw gar arÿm ijã memã amijarê. ¹⁹Godja me ar ajo rôrõk ne ar ajo mõi me kabem ar apumjuw kwãrik wãnh ar amikukãm amim, “Mÿj dja ba aminêje memã

ikabên on”? anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, myt tãmkam dja ar amã akabên jangij.
²⁰Djãm ar ga dja gar amikabên jarê? Kati. Ar Abãm djwÿnh Karô dja ar amã amikabên jarê gar arÿm amũ memã arê. Nãm Jeju ã arkum 'ã karôo ane.

²¹Ne kam ajte arkum,

—Me kamy dja kurê djwÿnhmã kamy kanga nhym me arÿm me kupa. Nhym me bãmdjwÿ dja kurê djwÿnhmã kra kanga. Nhym me kra dja me kum bãmmê nã kurê ne memã ar kanga nhym me ar kupa. ²²Imã adjàpênhkôt dja me kunĩ kum ar akurê. Dja gar ikôt ar aba tÿx rã'ã:n ijã adjukanga kêt ne kam 'ã aminhinomã amimê ba arÿm ar apytà. ²³Godja me krĩrax 'òkam kum ar akurên ar ajo ajkê gar krĩrax 'òdjwÿmã aprôt. Dja gar apÿnh mebê idjaer nhô krĩraxkam me akreo tẽ:n o atêm nhinomã mênh kêt ba arÿm bôx. Ba ije amijo inhĩ ba arÿm ar awÿr bôx. Nãm Jeju ã arkum 'ã karôo ane.

²⁴Ne kam ajte arkum,

—Ê, djãm ar kute kabên mar ar o baja kute raxo ar ô ujarênh djwÿnh jakrenh? Kati. Nâr, djãm ô àpênh kute raxo ô bënjadjwÿr jakrenh? Kati. ²⁵Kute kabên mar ar o baja kute ar ô ujarênh djwÿnh kôt ar amijo bakambit ne mex. Ô àpênh kute ô bënjadjwÿr kôt ar amijo bakambit ne mex. Ga, me kum ikurê ne imã me karô punubê Bedjêbu jarênho baja pumũ. Djãm me kum ar akurê kêtã? Kati. Ar gadjwÿ dja me ar amã mÿjja punu jarênh kume:x. Ar aje araxo ijakrenh kêtãkam ne ikôt ar amijo abakam dja me ar gadjwÿ ar amã mÿjja punu jarênh kume:x.

²⁶Djã nãm me kadjwÿnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ã amirĩt ne. Nhÿnh ne mÿjja bipdjur'ô me kute omũnh kêtã? Ne nhÿnh ne me kute mÿjja pudjur'ô mar kêtã? Adjÿm, dja ã kunĩ amirĩt ne. Mÿjja pudjur, mÿjjao bipdjurja dja ã kunĩ amirĩt ne. ²⁷Ije akamãtkam ar amã mÿjja jarênh dja gar a'uri kãj bê memã arê. Ije ar ajamakri ijajkwa momokkam mÿjja jarênh dja gar kikre nhimök po'ã djan kãj bê memã arê. ²⁸Ne kwãrik wãnh gar amã me kute ar aparja pyma kêt. Me ja gêdja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwÿnhbê ajmã ar ajo kêt. Kati, ba ar amã arê. Me'ô pydji dja ga ar amã uma. Kute me bĩn ne ijukri me biknor tokry djãkam me rênh jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arê. Metĩndjwÿnhbit dja gar amã uma. ²⁹Kwênhne amãnhkrut ne pãnh ngrire, pãnh ngônhton pydji. Nhym kam kwênh pydji pykabê tÿm ne arÿm ty. Djãm Abãm djwÿnh kute mar kêt? Kati. Kute kwênh mar. ³⁰Ne ar akĩdjwÿ kute mar. Arÿm Abãm djwÿnh kute ar amã abenã ar akĩ'ã akre mar. ³¹Kam, djãm ar atĩn prãmã? Kati. Kwãrik wãnh. Te kwênh krãptĩ: nhym kum kwênh kĩnh ngrire. Nhym be, ar gajbit. Metĩndjwÿnh kum ar akĩnhkumrêx. Tãm dja gar aman atĩn prãm kêt. Nãm Jeju ã arkum karôo ane.

³²Ne kam ajte arkum,

—Kam me'ô kute amijo ipytàr ne me ipôkri memã kum, “Ba ne ba ije amim Jeju mar”, anhÿro baja. Badjwÿ dja ba tãmwã'ã kãjkwakam Ibãmmã kum, “Nã, ba inhôbikwa ne wã”, ane. ³³Nâr, dja me'ô me ipôkri memã kum, “Kati. Ije Jeju mar kêt”, ane. Badjwÿ dja ba tãmwã'ã kãjkwakam Ibãmmã kum, “Kati. Ije tãmwã mar kêt”, ane.

³⁴Djãm ibôx nhym ikam me umar mexmã? Kati. Dja ba bôx nhym me arým imÿr jabej abeno kurê djwÿnh ne aben pa. ³⁵Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum,

“Dja me'ô my kum bãm kurê.

Nhym me'ô nire kum nã kurê.

Nhym prô kum umrengêx kurê.

³⁶Me'ô nhûrkwâkam dja ta ôbikwa kum aben kurê.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Jakam dja me imÿr jabej ã abeno ane. Me kute me bakukãmãremã arênh kôt dja me ã abeno ane.

³⁷Godja gar ajô imã, “Ba akôt apê”, anen amã abãmbit nâr amã anãbit kÿnh ne amã ikÿnh ngrire ba arým imã ikôt adjâpênh kÿnh kêt. Godja amã akra mybit nâr amã akra nibit kÿnh ne amã ikÿnh ngrire ba arým imã ikôt adjâpênh kÿnh kêt. ³⁸Dja gar ajô amã ikôt atokry pyma ne ikôt aje anhô pite'y mÿnh prãm kêt ne ikôt abikamênh prãm kêt jabej ba kam imã ikôt adjâpênhja kÿnh kêt. ³⁹Dja gar ajô atÿnmã aminên arým akuno. Nâr gar ibê aminê kêt nhym me arým abî. Imã adjâpênhkam arým abî. Kwârîk wãnh rã'ã. Metîndjwÿnh dja arým atînkumrêx kadjy apytã ga arým kôt atîñ ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum 'ã karôo ane.

⁴⁰Ne kam ajte arkum,

—Dja gar me'ÿr bôx nhym me kum ar akÿnh. Me kum ar akÿnh o arým kum badjwÿ ikÿnh. Ne kum ikÿnh o arým kum kute ijanor djwÿnhdjwÿ kÿnh. ⁴¹Dja Metîndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênh djwÿnh me'ÿr bôx nhym me kum kÿnh. Kubê Metîndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênh djwÿnhkam kum kÿnh. Metîndjwÿnh dja kam arým memã o pãnh ne. Metîndjwÿnh kute kukwakam ujarênh djwÿnhmã âpênh o pãnh kôt dja arým memã o pãnh. Dja me'ô katât kute amijo bakumrêx me'ÿr bôx nhym me kum kÿnh. Me'ô katât kute amijo bakam me kum kÿnh. Metîndjwÿnh dja arým memã o pãnh ne. Metîndjwÿnh kute me'ô katât kute amijo bajamã o pãnh kôt dja memã o pãnh. ⁴²Dja me'ô ikôt ba djwÿnh rax kêt'ô bôx nhym me kum ngô ngã. Me'ôja kute ikôt bakam kum ngô ngã. Ba dja ba mrãmri o pãnh mex. Me kute o djuw mex ngrire jao pãnh mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karôo ane.

Djuã'o'ã ujarênh.

Ruk 7.18

11 ¹Ne arým kôt ba djwÿnh Ar kubê 12mã 'ã karô pa. Arkum 'ã karô pan kam arým amũ tẽ. Pykabê Garrêjakam apÿnh krî rûnh djâri kute memã kukràdjã jarênh ne kute kàj bê 'ã me akre kadjy ne amũ tẽ.

²Nhym kam me Djuãomã Jeju jarê. Djuãobê ne ngômã me angjênh djwÿnh. Me kute arým Djuãobê ijêkam ne me kum Jeju jarê. Nãm me Djuãomã kum,

—Jeju ne arým apÿnh mÿjja pumÿnh kêt nhipêx, ane nhym arým kuma. Kuman arým Jeju'ÿr amikôt ba djwÿnh ar amãnhkrut jano. ³Ar kute Jeju kukjêrmã ne Djuão ar ano nhym ar arým 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne Jejumã kum,

—Metĩndjwỳnh kute me imã me'õ janor nhym bõxmã, kute me imã arẽnhja djãm ga? Nàr kon godja gwaj me'õkam ama? Nãm ar ã Jejumã ane.

⁴Nhym Jeju arkum,

—Dja gar akubyn Djuão'ỳr tẽn kum arẽ. Aje ajbir mỳjja mar ne omũnhja kum arẽn kum, ⁵“Me no rã arỳm rĩt mex. Nhym me mrãnh kêt arỳm mrãnh mex. Nhym me ĩ kajẽkam tẽ arỳm mex. Nhym me amakkre kêt arỳm amak mex. Nhym me tyk akubyn tĩn ne. Nhym me õ mỳjja kêtja nhym me kàj bẽ memã ujarẽn ny jarẽnho ba”, ane. Tãm dja gar aman Djuãoomã arẽ gẽ kuma. ⁶Dja me memã ijarẽ nhym me ibẽ amijo akẽx kêt, me ja ne me kĩnhkumrẽx. Nãm ã Jeju Djuãookõt ba djwỳnh arkum ane. Nhym ar kuman arỳm katon tẽ.

⁷Nhym kam Jeju arỳm me krãptĩ:mã kum,

—Mỳj ne ga me aje kapõt kukritkam omũnhmã mỗ? Djãm Djuão kute bõti kỏk djãbẽrkam ari amijadjwỳr pyràk? Djãm ari memã kabẽn jadjuw? Kati. Nãm katàt memã kabẽn jadjwỳrkumrẽx. ⁸Bir, mỳj ne ga me aje omũnhmã mỗ? Djãm Djuão ne kubẽkà pãnh rax ne akrita jangij? Kati. Nãm kubẽkà pãnh ngrĩre jangij. Bẽnjadwỳr rũnh nhõ kikretikam ne me kubẽkà jakrita jangij. Nhym be, Djuão ã kà kute anhỳr kêt. ⁹Nhym bir, mỳj ne ga me aje omũnhmã mỗ? Djãm Metĩndjwỳnh kukwakam memã ujarẽn djwỳnh? Nà. Tãm. Nhym be, Djuão ne raxo kute Metĩndjwỳnh kukwakam memã ujarẽn djwỳnh kunĩ jakrenh. ¹⁰Amrẽbẽ: ne Metĩndjwỳnh imã 'ã ajarẽ. Djuão'ã imã ajarẽ. Nãm imã, “Ota ba akukãm ajã ujarẽn djwỳnh'õ jano kute akukãm me akre nhym me kute mar ne akutẽp kute axwemã irern katàt amijo bamã. Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadwỳr rũnh kutẽp katàt 'ã pry jadjwỳrja pyràk.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh Djuão'ã imã ane. Amrẽbẽ: me bakukãmãre ar bari. Nhym me arỳm kabẽn man 'ã pi'ỏk no'ỏk ne. Ne kam me aben djỏ'ã arẽnho mỗ:n arẽnho mỗr tãmtã arỳm 'ỳr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Djuão arỳm kato. Katon arỳm abatãnh ne. Abatãnh ne arỳm ijã memã ujarẽn ar ba. Me kute amrẽbẽ Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'ỏk no'ỏk kỏt ne Djuão ijã ujarẽn ar ba. Ikukãm meo mexo ba.

¹¹Ngomã me angjẽn djwỳnhbẽ Djuão ne jakam raxo kute pykakam me kunĩ jakrenh. Djãm me'õ pykakam ar ba 'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx. Nhym be, dja ĩ kàjkwakam Bẽnjadwỳr djwỳnh amim me utàn meo ba. Nhym kam dja me kunĩ raxo Djuão jakre. ¹²Nhym be, on jakam Djuão ra:x. Nãm memã arẽnho ban memã kum, “Kàjkwakam Bẽnjadwỳr djwỳnh kute amim me utàn ne ar meo ba 'ỳr”, anhỹro ba. Nhym kam me krãptĩ kuman amim Bẽnjadwỳr djwỳnh mar prã:m. Me kute mrãmri ne me krãptĩ kute kikre ngrĩremã ngjẽx prãm ne kute 'ã kute aben nhingãnhja pyràk. Me kute ari 'ã ikjẽo aben rẽn ne 'ã kute aben nhingãnh kumex ja pyràk. Ne jakam me kute o anhỹr rã'ã. ¹³Amrẽbẽ: me me bakukãmãremã Bẽnjadwỳr djwỳnh bõxmã arẽ. Metĩndjwỳnh kukwakam ujarẽn djwỳnh aben kukãm Bẽnjadwỳr djwỳnh bõxmã arẽ. Mỏjdjẽdjwỳ arẽ: nhym kam me bakamingrãnyrekam Djuão

arým katon ajte tãm jarẽ. Bẽnjadjwýr djwýnh bõx jarẽ. ¹⁴Amrêbê: ne me me bakukãmãmẽ kum, “Dja me'õ kute Erij pyræk bõx”, ane. Ba on ar amã me'õ jarẽ gar ama. Djuão ne kute Erij pyræk ne arým bõx. Ar aje imar prãm jabej dja gar arým ima. Nàr ar aje imar prãm kêt jabej arým imar kêt. ¹⁵Gop ar ajamak mex jabej tu amim ikabẽn ja markumrêx. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

¹⁶Ne kam ajte memã kum,

—Je tô mýj got ba me akamingrãny'ã akre? Mýj ne ga me aje uræk? Nã gãm me aje me prĩre mýjja kam kĩnh kêt pyræk. Ga me, me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ. ¹⁷Ar ja ne ar ar jamã kabẽn ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngõtãx à'ak”, ane.

Nhym ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê”, ane.

Nhym ajte arkum, “Gwaj bamýr kati mãn o nhý”, ane.

Nhym ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imýr prãm kêtê”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyræk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwý kĩnh kêt. ¹⁸Djuãobê ngômã me angjênh djwýnh ne me awýr bõx. Nãm amijajbu:n kute uba kangõ kôm kêt ne ar ba ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karõ punu ne ar o ba nhym ajbã”, ane. ¹⁹Nhym be, ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awýr bõx ne me akam idjàkur iban kõt ikõm iba ga me amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãmwã ne kute àkur rũnhbit mar, kum uba kangõ djãhntĩ”, ane. Ne we ajte ijã, “Me kute bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnhmẽ me axweo bit ne õbikwa ne”, anhýr ar o aba. Nhym be, djãm Metindjwýnh amak punu got? Amak me:xkumrêx ne prĩne kute amikukãm mýjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwý ijano. Ije amijajbur kêtã ijano. Nhym kõt me amak mex ne amikukãm umar, ar ipumũn kam õkre kadjwýnhbê amim, “Mrãmri ne Metindjwýnh mexkumrêx ne amẽ ar ano.” Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Kute krĩraxmã watĩre jarênh.

Mat 12.38; Ruk 10.13, 11.29

²⁰Nĩjar krĩraxkam ne Jeju mýjja pumũnh kêt ngrêre nhipêx nhym me krãptĩ tu amim markumrêx. Nhym kam arým me wãmã kabẽn'o jarênh kêt. Nhym be, amiwýr krĩraxkam me ja ne Jeju arým memã kabẽn ne. Krĩrax jakam ne arým mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêx ne me punu krãptĩo mex. Djã ne me amikam kaprĩren wãnh axwemã iren 'ýr amijo akêx? Kati. Me kute 'ýr amijo akêx kêt. Kam ne arým krĩrax jakam memã kabẽn ne memã kum,

²¹—Ý, watĩre Koradjikam me wã. Watĩre Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabê Xirumẽ Xidõkam ren mýjja rũnhja, mýjja pumũnh kêtja kwý nhipêx nhym ren me omũn ren arým amrêbê amim katon ren amikam kaprĩren wãnh axwemã ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjj kubekã kukrebê exopa jangjên ren amijã mro prã kapĩ. Ne ren kam iwýr ren amijo akêx. Nhym be kati, inhõ me wýnhkam me ga,

Koradjikam me gamẽ Bexadakam me gamẽ me akam ne ba te mỳjja pumũnh kêt kwỳ rax ne ipêx ga me omũnh kajgo. Omũnh kajgon amikam akaprĩre kêt ne wãnh ajaxwemã anhirer kêtumrêx ne aje iwỳr amijo akêx kêtumrêx ne.
 22Ba me amã arẽ ga me ama. Dja ĩ kute me axwemã pãnh jarênh nhõ akati bõx nhym Metĩndjwỳnh me ajaxwemã pãnh jarẽ. Ga me kam arỳm pãnh atokryo me rĩnã jakrenh mex. Ga me atokryo krĩraxbê Xirumẽ Xidõ jakrenh mex ne.

23Ne kam krĩraxbê Kapanakam me gadjwỳ djãm mrãmri me abẽnjadjwỳr rũnho kàjkwa'ỳr abõxmã? Kati, aparmãbit dja ga me me biknor tokry djãmã wadjã. Krĩraxbê Xõtõmakam me axwe: nhym Metĩndjwỳnh arỳm meo akno. Ba ren mekam mỳjja pumũnh kêt nhipêx kute me akam ije mỳjja pumũnh kêt nhipêx ja pyrãk nhym ren me wãnh axwemã ire nhym ren krĩrax arek ãm rã'ã. Krĩraxbê Xõtõma ren arek ãm rã'ã. Nhym be, kati.
 24Ba me amã arẽ ga me ama. Dja ĩ kute me axwemã pãnh jarênh kadjy õ akati bõx. Dja Metĩndjwỳnh memã pãnh jarẽ ga me kam arỳm atokry raxo Xõtõmakam me ja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju krĩraxkam me jamã ane.

Me katykmã 'ã ujarênh.

25-26Nhym kam Jeju Bãmmã kum,

—Djũnwã, ota ga anhõ kàjkwa, anhõ pyka djwỳnh. Amã ne ba amikĩnh jarẽ. Nã gãm me amikukãm umarmẽ me kute mỳjja mar rũnhjabê mỳjja ja pudju. Ne kam me kute amijo prĩre prãbê amijo rũnh kêtjamã mỳjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm ã aje anhỳrkam mrãmri mexkumrêx. Ga adjukaprikam ne ga amim me'ã karõn arỳm ã meo ane. Ba kam badjwỳ ikĩnhkumrêx ne wãm amã amikĩnh jarẽ, ane.

27Ne kam ajte me krãptĩmã kum,

—Arỳm ne Ibãm imã õ mỳjja kunĩ kanga. Ba ibê Metĩndjwỳnh Kra. Djãm me'õ ne kute prĩne imar? Kati. Ibãmbit ne kute imar. Djãm me'õ ne kute prĩne Ibãm mar? Kati. Bajbit ne ba ije prĩne mar. Ije me'õmã Ibãmo amirĩt prãmja adjwỳnhdjwỳ kute mar.

28Pykakam me akukràdjã punu ne ga me aman kõt ar amijo aba. Ne kam arỳm akaprĩre kute mrãmri ne me jênh pytĩ turn o ban kam kaprĩa pyrãk. Kam ne ga me akatyn akaprĩ:re. Amrẽ me akunĩ iwỳr tẽn ikam atyk djã kêt ne ikam akõkam kõt. 29-30Nãm me mry bari kute jênh bjero mrãnh kadjy ne umar mex kadjy mutbê pĩo kapa. Ikukràdjã mex ne kute mry mutbê pĩo kapaja pyrãk. Dja ga me amim ikukràdjã mex man kõt ar amijo aba kute mrãmri ne me kute mry bari mutbê pĩo kapa ja pyrãk. Djãm aje ikukràdjã kõt ar amijo abakam adjumar punumã? Kati. Kam adjumar mexkumrêx. Adjumar mex kute mrãmri ne me kute mry mutbê pĩ kajkrito kapa ja pyrãk. Djãm ije me amã ino katormã? Djãm ije amijo idjãmramã? Kati. Ba ne ba memã iprĩ mex ne meo iban ije amijo ingrire kadjy amimar. Kam dja ga me ikukràdjã kõt ar amijo aba nhym me abê tỳx kêtumrêx ne. Kute mrãmri ne jênh kajkrit mrybê utĩ kêt pyrãk. Kam dja ga me ikukràdjã kõt ar amijo aban arỳm akadjwỳnhbê atyk djã kêt. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

Pi'ók rârâr mÿr jabej me kum kurê.

Mak 2.23; Ruk 6.1

12 ¹Ne kam pi'ók rârârkam Jeju pur katikôt tẽ. Nhym kôt ba djwÿnh ar kôt môn arÿm kum prãm ne mormã bãygogo 'y nhikên mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rênho mō. ²Nhym kam mebê pardjêu ar omün kum,

—Je tô mã ne akôt ba djwÿnh ar arÿm nê? Pi'ók rârârkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ók rârârkam mÿjja jao anhÿr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjákôt mã me babê uma. Me kute pi'ók rârârkam mÿjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djà kêt djà. Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar ã ar o anhÿro ba? ane. ³Nhym kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ókjadjwÿ pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumũnh kêt? Ê, Dawi arkum prã:m. ⁴Kum prã:m nhym Dawi arÿm Metĩndjwÿnh nhũrkwãmã wadjàn djwÿ byn kukrên kam kôt ar tẽm jamãdjwÿ kungã nhym ar arÿm kukrê. Djwÿ me kute Metĩndjwÿnhmã ôrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metĩndjwÿnh nhô djwÿ ja ne me kâtãm kute kur kêtumrêx. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhbit ne kute kur. Nhym be, Dawi ta ne tu kukrê. Nhym kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmêbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam?

⁵Ba ajte me amã arê ga me ama. Mÿj ne me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh pi'ók rârârkam nê? Mÿj ne me me tyk djà kêt djà nhô akatikam nê. Djãm me aje me'ã Môjdjê kukràdjà mar kêt got? Djãm me aje 'ã pi'ók no'ók pumũnh kêt got ga me imã akabên ne? Nãm me pi'ók rârârkam Metĩndjwÿnh nhô kikretikam tu àpênh ba. Ne kadjy kum mry bôro bao tu àpênh ar ba. Djã ne Metĩndjwÿnh kam memã axwe jarê? Kati. Ga, me kute me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhmã axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmêbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam? ⁶Ba ajte me amã arê ga me ama. Ba ne ba Metĩndjwÿnh nhô kikretikam ipydji irax ne ije kam me àpênh'ã memã karô djwÿnh. ⁷Ga me ren Metĩndjwÿnh kute me bakukãmãremã kabên jarênhja ma. Nãm memã kum, “Djãm me aje imã mry bôr djãm imã kĩnh?

Kati. Me amã me kaprĩ. Ja ne imã kĩnh.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Ga me ren Metĩndjwÿnh kabên ja man ren amã me kaprĩ. Ne ren amã me kaprĩkumrêx ne ren ar axwe kêtjamã axwe jarênh kêt.

⁸Ba me amã arê ga me ama. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk ne ba inhô pi'ók rârâr djwÿnh. Kam gêdja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mÿjja kupênh kêt nâr kon, dja ga me jakam apên nâr kam mÿjja kupênh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane. ⁹Ne kam arÿm amũ tẽn mebê pardjêu nhô me bikprôn timerã wadjã. ¹⁰Nhym me'ô nhikra nhikjê jarôxja me ikô'ã nhÿ. Nhym me ja kute 'ã axwe nhôr kadjy Jeju kukij ne kum,

—Djãm Môjdjê kukràdjà kôt ne me me tyk djà kêt djà nhõ akatikam meo mexo ba? Pi'ók ràràrkam meo mexo ba? ane.

¹¹Nhym memã kum,

—Ba me amã arẽ ga me ama. Godja me ajõ anhõ mrykĩ'átomti nhym pi'ók ràràrkam arým kre'ókam tým. Djãm ate akrãmã? Kati. Dja ga amã kaprĩn 'amỳn kaba. ¹²Nhym be, Metĩndjwỳnh kum mrykĩ'átomti kĩnh ngrĩre. Nhym be, gu me ba ne kum me bakĩnhkumrẽx. Kam me kute pi'ók ràràrkam meo mexkam Metĩndjwỳnh kute memã axwe jarẽnh prãm kêt. Mrãmri, me kute pi'ók ràràrkam meo mexkam ne me kute kukràdjà kôt amijo ba mexkumrẽx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹³Ne kam arým me'õ nhikra jarõxjamã kum, “Amrẽ anhikra katàt”, ane. Nhym 'ỳr ikra katàto dja nhym arým kum mex ne. Kum ikra mex kute ikra nhikjẽ mexja pyræk. ¹⁴Nhym mebẽ pardjêu ar mã apõx ne o aben man abenmã kum,

—Mỳj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane. Nãm me ã Jeju'a abenmã ane.

Memã prĩre'ã ujarẽnh.

Mat 11.29; Ruk 22.25; Dju r 13.1; Pir 2.5

¹⁵Nhym Jeju arým ar kuman pyka wã kurũm kato. Kato nhym me krãptĩ: arým kôt mō nhym arým me kunĩo mex. ¹⁶Ne kam mã memã kum, “Dja ga me ipudju”, ane. ¹⁷Amrẽbẽ: ne Metĩndjwỳnh Jeju 'ã ajarẽ. Jeju dja memã prĩ mex ne memã kukràdjà jarẽ. Nhym kam kabẽn jarẽnh djwỳnh Metĩndjwỳnh kukwakam amũ me bakukãmãremã 'ã ajarẽn memã kum,

“Metĩndjwỳnh ne memã kum,

¹⁸‘Ota, ba arým amijo inhõ àpẽn pytà. Imã abẽ. Imã kĩnhkumrẽx.

Dja ba kum Ikarõ jano nhym arým o ba. Nhym arým apỳnh me bajtem ba djari memã 'ã ajarẽ. Ije meo mex nhym me imã axwe kêtja 'ã memã ajarẽ.

¹⁹Ne mekmẽ kabẽno aben japanho ku'ẽ kêt. Ne memã àkjẽro ku'ẽ kêt.

Djãm kàj bẽ kabẽn nhym me kute prykôt òkre marmã? Kati.

²⁰Me kaprĩre kute mrãmri ne bõti kajyr kaprĩre pyræk djãm kute meo bikẽnhmã? Kati. Dja memã tỳx jadjà nhym me kam arým kĩnh ne.

Me kute amim imar rerekre kute mrãmri ne ngõnhpõk nhõ kadjàtnhĩ kũm tyk ne akrax rerekreja pyræk.

Djãm kute memã àkjẽr nhym me 'ã ukangamã? Kati. Dja memã kabẽn mex jarẽ nhym me arým amim mar tỳx. Ne memã axweo àpanho tẽ:n kam arým meo mexkumrẽx.

²¹Nhym kam apỳnh me ba djakam me bajtem arým tu amim markumrẽx.’ Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhym me arým aben djô'ã arẽnho mō:n arẽnho mōr tãmtã arým 'ỳr o bõx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam Jeju arým katon kam arým abatàn ne ar ba. Ne kam arým memã prĩ mex ne memã kukràdjà jarẽnho ba. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarẽn kôt ne memã prĩ mex ne memã kukràdjà jarẽnho ban kam memã kum,

—Dja gar ipudju. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Jejumã Xatanaj nhõ àpênh jarênh.

Mak 3.20; Ruk 11.14

²²Nhym kam me karõ punu kute me'õo baja me arým 'l'yr o bõx. Me karõ kute o bakam ne no rãn kabên kêtikumrêx. Nhym kam arým o mex nhym me aêrbê arým kabên ne rît mex. ²³Nhym me kunĩ kam no tyn abenmã kum, —Bãrãm mrãmri got we kubê Dawi tãmdjwýkumrêx, ane.

²⁴Nhym be, mebê pardjêu arým me kabên man arým abenmã kum, —Djãm Metĩndjwýnh kukwakam ne Jeju bõm ar me karõ punu rênho ba? Kati. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwýrbê Bedjêbu. Bedjêbu kukwakam ne bõm ar me karõ punu rênho ba, ane. Xatanaj'ã ne me Bedjêbu jarên ã abenmã ane.

²⁵Nhym kam Jeju tu me kadjwýnhbê me kabên man memã kum, —Me karõ punu ne Xatanajmã àpênh ar ba. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam õ àpênh kujaêko iba? Kati. Dja me aben djwýnh tãm kum aben kurê nhym kurê djwýnh arým meo apêx. Nâr, me õ krĩrax tãmkam nâr õ kikre tãmkam me krĩja godja me ja tãm kum aben kurê jabej mýj dja me kam nê? Bir, kam dja me arým aben ngrãn abenbê ajmã. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam õ àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum õ àpênh kurê? Kati. ²⁶Be, Xatanaj ren kum õ àpênh kurên kujate nhym ren õ àpênh arým aben ngrãn abenbê ajmã. Ren me abenbê ajmã nhym ren arým kubê me õ bẽnjadjwýr kêt. Nhym be, kati. Xatanaj kum õ àpênh kurê prãm kêt. Ba ren we Xatanaj kukwakam õ àpênh kujate nhym ren Xatanajdjwý kum õ àpênh kurê. Nhym be, kati. Xatanaj kum õ àpênh kurê prãm kêt. ²⁷Ba ren Bedjêbu kabênkôt ren bõm ar me karõ punu rênho iba nhym ren mýj kabênkôt ne anhõ àpênh bõm ar me karõ rênho ba? Me jadjwý ne me bõm me karõ punu rênho ba. Djãm me adjwýnhdjwý ne me we Xatanaj kabênkôt ar bõm me karõ rênho ba? Ga me ren memã ja jarê nhym ren me amã, “Je tã djãm Xatanaj ta kute õ àpênho bikênho ba got”? ane. ²⁸Nhym be kati, Metĩndjwýnh pyma puroobit ne ba ar bõm me karõ rênho iba. Ga, kôt arým Metĩndjwýnh me awýr bõxja pumũ. Metĩndjwýnh kute me apytâr ne me akadjy bẽnjadjwýr ne kute me ajo bamã me awýr bõxja pumũ. Ja dja ga me ama. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁹Ne kam memã kum,

—Nâr, mýj dja me me'õ tỳx nhũrkwãmã àr on? Kute kubê nèkrêxo prõt kadjy me'õ tỳx nhũrkwãmã àr on. Bir, dja me me'õo tỳm ne uwpre. Ne kam arým ũrkwãmã wadjàn kubê nèkrêxo prõt ne, ane. Mýj'ã ne me'õ tỳx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêx djuwpren kam arým amim õ me ja pytà. Ja'ã ne Jeju ã memã ane.

³⁰Ne kam ajte memã kum,

—Me'õ kum ikĩnh kêt ne arým mrãmri ijo kurê djwýnh ne. Ne ar ikôt ba kêt ne arým kam amijã, “Ba dja ba ate ikrãn ar mrã. Amidjwýnhbit dja ba amiman amijo mrã”, anen ate ar ba. ³¹Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mýjjiao bikênh

kunîkôt Metîndjwýnh kute me axweo biknor prãm. Ne me kute Metîndjwýnh japry kunîkôt kute me axweo biknor prãm. Metîndjwýnh kute me axweo biknor ne wãnh mekam ngrykmã irer prãm. Nhym be, me kute Metîndjwýnh Karõ japrykambit ne Metîndjwýnh mekam ngryk rã'ã ne. ³²Godja me'õ ijã kabên punu jarênh jabej ije amijo inhî'ã kabên punu jarênh jabej Metîndjwýnh dja axweo akno ne kam ngryk kêt. Nhym be, godja Karõ'ã kabên punu jarênh jabej Metîndjwýnh dja axweo biknor kêt ne. Ne kam kam ngryk rã'ã ne. Jakam dja ngryk rã'ã. Amrẽ akubyn Kra bôx'ã akati mörkamdjwý dja kam ngryk rã'ã.

³³Djãm pidjô punukam pidjô djãnh apôx got? Nâr kon, djãm pidjô mex, pidjô djãnhjakam pidjô punu apôx got? Kati, apýnh pidjô bari djari ne kam ô apôx. Ô ne parbê rôrôk ne ikwân kam bario amirît nhym me kôt kum apôx. ³⁴Me akamingrãnyre ne ga me abê iry. Me ajaxwekam djãm me aje akabên mex 'õ jarênh prãm? Arkati. Ê, me ôkre kadjwýnhbê ne me mýjja kumex ma nhym kam amrẽ bôm ajkwa krekmẽ ôto'ýr apôx nhym me kam arênh ba. Arênh ba kam arým memã amijo amirît. Mex nâr axwe jao memã amijo amirît. Kute mýjja ô kute pidjô bario amirît ja pyrãk. ³⁵Nãm me ôkre kadjwýnhbê kabên punu kumex man arým kabên punuo memã amijo amirît. Nhym me ajte ôkre kadjwýnhbê kabên mex kumex man arým kabên mexo memã amijo amirît. ³⁶Ba me amã arê ga me ama. Amrẽ memã axwe pãnh jarênh djã nhô akati mörkam dja ga me amikôt Metîndjwýnhmã amijarê. Me aje amrêbê akabên kajgo, akabên punu jarênh kunîkôt kum arê nhym arým me ama. ³⁷Kam amrêbê me akabên mex jabej dja akabên mex kôt me amã amex jarê. Nâr, amrêbê akabên punu jabej dja akabên punu kôt me amã ajaxwe jarê ga me arým me biknor tokry djãkam akuno. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

Me kute kum mýjja pumũnh kêt nhípêx'ã 'wýr.

Mak 8.11; Ruk 11.29

³⁸Nhym kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ mebê pardjêu kwý Jejumã kum, —Ujarênh djwýnh, dja ga mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx ba me omũn kôt ama, ane. Nhym memã kum,

³⁹—Me akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mýjjakôt ari Metîndjwýnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwý kum prô djwýnh kĩnh ngriren kute ar mebê prôo ãkĩnho baja pumũ. Me gadjwý ne ga me amã Metîndjwýnh kĩnh ngriren mýjjakôt ari kubê amijo akêxo aba. Ne ate kam ije me amã mýjja pumũnh kêt nhípêxja'ã ijwýro aba. Kati. Ije me amã ipêx ga me aje omũnh prãm kêtumrêx. Dja ba amijo kute Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djônaj pyrãk. Tãm dja ga me omũn imã akator jabej. ⁴⁰Me bakukãmãre Djônaj ne tep rax tikkrekam nõ nhym 'ã akatin akatin akati nhym arým kato. Badjwý dja ba ã amijo anen kênkrekam nõ nhym ijã akatin akatin akati ba arým ikato. Ba ne ba amijo inhî ne bôx. Dja ba ã amijo ane. Jabit dja ga me omũ.

⁴¹Djônaj ne krĩraxbê Niniwekam me akreo tẽ nhym me arým amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx. Nhym be, ba ije

iraxo Djônaj jakrenh mex ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga me me kudjwa amikam akaprîn wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx? Kati. Me aje wãnh ajaxwemã anhirer kêtka dja Niniwekam me wã arým pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnymã arê ga me me biknor tokry djàkam akuno.

⁴²Be ga, aparmã oní:j pyka 'ôdjwýkam bēnjadjwýr rax nija pumũ. Bēnjadjwýr ni Xaromão'ýr tē:, 'ýr tēm 'iry:n arým 'ýr bōx. Kute krã mexkôt marmã 'ýr bōx ne arým kuma. Nhym be, ba ije iraxo Xaromão jakrenh me:x ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga bēnjadjwýr ni kudjwa ajamak mex ne ima? Kati. Ga me aje imar kêtikumrêx. Me aje imar kêtka dja bēnjadjwýr ni í arým pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnymã arê ga me me biknor tokry djàkam akuno, ane.

⁴³Ne kam ajte me karô punu'ã ajarên memã kum,

—Me karô pydjín kute ar me'ôo baja ne arým kurúm katon tē. Ne kam te ar mrã, ngô kêtka ar mrã, te ajte me'ômã àr ne tyk djã kêtma ar mrã.

⁴⁴Ne kam amim,

—Ba inhürkwa kurúm ikatorja'ýr tē, ane. ⁴⁵Ne kam amim badjà tũmja'ýr tē 'ýr bōx ne omũ nhym arým mexkumrêx. Me karô'ô kute o ba kêt nhym prĩne kre mex nhym arým kam mýjja katát. Nhym kam kadjy mã me karô punu'ýr tē. Ne kam mekam me kwý japrôn 'ýr meo mōn meo bōx. Nãm me karôbê 7 ne o bōx ne me'ôjamã meo wangij nhym kam mekam ar ba. Kute me karô punubê 7 ne o bōx tãm ne axweo kute ôbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arým o punu rax ne. Kàjbê punuri ne kàjbê punu nhym be, kute kubê 7 ne o bōxja ne arým o punu rax ne. Dja ã me akamingrãnyre ajaxwekam me karô punu me ajo ane, ane. Nãm Jeju ã memã ane.

Nãmē kamyre'ã ujarênh.

Mak 3.31; Ruk 8.19

⁴⁶Jeju me krãptĩ:mã kabēno dja nhym nãmē kamyre ar axikôt apôx ar bōx ne bōm ku'ê. Ne kute kum kabēn jarēnhmã. ⁴⁷Nhym me'ô 'ýr tēn kum,

—Ê, onĩj anãmē akamy ar amã kabēn, ane.

⁴⁸Nhym Jeju me'ômã kum,

—Be, ije me'ômã inãmē ikamy jarēnh kadjy mýj dja arkam kute? ane.

⁴⁹Ne kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Ota, inãmē ikamy ne ja. ⁵⁰Dja gar Metîndjwýnho kĩnh kadjy kabēn man kôt ar amijo aba. Ba kam arým ar amã ikamyre nãr ikanikwýnh nãr inã jarê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Bãygogo'ã ujarênh.

Mak 4.1; Ruk 8.4

13 ¹Ne kam akati tãmka Jeju kikre kurúm katon tēn arým imôti mýrri nhý. ²Nhym kam me krãptĩ: 'ã akuprô. Nhym kam arým mebê

tên kàkam nhỹ nhyr me krãptĩ: arỹm ngô mỳrri kum dja. ³Nhyr kam arỹm apỹnh kukràdjà djàri'ã memã mỳjja jakren memã 'ã ajarẽ. Ne memã kum,

—Ê, ô pur djwỹnh ne kute ô purkam bãygogo kremã 'yr o tẽ. 'Yr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mỳjja kre kadjy tu mỳjja 'yo akabê, bãygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katẽbàri 'yo ukabêr mrãnhja pyràk.

⁴Jeju memã kum,

—Be, me'ô ne ar bãygogo 'yo ukabêr mrã. Nhyr 'y kwỹ prykam rôrôk. Nhyr kwẽnh prĩne kuku. ⁵Nhyr kwỹ kẽn po'ã pyka purorrekam rôrôk. Nhyr kam pyka purorrekam ingrôt kukrà kêtumrẽx. ⁶Nhyr kam kỳjrũm myt nhỹn arỹm 'y nhingrôt ga nhyr kajot ne arỹm ty. Arẽ jabjẽ kêtumrẽx ne ty. ⁷Nhyr 'y kwỹ mrỹnhĩkam rôrôk ne kam mrỹnhĩmẽ ro'ã ingrôt. Nhyr kam prĩne o akno. ⁸Nhyr 'y kwỹ pyka mexkam rôrôk ne ingrôt ne kam abatãnh ne. Ne arỹm apỹnh bari ku'ẽ djari nhyr kwỹ iyy jabjẽ nhyr kam 'y mexti:re. Nhyr kam 'y'ã akre kubẽ 100. Nhyr kwỹ iyy mexkumrẽx nhyr 'y'ã akre kubẽ 60. Nhyr kwỹ kàjbẽ iyy mex nhyr 'y'ã akre kubẽ 30. Nãm ã Jeju Metĩndjwỹnh kukràdjà'ã apỹnh mỳjja jakren 'ã ujarẽho ane. ⁹Ne ajte memã kum,

—Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabẽn markumrẽx, ane.

(Matêu 13.3)

¹⁰Nhym kam kôt ba djwýnh ar 'ýr bôx ne kum,
—Mýkam ne ga apýnh kukràdjà djàri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarê? ane.

¹¹Nhym arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjà marmã? Kàjkwakam Bënjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba'ã ikabên kukràdjà ja djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arênho amirít gar aje marmã. Nhym be, me wãbê ne ba udju ne. ¹²Be, me kwý kute ikukràdjà markumrêx ja dja ba mã memã mýjja krãptĩ jarê nhym me arým mýjja krãptĩ ma. Nhym me kwý mã kute ikukràdjà mar kajgojabê dja ba ikukràdjào apdju. Kute ikukràdjà mar kajgojao apdju. ¹³Me wã kute mar kajgokam ne ba memã mýjjabit 'ã ajarê. Ba apýnh kukràdjà djàri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarê. Me kute ikukràdjà mar kajgo wã ne me amrêbê: me bakukãmãremã arên memã kum,

“Me te memã mýjja jakre nhym me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt.

Nhym me te memã mýjja jarê nhym me me kabên maro krĩn mã mar kêt. Mã mýjja'ã me kabên kute amijakreja mar kêt ne.”

Nãm me ã me wã'ã me bakukãmãremã ane. Me kute ikukràdjà mar kajgo'ã ne memã arê. ¹⁴Me bakukãmãre Idjaij ne amrêbê: me kute imar kajgowãmã kabên jarê. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam memã kum,

“Dja ga me maro aku'ên mã mar kêt. Mã kukràdjà'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt. Mýkam?

¹⁵Bir, arým ga me adjumar djàkam ajamakkre kêt. Me aje ajamako mar kêt mã ne ga me arým ajamakkre jadu.

Ne aje anoo omũnh kêt mã tu ano ngör.

Nã gãm me aje mar kêt mã ã ibê amijo ane. Aje ikukràdjà'ã mýjja kute amijakreja mar kêt mã ã ibê amijo ane.

Ne aje adjumar djàkam mar kêt mã ã ibê amijo ane. Me aje iwýr amijo akêx ba ije me ajo mex kêt mã ã ibê amijo ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij me kute ikabên mar kajgomã ane. Nhym me bakukãmãre aben djô'ã arênho mō:n arênho mör tãmtã arým me wã'ýr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne me wã ã ikukràdjà mar kajgoo ane.

¹⁶Nhym be, djãm ar ga ne gar ã anomê ajamako ane? Kati. Ar ga ne gar ano atemã ne aje omũnhkumrêx. Ajamakkre ne atemã ne aje markumrêx. Kam ar akĩnhkumrêx. ¹⁷Ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje mýjja pumũnh ja ne me bakukãmãre kute omũnh? Djã ne Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhmê me katàt kute amijo bamê kute omũnh? Kati. Djãm ar aje mýjja mar ja ne me kute mar? Kati. Me krãptĩ ne amrêbê te kute omũnh ne mar prãmje. Kam, ar gajbit ne gar aje omũnh ne aje mar. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

¹⁸Kam ba ar amã arê gar ama. Ije ikabên kukràdjà'ã me'õ kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja dja gar ama. ¹⁹Kàjkwakam Bënjadjwýr djwýnh kabên ne me arým me'õ mã arê. Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne kute ar meo ba'ã kabênja

kum arê nhym arÿm mar kêt ne. Mÿj'ã kute kabên jakreja mar kêt ne. Nhym ate Xatanaj jãm meo amijakren mebê Metîndjwÿnh kabêno akno. Me kute tu amim markumrêx nhym Metîndjwÿnh kute kubê me utâr karô ne jãm meo amijakren mebê Metîndjwÿnh kabêno akno. Bàygogo 'y kwÿ prykam rôrôk ne ja.

²⁰Kênkam 'y rôrôk ja ne me kute amim Metîndjwÿnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metîndjwÿnh kabên man bit kum kînhkumrêxo têm kajgo. ²¹Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê jabjê kêtka tẽmbê tykja pyrâk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apÿnh me kaprî djâri 'ÿr bôx nhym arÿm kanga.

²²Mrÿnhîkam 'y rôrôkja ne me kute Metîndjwÿnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mÿjja marja'ã amijakre. Nãm me arÿm Metîndjwÿnh kabên man kam 'ãno âm kêt ne amim, “Mÿj dja ba nẽn inhô kwÿ krên mex ne inhô kubêkà mex? Ikanêkam mÿj dja ba nẽ”? ane. Nãm pykakam mÿjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ôk kaprîo atom rax prã:m ne ajte nêkrêxo atom rax prã:m. Djãm kute amim mÿjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arÿm ô mÿjja rûnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrÿnhî kute bãygogoo bikên nhym kam iij kêtja pumû.

²³Ga, me'ô bãygogo 'yo ukabêr tẽ nhym ajte kwÿ pyka mexkam rôrôkja pumû. Nhym kam arÿm ingrôt ne abatânh ne. Abatânh ne arÿm iijkam 'y kume:x. Me kwÿdjwÿ ne me memã Bênjadjwÿr djwÿnh'ã kabên jarê nhym me arÿm tu amim markumrêx. Ne kam maro amû amikamên arÿm mar rax ne. Mar rax ne arÿm ukaprîkumrêx. Me kwÿ ne me ukaprîti:re kute mrãmri ne bàri kwÿkam iij mexti:re nhym kam 'y kubê 100 pyrâk. Nhym me kwÿ kâjbê ukaprî kute mrãmri ne bàri kwÿkam iij mexkumrêx nhym kam 'y kubê 60 pyrâk. Nhym me kwÿ kâjbê ukaprî kryre kute mrãmri ne bàri kwÿkam iij mex nhym kam 'y kubê 30 pyrâk. Me ukaprîkumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm mekam kînhkumrêx. Mekam kaprîre kêtumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

'Ê 'y'ã ujarênh.

²⁴Ne kam Jeju ajte kabên kukràdjà'ã pur 'ôdjwÿ jakren memã 'ã ajarên memã kum,

—Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me kwÿ pytàn ar meo ba. Kam dja meo ajkij. 'A ne pur amijakre. Purkam ne me'ô 'y mex rênho tẽ. Ne o tẽ:n arÿm kre pa. ²⁵Ne kadjy ate krã. Nhym me ô t mÿrri kurê djwÿnh arÿm pur'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne kam 'ê 'ymê bô nhijymê akrô 'ymê rênho tẽ. Bãygogo 'y mex nhiby 'ê 'y rênho tẽ:n arÿm kre pa. Kre pan arÿm mã tẽ. ²⁶Nhym kam bãygogo ingrôt ne abatânh ne iij ajkapî. Nhym 'êdjwÿ arÿm kam kume:x ne.

²⁷Nhym kam ô àpênh ar arÿm ô pur djwÿnh'ÿr bôx ne kum, “Bênjadjwÿr, 'y mexbit ne ga purkam arên kre. Mÿj ne arÿm ajmã pur kam nẽ nhym kam 'ê kume:x”? ane.

²⁸Nhym arkum, “Gwaj bakurê djwÿnh'ô ne kam 'ê 'y rẽ”, ane. Nhym ô àpênh ar kum, “Dja bar 'ê kaba”, ane.

²⁹Nhym arkum, “Kati. Gar ren 'êmě ro'ă bãygogo kaba. ³⁰Kwārīk wānh ro'ă abatānh gē pr̄y ngr̄a ba 'ȳr ê djw̄ynh jano. Kam dja ba ê djw̄ynh arkum, ‘Dja gar 'ê kumrēx karwān 'ăpren kum adj̄a gē xēr. Nhym be, bãygogo dja gar o atom ne inh̄o bãygogo nh̄o kikrem̄a o wadj̄an adjw̄y’, ane. Dja ba ă kum ane.” Nām ă ô pur djw̄ynh arkum ane. Nām ă Jeju mem̄a ujarēnh̄o ane.

Metīndjw̄ynh kute me utār ne meo ba.

Ruk 13.18

³¹Ne kam ajte kabēn kukrād̄j̄a'ă motadu 'y jakren mem̄a kum,
—Kājkwakam Bēnjadjw̄ȳr djw̄ynh kute pykakam amim me utār ne ar meo ba ne kute mrāmri ne me'ô ar̄ym ô purkam motadu 'y kre nhym abatānh pyrāk.

³²Motadu 'y ne kryreo kute ap̄ynh 'y jakrenh. Nhym be, ar̄ym abatānhkam abatānh̄o kute purkam djw̄y kunī jakrenh. Ar̄ym abatānh kute pī pyrāk. Nhym ar̄ym àkmē kwēnh ap̄ynh pa'ă ku'ê. Nām ă Jeju arkum ane. Me kute amim Jeju marm̄a nhym ar̄ym ja pydj̄in kadj̄y amima nhym ar̄ym ja kadj̄y amiman 'ă t̄ym nhym ja kôt 'ă t̄ym nhym ja 'ă t̄ym nhym ar̄ym 'ă krāpt̄i ne. 'Ă ne 'y kryre ja jakre.

³³Ne kam ajte kabēn kukrād̄j̄a'ă djw̄y nhigot dj̄a jakren mem̄a kum,
—Kājkwakam Bēnjadjw̄ȳr djw̄ynh kute pykakam amim me utār ne ar meo ba ne kute mrāmri ne djw̄y nhigot dj̄a djw̄y kam bimānh tēm pyrāk. Me'ô nire ne djw̄y nhigot dj̄a byn ar̄ym djw̄y dj̄ôm raxkam kapī. Djw̄y'ă akreo amānhkrut ne ikjēkēt. Nām djw̄y kam kapin o ak̄a nhym ar̄ym pr̄ine djw̄y kam ajm̄a, ane. Jejudjw̄y dja amim me utāro tēn kam ar̄ym pyka kunīkôt amim me kw̄y pytān ar meo ba.

³⁴Jeju kute mem̄a m̄yjj̄a'ă ujarēnh̄ja kunī ne kukrād̄j̄a'ă akre. Ne kam me krāpt̄i:jam̄a m̄yjj̄abit'ă ajarē. Djām kute kukrād̄j̄a 'ô'ă m̄yjj̄a jakre kēt ne tu kukrād̄j̄abit mem̄a arē? Kati. Nām kukrād̄j̄a'ă mem̄a m̄yjj̄abit jakren mem̄a 'ă ajarē. ³⁵Me bakukām̄are ne Metīndjw̄ynh kukwakam mem̄a ja'ă ajarē. Jeju mem̄a ujarēnh̄ ja'ă ajarē. Amrēbē: ne mem̄a kum,

“Kukrād̄j̄a'ă dja ba mem̄a m̄yjj̄abit jakren mem̄a 'ă ajarē.

Adjākam m̄yjj̄a bipdjur ne bipdjur rā'ă dja ba ar̄ym 'ă ajarē”, ane. Nām ă me bakukām̄are Metīndjw̄ynh kukwakam mem̄a ane. Ne kam me aben dj̄ô'ă arēnh̄o mō:n arēnh̄o mōr tām̄t̄a ar̄ym 'ȳr o bōx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam ne Jeju katon ar̄ym ă mem̄a ujarēnh̄o ane. Me bakukām̄are kute mem̄a ujarēnh̄ kôt ne Jeju ar̄ym amikabēn kukrād̄j̄a'ă m̄yjj̄abit jakren mem̄a m̄yjj̄abit 'ă ajarē.

³⁶Ne kam ar̄ym me krāpt̄i jano nhym me m̄a mō nhym ar̄ym kikrem̄a wadj̄a. Nhym kôt ba djw̄ynh ar ar̄ym 'ȳr bōx ne kukijn kum,

—Ajbir me kute purkam bãygogo 'y mex nhiby 'ê 'y rēnh̄o tēm'ă adjujarēnh̄ja m̄y'ă ne amijakre? Ar im̄a arē bar kuma, ane. ³⁷Nhym arkum,

—Bir, ba ne ba amijo inh̄i ne ruw. Ba ij̄a ne me'ô kute purkam 'y mex rēnh̄ ja. Ij̄a ne me'ôja amijakre. ³⁸Pyka kunīkôt me kunī'ă ne pur amijakre. Me kute Bēnjadjw̄ȳr djw̄ynh mar'ă ne 'y mex amijakre. Me kute Xatanaj

kôt ar amijo baja'ã ne 'ê amijakre. ³⁹Xatanaj'ã ne kurê djwýnh kute purkam 'ê 'y rênha amijakre. Mýjja kunĩ kute aminhinomã amimênh djà nhõ akati'ã ne bàygogoo atom djà nhõ akati amijakre. Metĩndjwýnh kadjy mrânsh djwýnh'ã ne me kute bàygogo djê djwýnhja amijakre.

⁴⁰Kute ê djwýnh kute 'ê jarênsh ne o atom ne kum adjâr nhym xêt pyrâk, dja Metĩndjwýnh kadjy mrânsh djwýnh ã me axweo ane. Me kute aminhinomã amimênh djà nhõ akatikam me axweo ane. ⁴¹Ba ije amijo inhĩ dja ba amũ ikadjy mrânsh djwýnh jano nhym me arým me axwe kunĩ atom. Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam meo bajakam me axwe kunĩ atom. Me kute me axwe'ã memã àpnênhmê me axwe kunĩ atom. ⁴²Ne kam me arým me biknor tokry djâkam me kumê. Wánh ne me amim ngryk ne tokry djâje amijanên ar àmra ba. ⁴³Kam dja me Bãm djwýnh amim me katât kute amijo baja pytàn ar meo ba. Nhym kam me axweja kuràm dja me arým me:xkumrêx nhym me kum me kĩ:nhkumrêx kute mrâmri ne arým myt katorkam me kum kính pyrâk. Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabênja markumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apýnh mýjja'ã ujarênsh.

⁴⁴Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne me kum kính. Kute mrâmri ne kute me kum nèkrêx pânsh rax kính pyrâk. 'Ã ne nèkrêx pânsh rax amijakre. Pykakam ne me'õ nèkrêx pânsh rax jadjàn o apdju nhym atemã me'õja arým 'ýr bõx ne kum katon kaban kam kínhkumrêx. Me'õja nèkrêx pânsh raxkam kínhkumrêx ne ajte pyka tãmcam nèkrêx pânsh rax jadjàn o apdju. Me'õ kute kubê o àkính karõ o apdju. Ne amim, “Ba on pykao inhôn kam ije nèkrêx pânsh rax jadjâr djào inhõ pyka”, ane. Ne kam arým õ mýjja kunĩ atom ne memã kungân pânsh pi'ók kaprĩ by. Ne kam arým pi'ók kaprĩ amim pyka byn o õ. Ne urokam kute kam nèkrêx pânsh rax jadjârjao õ.

⁴⁵Kam, ajte kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne me kum kính. Kute mrâmri ne kute me kum nèkrêx pânsh rax kính pyrâk. 'Ã ne angà pânsh raxdjwý amijakre. Kam ne me'õ kute angà byrmã abej ar mrã. ⁴⁶Ne kam arým angàja pânsh ra:xmã kato. Ne amim, “Ba on angà pânsh raxjao aminhõ”, ane. Ne kam amũ tèn õ mýjja kunĩ atom ne memã kungân pânsh pi'ók kaprĩ by. Ne kam angàja pânsh rax pânsh memã pi'ók kaprĩ ngân arým o õ. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴⁷Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh dja pykakam amim me utân ar meo ba. Kam, dja me axwemã pânsh jarê. 'Ã ne kryreti amijakre. Imõtikam ne me kryreti mē nhym arým apýnh tep krãptĩ kum wangij nhym me arým unê. ⁴⁸Ne arým ipukam bjêro môn akàx'a kumê. Ne kam arým tep kabio nhỹ. Nãm tep mex ne karwân kaxnokaikam o atom. Nhym be, tep punu ne me rûm kurên kanga. ⁴⁹Mýjja kunĩ kute aminhinomã amimênh djà nhõ akatikam dja me ã meo ane. Dja Metĩndjwýnh kadjy mrânsh djwýnh apõx ne me'ýr bõx ne meo ajkij. Me

axweja me katàt kute amijo bababê meo ajkij. ⁵⁰Ne kam arým kuwy djàkam me axwe mẽ. Kam dja me amim ngryk ne tokry djàe amijanên ar àmra ba, ane.

⁵¹Ne kam arkum,

—Djã ne gar arým mỳjja markumrêx? Mỳjja'ã ije apýnh mỳjja jakreja djã ne gar arým markumrêx? ane.

Nhym ar kum,

—Nã. Mỳjja'ã apýnh mỳjja kute amijakreja bar ije markumrêx, ane.

⁵²Nhym kam arkum,

—Aj, tãm ne ja. Arým ne ba mỳjja krãptĩ'ã ajarê gar ama. Kàjkwakam Běnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàrn ar meo ba'ã ne ba mỳjja krãptĩ jakren ar amã 'ã ajarê gar arým ama. Arým ar aje markam ar aje ò kikre djwýnh pyrãk. Ò kikre djwýnh ne ò nêkrêx jadjwýr djàkam mỳjja nymẽ mỳjja tũmo pôx. Ar aje uràk. Ar abê memã kukràdjã jarênh djwýnh ne gar arým memã kukràdjã ny jarêh ajte memã kukràdjã tũm jarê. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Õ pyka djwýnhkam bõx.

Mak 6.1; Ruk 4.16

⁵³Jeju apýnh kukràdjã'ã memã mỳjja ja jakren memã 'ã ajarêh kam arým o ino re. Ne kam arým mã tẽ. ⁵⁴Ne kam arým ò pyka djwýnhkam tẽn bõx. Bõx ne arým me bikprõnh djàkam tẽn wadjã. Ne kam arým memã kukràdjã jarê. Memã arê nhym me arým kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Tô, mỳj me'õ ne kum me kukràdjã ja jarê nhym arým ã amak mexo ane. Mỳj me'õ ne kum arê nhym arým ã mỳjja nhipêxo ane. Mỳjja pumũnh kêtikumrêx ne arým ipêx nhym kumex. ⁵⁵Be, kubê ne pĩ kênh djwýnh kajgo kra. Marij kurũm ne kato. Kôt ar apôxjabê Xijagumê Jôdjemê Ximãomê Djudamê. ⁵⁶Kanikwýnhdjwýr ar me baro'ã ar ba. Tô mỳj me'õ ne kum kukràdjã ja jarê nhym maro ba? ane. ⁵⁷Me ã abenmã anhyro ban kam kubê kĩnh no kati.

Nhym Jeju amijã memã kum,

—Metĩndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh dja pyka kunĩkôt ba nhym me kum mex jarêhno ba prãm ne. Nhym be, ò pyka djwýnhkam me jabit ne me ari aprýo ba. Òbikwa djwýnhkam ar ajbit dja me ari aprýo ba, ane.

⁵⁸Ne kam arým te kute ò pyka djwýnhkam me krãptĩo mex prãmje. Me kute amim tu kamnhĩxkumrêx kêtikam te kute meo mex prãmje.

Me kute Djuão mut krã'yr.

Mak 6.14

14 ¹Nhym kam me amũ Jeju jarêhno ipôk ne. Nhym kam mebê idjaer nhõ běnjadjwýr raxbê Erodji arým me kute Jeju jarênhja ma. ²Ne kam arĩk Jejuo Djuão ne ò àpênhmã kum,

—Ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão arým akubyn tĩn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tĩnkam ne arým mỳjja pumũnh kêt nhipêxo ba, ane.

3-4 Be, Erodji kute bĩn kêtiri ne Djuão Erodjij'ã kum kabẽn ne. Erodji ne Erodjijo prõ. Nãm 'ã kum kabẽn ne kum,

—Metĩndjwỳnh kukràdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prõ'ỳr mỗ, ane. Nhyim kuman arỳm ngryk ne. Ne arỳm 'ỳr me krākamngõnh jano nhyim me arỳm o tỳm ne kubê ijê. 5 Nhyim kam bit kute me anor nhyim me kute bĩnmã. Nhyim be, kati. Me krãptĩ: ne me 'ã abenmã kum,

—Djuãobê ne Metĩndjwỳnh kukwakam memã ujarẻnh djwỳnh, ane. Me krãptĩ kute ã anhỳrkam ne Erodji arỳm kum me krãptĩ pyman Djuão bĩn kêt.

6 Nhyim kam Erodji rwỳk djã nhỗ akati arỳm bỗx. Bỗx nhyim me arỳm ro'ã àkuro nhỹ. Nhyim Erodjij kra arỳm memã to. Memã to nhyim Erodji kum kĩnhkumrẻx. 7 Kum kĩnhkam ne kum,

—Mỳj ne ga amã kĩnh? On imã mỳjja'ỗ jarẻ ba arỳm amã kungã. Amã ikabẻn kajgo kẻtkumrẻx. Metĩndjwỳnh ne arỳm ima, ane. 8 Kraja kum tor djwỳnhrẻm ne nã arỳm Djuão krã'ã kum karẻn kum,

—Dja kum akĩnh ga Djuão krã'ã kum apnẻ, ane. Nhyim kam arỳm kum to nhyim kum kĩnh. Kum kĩnh ne kum mỳjja jarẻnh mẵmdji nhyim arỳm kuma. Ne nã kabẻn man arỳm Erodjimã kum,

—Dja ga ngỏmã me angẻnh djwỳnhbẻ Djuãoja ngỏnh purortikam krã djẻn o bỗx ne imã angã, ane. 9 Nhyim kam bẻnjadjwỳr rax arỳm kuman kaprẻren amim,

—Je, arỳm ne ba mrẵmri kum ikabẻn jarẻnh mẵmdji nhyim Metĩndjwỳnh arỳm ima. Ba arỳm kam te ije kum, “Kati”, anhỳr prẵmje. Ibu'ã me jadjwỳ ne me arỳm mrẵmri ikabẻnkumrẻx ma, ane. Ne kam arỳm ỗ àpẻnhmã kum, “Me kum angã”, ane. 10 Ne 'ỳr me ano nhyim me mebẻ ijẻ djẻ'ỳr mỗn arỳm 'ỳr bỗx. Ne kam arỳm mut krẵta. 11 Mut krẵtan ngỏnh purortikam krã djẻn o tẻn arỳm kurerermã kungã. Nhyim kumỳn o tẻn arỳm nẵmã kungã. 12 Nhyim kam Djuãokỏt ba djwỳnh ar 'ỳr tẻn 'ỳr bỗx. Ne kam Djuão nhỹ mỳn o tẻn arỳm adjẻ. Ne kam Jeju'ỳr tẻn 'ỳr bỗx ne kum arẻ nhyim arỳm kuma.

Kute mebẻ 5.000o djuw mex.

Mak 6.30; Ruk 9.10; Dju r 6.1

13 Nhyim kam ate arwẵkam ỳr kadjy kằkam nhỹn arỳm nox ne. Nhyim kam me arỳm arẻnh ma. Arẻnh man arỳm krẻrax kurủm kỏt mỗ. Pykakỏt ar ibej mỗ. Ar ibej mỗ:n arỳm akỏx nhikjẻkam Jeju kutẻp akuprỏ. 14 Nhyim Jeju ar ngỏkỏt mỗn arỳm akỏx'ỳr bỗx. 'Ỳr bỗx ne arỳm kỏ dji. Nhyim kam Jeju arỳm wabin me krãptĩ: pumủ. Me omủn arỳm kum me kaprẻ. Kum me kaprẻn arỳm me kanẻo mexo dja.

15 Meo djan kam arỳm amykry mex ne. Nhyim Jeju kỏt ba djwỳnh arỳm 'ỳr bỗx ne kum,

—Arwẵkam ne gwaj ar baba nhyim arỳm amykry mex ne. On me krãptĩmã arẻn kum, “Me amủ krẻ kryremã mỗn djwỳ jamỳn anhỗ kwỳ krẻ”, ane. Dja ga ã memã ane, ane.

16 Nhyim arkum,

—Kati. Kwārĩk wānh amũ me mōr kêt. Ar ga dja gar memã mỳjja ngã nhym me arỳm kukrê, ane.

¹⁷Nhym ar kum,

—Jakam ne djwỳ kubê 5bit ne tep amānhkrutbit, ane.

¹⁸Nhym arkum, “Amrê imã o tẽ”, ane. Nhym kam ar arỳm 'ỳr o bōx.

¹⁹Nhym kam me bōkam ỳrmã memã arê. Ne kam arỳm djwỳ kubê 5mê tep amānhkrutja jamỳ. Amỳn kàjmã kàjkwa pumũn djwỳmẽ tepo Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarê. Kum amikĩnh jarên arỳm djwỳ kokij. Djwỳ kokjêro dja:n mã kôt ba djwỳnh arkum ôro dja. Arkum ôro dja: nhym ar mã memã ôro mrã. ²⁰Memã ôro mrã: nhym kam me kunĩ kukrên arỳm ajne. Nhym kam ar arỳm aũm karwānho mrã. O mrān arỳm kaxnokaikam kungij ne o ipu. O ipun arỳm 'ã akre. Kam kaxnokai ipu kubê 12 ne 'ã kàtām ne dja. ²¹Be, me my kute krên 'ã akre kubê 5.000. Ne ijukri me niremẽ me prĩre'ã akre kêt. Be, me kunĩ ne me arỳm ô kwỳ krên mex ne arỳm ajne.

Ngô'ã tēm.

Mak 6.45; Dju r 6.15

²²Nhym kam Jeju kôt ba djwỳnh arkum,

—Aj mã, kākam nhỹ. Dja gar ikukām akāx nhikjēmã rê. Ba 'ỳr me ano gê me mã mō, ane. Nhym ar arỳm kākam nox ne mō. ²³Nhym arỳm me krāptĩ'ỳr tẽn memã kum,

—Aje, me on ajmã. Ba on, ane. Ne kam Metĩndjwỳnhmã kabẽn kadjy krānh'ã tẽn wabi. Nhym kam arỳm akamāt nhym ate krānhkam nhỹ.

²⁴Nhym ar kākam mōrja arỳm imōti nhipōkri mō. Mō: nhym kōk ar kutã àbêr tỳx. Àbêr tỳx nhym ngô arỳm ar'ã kà japĩno mō.

²⁵Apĩno mō: nhym arỳm ôkrên'ānh kà. Ôkrên'ānh kār pydji nhym Jeju arỳm tu ngô rax'ã arkôt tẽ. ²⁶Ngô'ã arkôt tẽ nhym kôt ba djwỳnh ar arỳm omũ. Ngô'ã tēm kôt omũn arỳm madjã kretin abenmã kum,

—Ota amrê me karō'ō gwaj bakôt mō, anen arỳm umaje amra.

²⁷Nhym kam arkum,

—E kum, ba ne ba wām ar akôt tẽ. On ar akĩnh ne ar atĩn prām kêt, ane.

²⁸Nhym Pedru kum,

—Djām mrāmri gakumrêx? Ga atēm kumrêx jabej amiwỳr ijwỳ ba wām akudjwa ngô'ã awỳr tẽ, ane.

²⁹Nhym kum, “Amrê iwỳr tẽ”, ane.

Nhym Pedru arỳm Jeju'ỳr tēm mã ngōkam ruw ne arỳm ngô'ã tẽ.

³⁰Ngô'ã tẽn arỳm ngô pumũ. Kōk djābêr tỳx kute ngô djākã tỳxkôt omũn arỳm tĩn prām. Tĩn prām ne arỳm àr tẽ. Ngōmã àr tẽn arỳm amran kum, “Bēnjadjwỳr djwỳnh, gop ipytã”, ane.

³¹Nhym Jeju on pa 'amỳn kum,

—Aje amim imar rere:kre. Mỳkam ne ga amim, “Djām mrāmri ne Jeju kute ngô ja mar”, anen amim imar rerekre?

(Matêu 14.30)

³²Nãm ã kum ane nhym ar arým kà'ýr bôx. Ne kam arým wabi. Wabi nhym kôk djâbêr on amikrâtan anhikrê ne. ³³Amikrâta nhym kâkam ar ýrja arým parbê kônkrão nhÿn rax ma:ro nhÿ. Ne arým kum,

—Mrâmri abê Metîndjwÿnh Krakumrêx, ane.

³⁴Ne kam ar arým akâx nhikjêmã rên kam arým kà dji. Ar pykabê Djene'ã kà dji. ³⁵Nhym kam me arým Jeju nokre pumûn amû memã arê. Nhym kam me arým bu'ã pyka kunîkôt me'ýr me ano nhym me me'ýr mō. Me'ýr mōn memã arê nhym me arým kuman Jeju'ýr me punu kunîo bôx. ³⁶Nhym me arým kum,

—Ba me akà japkrebit kupên arým imex ne, ane. Ne me kunî kute kupênhja arým prîne mex ne.

Tu mÿjja krên'ã ujarênh.

Mak 7.1

15 ¹Nhym kam mebê pardjêumê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh krîraxbê Djeruxarê kurûm mōn Jeju'ýr bôx. Me ô kwÿ krên kadjy ne me aminhikra pônho ba. Me kukâmâkjê kukràdjã kôt me we Metîndjwÿnhmã mex kadjy ne me kum aminhikra pônho ba. 'Ã ne me Jejumã kabên ne kum,

²—Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar me kukâmâkjê kukràdjã mar kêt ne kam amikràr ar o ba? Nãm ar kute aminhikra pônho kêt ne tu aku, ane.

³Nhym Jeju memã kum,

—Djãm mrâmri Metîndjwÿnh kukràdjã kôt ne ga me me akukâmâkjê kukràdjã jarê? Kati. Atemã. Ga me atemã akukâmâkjê kukràdjã ja'ã ano tÿx ne Metîndjwÿnh kukràdjã mar kêt. Ne kam arým kam amikràr ar o aba. ⁴Ba me amã arê gar ama. Metîndjwÿnh ne me bakukâmâremã 'ã karôn memã kum,

“Me amã abâmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'õ arým bãm'ã nàr nã'ã, ‘Gê Metĩndjwýnh o ajkê’, anhýr jabej gê me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmẽ nã ar abêmã ne Metĩndjwýnh ã me bakukãmãremã ane.

⁵Nhym be, djãm me ga ne ga me amã abãmmẽ anã jabê? Kati. Ga me akukràdjã kôt arĩk memã kum, “Me ajõ godja anã nàr abãm mýjja'ã ajwýr jabej. Ne aje kubê anhõ mýjja nê prãm jabej kum, ‘Be, ba te ije amã õrmã. Aje mýjja 'ã iwjýr ba arým o Metĩndjwýnh nhõ mýjja. Kam ba te ije amã õrmã’, ane. Dja ga me ã kum anen arým kubê nê nhym kam arým pijãm ne”, ane. ⁶Ga me aje ã memã 'ã karõo anhýrkam arým me nãmẽ bãmbê õdjý'a memã adjãpnêho aba. Me kum ar abê kêt'ã memã adjãpnêho aba. Metĩndjwýnh te memã 'ã karõn memã kum, “Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabên ma”, ane.

Nãm te memã ane ga me arým Metĩndjwýnh kabên jao me kukràdjã kajgon kupa'ã memã akukràdjã punu ja jarên arým nãmẽ bãmbê õdjý'a memã adjãpnêho aba. ⁷Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Mrãmri ne me bakukãmãre Idjaij me ajã kabên ne. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam me ajã me bakukãmãremã kum,

⁸“Be, me ja ne me arĩk 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarêho ban õkre kadjwýnhbê jãm ate ibê krãn ba.

⁹Ne arĩk imã irax jarênh kajgoo ban 'êx ne me ta kukràdjã'ã memã kum, ‘Metĩndjwýnh kukràdjã’, anhýro ba.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane ga me akamĩngrãnyre ajêx ne akukràdjã kajgoo Metĩndjwýnh kukràdjãn memã arêho aba. Mrãmri ne me ajã arênhkumrêx. Nãm Jeju ã mebê pardjêu arkum ane.

¹⁰Ne kam amiwýr me krãptĩ 'uw ne memã kum,

—Ê, dja ga me akunĩ iman ikabên markumrêx. ¹¹Me kute apýnh mýjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krên arým ajaxwe”, anhýro ba. Nhym be, djãm me'õ mýjja 'õ krê nhym Metĩndjwýnh arým kum, “Ja ne ga krê. Arým ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me ãkĩnhĩkam ne memã arê. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnhĩkam ne memã arê. Apýnh axwe 'õkam ne Metĩndjwýnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹²Kam kôt ba djwýnh ar 'ýr bõx ne Jejumã kum,

—Ê, mebê pardjêu kute akabên markam arým ngryk ne, ane.

Nhym me'ã arkum,

¹³⁻¹⁴—Ga, me no rã ne me amikukãm rĩt kêtja pumũ. Kam me kute amipry mar kêt. Kam godja me no rã me no rã japrõ kute meo ba jabej nhym arým amê kre'õkam tým. Mebê pardjêu ne me kute me uràk. Nãm me 'êx ne memã, “Ba ne ba ije Metĩndjwýnh mar”, anhýro ba. Nhym be, kati. Me kute mar kêt. Ne kam te memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ar ba nhym me adjwýnhdjwý kute Metĩndjwýnh mar kêt. Mebê pardjêu 'êx ne kute memã anhýro bakam dja Ibãm arým memã o pãnh ne me biknor tokry djakam me kumẽ kute mrãmri ne me kute 'ê kadjãr ne rùm mênh pyràk. Kwãrĩk wãnh me rã'ã. Nãm ã Jeju mebê pardjêu'ã ane.

¹⁵Nhym Pedru kum,

—Nã gãm ar imã, “Djãm me mỳjja 'õ krẽ nhym Metĩndjwỳnh kum, ‘Ja ne ga krẽn arỳm ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arẽ nhym ar ibẽ bipdjur rã'ã ne. Mỳj'ã ne ga akabẽn jarẽ? Ar imã arẽ bar kuma. Nãm ã Pedru Jejumã ane.

¹⁶Nhym Jeju arkum,

—Djãm ar gadjwỳ ar aje mỳjja mar kêt rã'ã? ¹⁷Mỳjja me kute krẽn ne me tikkambit wangij. Ne kam atykmã arỳm apôx. ¹⁸Nhym be, me ajkwa kurũm me kabẽn punu apôxja ne me kute amim mỳjja'ã karõ djà kurũm apôx. Kam Metĩndjwỳnh arỳm memã axwe jarẽ. ¹⁹Me kute amim mỳjja'ã karõ djàkam amim mỳjja punu'ã karõn arỳm me kurũm apôx.

Nãm me kute me par'ã amim karõ.

Ne kute me prõ puro nàr me mỳn puroo àkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karõ.

Ne prõ djwỳnh nàr mỳn djwỳnh kupa'ã kurẽ'ã amim karõ.

Ne kute mỳjja'ã àkĩnh'ã amim karõ.

Ne memã 'êx'ã amim karõ.

Ne kute Metĩndjwỳnh japrỳ'ã amim karõ.

²⁰Me axweja kunĩ ne me kurũm apôx nhym Metĩndjwỳnh arỳm memã axwe jarẽ. Nhym be, me kute aminhikra põnh kêt ne kute õ kwỳ krẽn ja ne Metĩndjwỳnh kute memã axwe jarẽnh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrẽx'ã ujarẽnh.

Mak 7.24

²¹Ne kam Jeju arỳm mebê tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbê Xirumẽ Xidõ bu'ã pyka'ỳr bõx. ²²Nhym pykabê Kanaãkam me'õ nire pyka wãkam ar ba. Mebê idjaer ne me wão me bajtem. Me'õ nire kam ar ban arỳm Jeju'ỳr bõx. Ne kam kãj bê kum, —Bẽnjadjwỳr djwỳnh, Dawi tãmdjwỳ, gop amã ikapri. Me karõ punu ne ari ikrao bikẽnho ba, ane.

²³Nhym tu kubê anhikrẽn itõ ne. Nhym kôt ba djwỳnh ar 'ỳr bõx ne kum, —Dja ga amũ ano gẽ tẽ. Nãm ari gwaj bakôt àmra tẽ, ane.

²⁴Nhym arkum,

—Djãm me bajtem'ỳr ne Metĩndjwỳnh ijano ba tẽ? Kati. Mebê idjaer'ỳr ne ijano ba tẽ. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomti no biknor pyrãk ne ate ar ba. Me ate ar ba ja'ỳr ne ijano ba tẽ, ane.

²⁵Nhym kam arỳm ni bajtemja 'ỳr bõx. 'Ỳr bõx ne arỳm parbê kônkrão nhỹn ra:x man kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh gop ikôt o kangõn ikrao mex, ane.

²⁶Nhym õ mebê idjaer'ã me prĩre jakren kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prĩre nhõ djwỳ rẽ nhym ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwỳ'ã ajarẽ? Kati. Kute meo mex djà'ã ne djwỳ jakren kum 'ã ajarẽ. Bir, Jeju ne jakam kute me bajtemo mex prãm kêt. Õ mebê idjaer'ỳr ne Metĩndjwỳnh Jeju jano. Kute õ mebê idjaerbit kumrẽxo mexo bamã. Kam ne nimã kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prĩre nhõ djwỳ rẽ nhym ren kam punure, ane.
²⁷Nhym nija arỳm amim,
 —Ijã ne rop krare jarẽ, anen arỳm kum,
 —Tukwa, mrãmri Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Kôt ne ga arẽ. Nhym be, godja wãnh õ wỳnh nhõ pĩponh krakri djwỳ jaũm rôrôk. Aũmbit dja rop krare kukrẽ. Kam gop badjwỳ ibẽ rop krare pyrak tu imã ikrao mex, ane.
²⁸Nhym Jeju kum,
 —Me'õ nire, ga ne ga tu amim ikamnhĩx me:xkumrẽx. Akabẽn kôt ne ba arỳm akrao mex, ane. Nhym myt tãmkam kra arỳm mex ne.

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mak 8.1

²⁹Nhym kam Jeju arỳm pyka ja kurũm tẽn imõtĩbẽ Garrẽja'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Ne kam arỳm krãnh'ã tẽn wabin nhỹ. ³⁰Nhym me krãptĩ: arỳm 'ỳr bõx. Nãm me 'ỳr me punuo mõi 'ỳr meo bõx. Me mrãnh kêtme me no rãmẽ me kabẽn kêtme apỹnh me kukrãdjã punumẽ apỹnh me punu djã 'õdjwỳ krãptĩ:ja ne me 'ỳr meo mõi meo bõx ne Jeju parbẽ me adju:w nhym arỳm meo mex ne. ³¹Jeju meo mex nhym me krãptĩ: arỳm me omũ. Me kabẽn kêt arỳm kabẽn mex. Me apỹnh kukrãdjã punu arỳm kukrãdjã mex ne. Me mrãnh kêt arỳm mrãnh mex ne. Me no rã arỳm rĩt mex ne. Nhym me arỳm me omũn te kute marmã mekam no tyn kumex. Ne kam arỳm mebê idjaero ba djwỳnhmã rax jarẽ. Metĩndjwỳnhmã rax jarẽho kume:x.

³²Nhym kam arỳm amiwỳr kôt ba djwỳnh ar ku'uw nhym ar bõx nhym arkum,

—Imã me krãptĩ:ja kaprĩ. Me iro'ã krĩ'ã arỳm akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arỳm me õ mỳjja kêt. Nok ba ren me kum prãmkam ren amũ me ũrkwãmã me ano nhym ren pry konenh ren me arỳm rerekre nhym ren tyk djã me kupa, ane.

³³Nhym kôt ba djwỳnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãptĩ:ja kadjy djwỳ kume:x prãmje. Mỳj got gwaj me kadjy nẽ? ane.

³⁴Nhym Jeju arkum,

—Mỳj ne ar anhõ djwỳ kute? ane. Nhym ar kum,

—Djwỳ kubẽ 7. Tepprãredjwỳ ngrẽre, ane.

³⁵Nhym kam arỳm me krãptĩmã 'ã karõn kum,

—Pykabẽ dja ga me nhỹ, ane. Nhym me kam arỳm nhỹ. ³⁶Nhym kam arỳm djwỳ kubẽ 7 jamỳn tepprãre jamỳn o Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwỳnh arkum kungã nhym ar mã me krãptĩmã adjuw. ³⁷Nhym kam me kunĩ kwỳ krẽn arỳm ajne. Nhym kam me arỳm aũm karwãn kaxnokaikam kungij. Kungij nhym arỳm kaxnokai ipubẽ 7 ne 'ã kãtãm. ³⁸Be, me my kubẽ 4.000 ne õ kwỳ krẽ nhym me niremẽ me prĩre'ã akre kêt. ³⁹Nhym kam arỳm amũ me anon kam kã'õkam nhỹ. Ne kam nox ne pykabẽ Madara'ỳr mõi 'ỳr bõx.

Kute kàjkwa kurúm mỳjja'ô nhipêx'ă me kum à'wỳr.

Mat 12.39; Mak 8.11

16 ¹Nhym mebê pardjêumẽ mebê xadjudjêumẽ Jeju'ȳr bôx ne mrâmri kubê Metindjwỳnh Krakumrêx jabej kum,
—Goja kàjkwa kurúm mỳjja pumũnh kêt'ô nhipêx bar omũn kôt ama, ane.
²Nhym memă kum,
—Arỳm myt djarmă nhym myt ngjêx djâkam kàjkwa kamrêk. Ga me kam 'ă abenmă kum, “Dja kryrăm kàjkwa mex”, ane. ³Năr, arỳm myt katormă nhym myt apôx djâkam kàjkwa kamrêk ne kakră kumex ga me kam 'ă abenmă kum, “Akati jakam dja na kumex”, ane. Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metindjwỳnh mar mex. Aje kàjkwa mex mar năr aje kàjkwa punu mar. Mỳkam ne ba me akam ar ibari mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ne me amă mỳjjao amirîto iba ga me ja mar kêt ne? Ga me omũnh kajgon amim, “Je tô mỳj'ă”? anhỳr kajgon mar kêtukumrêx. ⁴Me ga akamingrănyre ne ga me ajaxwen mỳjjakôt ari Metindjwỳnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwỳ kute kum prô djwỳnh kỉnh ngriren kute mebê prôo âkinho baja pumũ. Me gadjwỳ ne ga me amă Metindjwỳnh kỉnh ngriren ari kubê amijo akêxo aba. Ne kam me aje omũnh kadjy ije me amă mỳjja pumũnh kêt nhipêx jabej. Djâm kam ije me amă ipêxmă? Kati. Ije me amă ipêx me aje omũnh prăm kêtukumrêx. Dja ba i amijo Metindjwỳnh kukwakam ujarênh djwỳnhbê Djônaj pyrāk. Dja ga me jabit pumũ, ane. Tyk ne akubyn tĩn'ă ne ă Jeju memă ane. Ne kam arỳm mebê akêx ne mă tẽ.

Djwỳ nhigot djă'ă ujarênh.

Mak 8.14

⁵Ne kam ar imôti'ă rên akàx nhikjêmă bôx. Nhym kôt ba djwỳnh ar djwỳo amak kêt katin arỳm Jejumă arê. ⁶Nhym arỳm me kukrădjă kajgo kôt ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,
—Ga, me kute djwỳ nhigot djă djwỳ djômkam kapĩnja pumũ. Nhym arỳm djwỳ tỳx me:x ne. Ar gadjwỳ dja gar me kukrădjă man kôt ar amijo aban arỳm ajaxwe mex ne. Mebê pardjêu kukrădjă năr mebê xadjudjêu kukrădjă dja gar aman kôt ar amijo aban arỳm ajaxwe me:x ne. Ar amijă ano tỳx ne me kukrădjă mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt. Năm ă Jeju nêje ar kukrào ane.
⁷Nhym kam ar ari 'ă aben kukij ne arik abenmă kum,
—Gwaj baje djwỳ byr kêtgam ne ă gwaj bamă ane, ane.
⁸Nhym Jeju arỳm ar kabên man arkum,
—Ar aje amim imar ngri:re. Mỳkam ne gar aben kukij ne abenmă kum, “Gwaj baje djwỳ byr kêtgam ne ă gwaj bamă ane”, ane? ⁹Djâm ar aje mỳjja mar kêt ră'ă? Mỳj'ă ikabên kute amijakreja djâm aje mar kêt ră'ă? Ar akubyn amijo tẽn ije djwỳ kubê 5o mebê 5.000o djuw mex'ȳr amijo bôx. Mỳj ne ar aje djwỳ janhy karwânhkam kaxnokai ipu kuten 'ă kătăm ne? ¹⁰Ar akubyn amijo tẽn ije djwỳ kubê 7o mebê 4.000o djuw mex'ȳr amijo bôx. Mỳj ne gar aje djwỳ

janhy karwànhkam kaxnokai ipu kute? Ga, djwỳ kume:xo ije meo djuw mexja pumũ. Djām arỳm ne gar o ajamak kêt kati? ¹¹Djām djwỳ'ã ne ba ar amã arê? Djām 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tỳx. Kwārĩk wānh mebê pardjêu kukràdjà, nàr mebê xadjudjêu kukràdjà, kute djwỳ nhigot djà pyrāk kwārĩk wānh kôt ar amijo aba kêt”, ane? Kati. Djwỳ'ã ije ar amã ja jarēnh kêt. Mỳkam ne gar aje ja mar kêt? Nām ã Jeju arkum ane. ¹²Nhym kam ar arỳm kuma. Kute Ar kubê me kukràdjà pyma. Kute Ar kubê mebê pardjêumẽ mebê xadjudjêu kukràdjà pyma. 'Ã ne djwỳ nhigot djà amijakre. Tām ne ar arỳm jakam kuma.

Pedru kute Jejumã Bēnjadjwỳrbê kumkati jarēnh.

Mak 8.27; Ruk 9.18

¹³Be, Piripi nhõ krĩraxbê Xedjare bu'ã ne apỳnh me õ krĩ djàri. 'Ỳr ne Jejumẽ kôt ba djwỳnh ar mō. Ar 'ỳr mōrkôt nhym Jeju arkum,

—Ē, ar imã ijã me ujarēnh jarē ba kuma, ane.

¹⁴Nhym ar arỳm kum,

—Nām me kwỳ ajã, “Ngômã me angjēnh djwỳnhbê Djuão. Ta ne akubyn tĩn ne ar ba”, ane. Nhym me kwỳ ajã, “Me bakukāmāre Erij. Metĩndjwỳnh kukwakam ujarēnh djwỳnh raxbê Erij”, ane. Nhym me kwỳ ajã, “Me bakukāmāre Djermi. Metĩndjwỳnh kukwakam ujarēnh djwỳnhbê Djermi”, ane. Nhym me kwỳ ajã, “Me bakukāmārekam Metĩndjwỳnh kukwakam ujarēnh djwỳnh ar 'õ.” Nām me ã abenmã ajã ane. Nām ã ar Jejumã ane.

¹⁵Nhym ajte arkum,

—Ne ar gadjwỳ mã ne gar imar on? Mỳj'ã ne gar ijakre? ane.

¹⁶Nhym Pedru kum,

—Abê me inhõ Bēnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu. Abê Metĩndjwỳnh tĩn ne ar baja Kra, ane.

¹⁷Nhym Jeju Pedrumã kum,

—Ximão, Djônaj kra. Djām pykakam me'õ ar ba ne amã ijarē ga ima? Kati. Kàjkwakam Ibām ne amã ijo amirĩt ga ima. Kam ne ga akĩ:nhkumrēx ne. ¹⁸Ga ne ga imã, “Abê me inhõ Bēnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu. Kadjy ne Metĩndjwỳnh ajano ga bōx. Ga abê Metĩndjwỳnh tĩn ne ar baja kra”, ane. Ba amã arē ga ama. Ga abê Pedru. Mrāmri, kēn'ã ne anhidji amijakre. Akabēn mex jakôt ne ga arỳm atỳx ne aje kēn pyrāk. Dja me akudjwa ã amim imaro ane ba arỳm amim me utà nhym me arỳm akudjwa tỳx kute kēn tỳx pyrāk. Me kute amim imar kunija dja me tỳ:x nhym arỳm Xatanaj nhõ me àpēnh te kute meo àpanhmã ne te kute me biknor tokry djākam meo biknormã. ¹⁹Dja ga aje mrāmri ne me'õ kute bēnjadjwỳr nhõ kikrekam o kajkep djào ba pyrāk. Me'õ kikre'ã kuta nhym me arỳm wadjà nàr kikre'ã ijē tỳx ne arỳm mebê aptà nhym me àr kêtumrēx. Aje me'õja pyrāk. Dja me amim imar kêt ga arỳm mebê aptà. Nhym kam kàjkwakam Ibāmdjwỳ arỳm akôt amikabēn djin arỳm mebê aptàn amim me utàr kêt ne ar meo ba kêt. Nàr, dja me amim ima ga memã kum, “Ajrã. Kôt ar aba”, ane nhym kàjkwakam Ibāmdjwỳ arỳm akôt amikabēn djin memã kum, “Ajrã. Ikôt ar aba”, anen arỳm amim me

utàn ar meo ba. Nãm ã Jeju Pedrumã ane. ²⁰Ne kam amijã kôt ba djwýnh arkum karõ. Metĩndjwýnh ne arým mebê idjaer kadjy Jeju'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽ. ã ne me kum Kritu jarẽ. Nãm amijã arkum karõn arkum,

—Kwãrĩk wãnh me'õmã kum, “Jejubê ne Kritu. Kubê ne me banho Bẽnjadjwýrbê kumkati”, anhýr kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mak 8.31; Ruk 9.22

²¹Ne kam ja nhijukri arým kôt ba djwýnh arkum,

—Krĩraxbê Djeruxarêkam itokry kumexmã ne Metĩndjwýnh ijano ba arým 'ýr itẽmmã. Dja ba kam bõx nhym mebêngêtmẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Môjđjê kukràđja mar djwýnhmẽ ijo bikẽnh kumex nhym me arým ibĩ. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne, ane.

²²Nhym kam Pedru arým Ar kubê Jejuo tẽn ar kàxã nêje kum bẽn tỳxmo krax ne kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, gop gẽ Metĩndjwýnh kum akaprĩ. Djãm ga dja me abĩ? Arkati, ane.

²³Nhym Jeju akẽx ne Pedrumã kum,

—Arým akabẽn kute Xatanaj kabẽn pyrãk. Amũ imã akre rax ne dja. Aje Metĩndjwýnh bẽ ijo akẽx prãm pyrãk. Metĩndjwýnhkôt adjumar kêt. Me kum ikĩnh kêtja kôt ne ga adjumar djã dji, ane.

²⁴Nhym kam Jeju kôt ba djwýnh arkum,

—Gêdja gar ajõ mã ikôt abikamẽnh prãm jabej kwãrĩk wãnh amidjwýnhbit mar kêt. Dja ga amim, “Djãm ba ije amijo ikĩnhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mýn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhõ pĩte'y mýnh mãn prãbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamẽ. ²⁵Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djãkam tẽ. Nhym be, me kum ijabêkumrẽx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhym me kute me bĩn jabej me tãm gêdja me amiptàn ar tĩn ne ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶Ne ren me'õ pykabê mýjja mexja kunĩ, nêkrẽx kunĩa ren ari o atom ne o ban kam ren ty. Je, mã dja kam nẽ? Kati, nãm ren ty nhym ren õ nêkrẽxja ren wãnh kumex. Nhym mýj pãnh ne ne ren Metĩndjwýnhmã arẽ nhym ren akubyn o tĩn nhym ren kum amijo pãnh? Arkati. Dja te kum pãnh jarẽ nhym akubyn o tĩn prãm kêtumrẽx.

²⁷Ba ije amijo inhĩ ne me'ýr irwýk dja ba Ibãm jadjẽnhmẽ umao ipyma:n me'ýr bõx. Kadjy mrãnh djwýnh pyma:mẽ ro'ã me'ýr bõx. Ne kam me ĩ pýnhkôt me kunĩmã o pãnh ne. Me axwe kôt nàr me kute katàt amijo ba kôt memã o pãnh ne. ²⁸Ba ar amã arẽ. Ije amijo inhĩ ne ar awýr ibõx. Ibãm dja ijã bẽnjadjwýr rax mẽ. Dja ba bõx ne ipymao ar apytàn ar ar ajo iba. Dja gar adjãmja akwý atĩnri iraxkôt ipumũ, ar akadjy ibẽnjadjwýr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabẽnja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute amijo atemã'ã ujarênh.

Mak 9.2; Ruk 9.28

17 ¹Jeju memã ane nhym kam ar'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apêx. Nhym kam Jeju arým Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprôn aro tên krãnh prêkti'ã aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja. ²Ne kam arým ar kabem amijo atemã. Ne nokre jadjênh kute myt jadjênh pyrãk. Nhym ô kubêkã arým aka:n kam adjê:nh. ³Nhym kam me bakukãmãrebê Môjdjêmhê Erijmê arým arkum amijo amirît ne. Ar Jejumê abenmã ujarênh dja nhym ar arým ar omü.

⁴Nhym kam Pedru Jejumã kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, jakam arým gwaj bakĩnhkumrêx. Amã kĩnh jabej dja bar ar amã kikkre kryre nhipêx. Dja bar amã 'ô nhipêx ne Môjdjêmhê 'ô nhipêx ne Erijmã 'ô nhipêx, ane.

⁵Nãm kum kabêno dja nhym kakrã jadjênh arým ar nokrekam kato. Ar nokrekam katon arým ar kuno. Nhym ar aêrbê Metĩndjwýnh kakrã kurũm kabên nhym ar kabên ma. Nhym arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Tãm wã dja gar kabên man kôt ar amijo aba, ane.

⁶Ar kabên ja man arým madjã kreti. Madjã kretin tu mýrbê tým ne nō.

⁷Nhym Jeju ar'ýr bõx ne ar kupên arkum,

—Kãjmã ar dja. Kwãrik wãnh ar atĩn prãm kêt, ane. ⁸Nhym ar kãjmã rĩt nhym arým Jeju pydjibit dja nhym ar omü. Arým ne Môjdjê ar ar aêrbê mã tên arým amirît kêt ne.

⁹Nhym kam ar arým krãnh prêkti'ã rwýk tẽ. Rwýk tẽ nhym Jeju arým arkum 'ã karõn arkum,

—Ar aje ipumũnhja kwãrik wãnh on me'õmã 'ã adjujarênh kêt. Ba ije amijo inhĩja ityk ne akubyn itĩnkambit dja gar 'ã ajarê, ane.

¹⁰Nhym kôt ba djwýnh ar Erij jabej Jeju kukij ne kum,

—Mýkam ne Môjdjê kukrãdjã mar djwýnh memã kum, “Erij kumrêx dja bõx nhym kam Metĩndjwýnh ar meo ba”, ane? Mýkam ne me memã ja jarê? ane.

¹¹Nhym Jeju arkum,

—Be, mrãmri, gêdja me'õ kute Erij pyrãk kumrêx bõx ne akubyn Metĩndjwýnh'ýr me kunõ akêx ne. Meo akêx nhym me arým amim maro ba.

¹²Ba ar amã arê gar ama. Me'õ kute mrãmri ne Erij pyrãk arým bõx nhym me kute mar kêt ne arým amikĩnhje o bikênh ba. Badjwý ije amijo inhĩ dja me ijo bikênh ba ba itokry ne, ane. ¹³Nhym kam kôt ba djwýnh ar amim,

—Be, ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão'ã ne ar imã ane, ane.

Me karõ punumã àkjêr.

Mak 9.14; Ruk 9.37

¹⁴Kam Jeju ar arým krãnh'ã rwýk tẽ. 'Ã rwýk tẽ:n arým me krãptĩja'ýr bõx. Nhym kam me'õ 'ýr bõx ne parbê kõnkrão nhýn ¹⁵kum,

—Bênjadwỳr djwỳnh, amã ikra kaprĩ. Ikra ibê tyk ar ban amijo bikěnh krãptĩ. Nãm mã tyn kuwykam rôrôk ne ngôkam nox. ¹⁶Nã bãm akôt ba djwỳnh ar'ỳr o bôx nhym ar te kute o mexmã o ane, ane.

¹⁷Nhym kam Jeju me'ỳr akěx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtumrěx ne ajaxwe. Mỳj dja ijã akati, akamàt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awỳr bôx ga me ajamakkre kêtumrěx ne prĩne akaběno ikaty. Nã bãm te amiwỳr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kaběn ne kum,

—Amrě akrao tẽ, ane. ¹⁸Nhym arỳm 'ỳr o tẽn o bôx nhym Jeju arỳm kum akij. Me karô punu kute kra bôktio bajamã akij nhym arỳm kum iren kurũm katon mã tẽ. Nhym arỳm myt tãmkam mex ne.

¹⁹Nhym kam Jeju tẽn ate dja nhym kôt ba djwỳnh ar arỳm 'ỳr bôx ne kum,

—Mỳkam ne bar te: ije me karô punu kujaěkmã o ane? ane.

²⁰Nhym Jeju arkum,

—Djãm ar aje kujaěk kadjy tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrěx? Kati. Ar aje kadjy tu amim kamnhĩxkumrěx kêt. Dja gar tu amim kamnhĩxkumrěx. Be, me kute tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrěxkam me kute rerekre pyrãk. Ga, pidjôbê motadu 'ydjwỳ ngri:ren rere:kreja pumũ. Nhym be, kati. Motadu 'y arỳm krekam ingrôt ne abatãnh ne kam arỳm abatã:nh ne. Ar gadjwỳ dja gar tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrěx ne kam kute arerekre pyrãk nhym arỳm ar amã mỳjja jabatãnh nhipěx. Kute mỳjja rũnh kunĩ nhipěx mar. Gar ren kadjy tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrěx ne ren krãnhjamã kum, “Krãnh, amũ ajkamẽ”, ane nhym ren arỳm amũ ajkamẽ. Djã ne gar ren te aje mỳjja 'oanhỹrmã? Kati. Ne gar ren apỹnh mỳjja kadjy tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrěx nhym ren arỳm ar amã ipěx ne. Nhym be, kati. Ar aje tu amim kamnhĩxkumrěx kêt. Mrãmri ne ba ar amã ja jarěnhkumrěx. ²¹Nhym be, me karô punu kute bôktio baja mebê tỳ:x. Me kute Metĩndjwỳnhmã o à'wỳr ne kum amijajburkambit arỳm apôx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²²Nhym kam ar arỳm pykabê Garrêjakam ar ba. Nhym kam Jeju arkum,

—Ba ije amijo inhĩ dja me'ô ibê amijo akěx ne memã ikanga. ²³Nhym me kam arỳm ibĩ. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn, ane. Nhym kam kôt ba djwỳnh ar arỳm kaprĩre ne.

Pi'ôk kaprĩo atom djwỳnh'ã ujarěnh.

²⁴Nhym kam ar krĩrãxbê Kapana'ỳr tẽn 'ỳr bôx. Nhym kam pi'ôk kaprĩo atom djwỳnh ar ba. Ar kute Metĩndjwỳnh nhô kikretio mex kadjy pi'ôk kaprĩo atomo ba. Ne kam ar Pedru'ỳr bôx ne Jeju jabej kukij ne kum,

—Djãm ar anhô ujarěnh djwỳnh kute Metĩndjwỳnh nhô kikreti kadjy memã pi'ôk kaprĩ nhôrmã? ane.

²⁵Nhym arkum,

—Nã. Dja ar amã kungã, ane. Ne kam kikremã wadjàn Jeju'ỳr bôx ne amikaběn mar tôrãm nhym Jeju kumrěx kum,

—Ximão, mỳj ne ga kam mar on? Mỳj xêbê gêdja pykakam me bēnjadjwỳr pi'òk kaprĩo atomo ba? Pi'òk kaprĩbê ipòxuo atom nàr pi'òk kaprĩbê kributuo atom. Mỳj xējabê dja o atom? Djām ta kra Ar kubê dja o atom nàr djām ò àpēnh kajgobê o atom? ane.

²⁶Nhym Pedru kum,

—Õ àpēnh kajgobê dja pi'òk kaprĩo atom, ane.

Nhym Jeju kum,

—Mrāmri, ò àpēnh kajgobê dja o atom. Kute kra Ar kubê pi'òk kaprĩo atom kêt. ²⁷Bir be, gu babê Metĩndjwỳnh kra. Kam Metĩndjwỳnh gu babê pi'òk kaprĩo atom kêt. Gê te gu babê pi'òk kaprĩ byr kêt gu ba dja gu tu o atom djwỳnh arkum kungã. Metĩndjwỳnh nhô kikreti kadjy o atom djwỳnhmã kungã. Gwaj ren arkum òr kêt nhym ren me abenmã gwaj bajã kabē:n ne. Aje, imòti'y'r dja ga tēn 'y'r bôx. Ne kam kum anhô kadjàt mē. Dja tep'ò kumrēx 'ã wajēt ga o wabin abyn ajkwa pôt. Ajkwakam dja ga ngônhtonho pi'òk kaprĩ pumũ. Tām dja ga aby gu amikadjy arkum kungã, ane. Nhym kam arỳm ã anen arỳm arkum kungã.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mak 9.33; Ruk 9.46; Pir 2.3; Ped k 5.5

18 ¹Nhym kamã kôt ba djwỳnh 'òdjwỳ ar 'y'r bôx ne kukij ne kum, —Kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam nhỳnh ar ijô dja bar iraxo aben jakre? ane.

²Nhym amiwỳr me'ò prĩre 'uw nhym 'y'r bôx nhym ar ipòkri kudja.

³Ne arkum,

—Dja gar on amirax jabejja kangan amijo angriren amijo akàtàm. Amijo angrire kute me prĩre pyrāk. Godja gar amirax jabej rã'ã djām kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwỳnh kôt ar abamã? Kati. Kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam kôt ar aba prām kêtumrēx. Mrāmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrēx. ⁴Kam me kute amijo ngrire kute me prĩre ja pyrāk tām ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam ne raxo kute me kunĩ jakrenh. ⁵Nhym kam me kute ikukwakam kum me prĩre kute ja pyrāk kĩnh, kum me'ò kàtàmja kĩnh ne kam arỳm badjwỳ kum ikĩnh.

⁶Nhym be, me'ò kute me prĩre pyrāk ne ajbir kute amim imar ny nhym kam ren ate me'òja axwe'ã kum apnê nhym ren arỳm kôt axwe nhym kam ren pānh me mut'ã kēnpoti nhô, kute kum axwe'ã àpnēnh djwỳnhja mut'ã ren kēn jabatānh nhô ne ren ngônhmã kumē, ngô jabatānh nhipòkri kumē nhym ren ngô kubĩ. Ja ne kàjbê tokry. Tokry ngrire. Nhym be kati, dja prĩne Metĩndjwỳnh o ajkē nhym tokry ra:x ne. ⁷Ỳ, watĩ:re. Pykakam me kute me axwe'ã memã àpnēnhja dja me tokry ra:x ne. Mrāmri dja me axwe'ã memã àpnēnh ba. Nhym be, kute 'ã memã àpnēnh djwỳnhja watĩ:re. Dja tokry ra:x ne. Nām ã Jeju arkum ane.

⁸Ga, me kute apỳnh amikukràdjào àpēnh jaxwe prāmja pumũ. Ar kute àpēnh jaxwe krã'yryn kangamã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ar ajaxwe kadjy anhkra nhikjêo aje mỳjja punu kupênh prãm nàr ar apar nhikjêo mỳjja punu'yr amrãnh prãm mỳj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on krãtan rũm amibê amẽ. Ne ren kam te anhkra nhikjê kêt nàr apar nhikjê kêt ne ren atĩkam ren akĩnhkumrẽx. Metĩndjwỳnhkõt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrẽx. Ne ren aktã anhkra rã'ã nàr aktã apar rã'ã nhym Metĩndjwỳnh ren kuwykam ar amẽ. Kuwy pòk rã'ã: rã'ãkam ren ar amẽ gar ren kam atokry ra:x ne.

⁹Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mỳjja punu pumũnh prãm mỳj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on kaban rũm amibê amẽ. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren atĩkam ren akĩnhkumrẽx. Metĩndjwỳnhkõt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrẽx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren atokry ra:x ne. Ne ga ren ar me biknor tokry djãkam kuwykam tẽn ren kam akaprĩkumrẽx, ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pòx ne aminhikra krākār ne amipar krākarmã Jeju arkum 'ã karõ? Kati, ar kute àpênh jaxwe krã'yryn kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjã krākarmã arẽ.

Mrykĩ'ãtomti biknor'ã ujarênh.

Ruk 15.4

¹⁰Ne kam ajte arkum,

—Me'õ kute me prĩre pyrãk djãm ar amã kurên aje kum kajgo jarênhmã? Kati. Kwārĩk wãnh. Mỳkam? Bir, djãm kajgo? Kati. Mỳkam? Bir, kadjy mrãnh djwỳnh kute me prĩreo djuw mex djwỳnhja ne kute kàjkwakam Ibãm pumũnh rã'ãkam. Ba ne ba ar amã ja jarẽ.

¹¹Be, ije me axwe pytãrmã ne ba tẽ. Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awỳr ruw, ije me axwekam me biknorja pytãrmã. ¹²Ar gadjwỳ dja gar adjukaprĩ. Godja me'õ nhõ mrykĩ'ãtomti krãptĩ kubê 100 nhym kam pydji kubê măt ne biknorja. Mỳj dja me'õja on? Bir, dja mry krãptĩbê 99jamã ire gẽ wãnh kutêp kumex, nhym kam krãnh'yr kõt tẽ, pydji biknorjakõt tẽ. ¹³Godja kum kator jabej ne kam arỳm kĩ:nhkumrẽx. Kute pydji biknorjamã katorkam dja kĩ:nhkumrẽx. Ne mry'ã kătãmbê 99 biknor kêtjakam dja kĩnh ngrire. Ba ne ba mrãmri ar amã ja jarênhkumrẽx. Be, ije ar amã idjujarênhjakam mỳj dja gar kam ama? ¹⁴Bir, kàjkwakam Abãm djwỳnhdjwỳ, djãm me'õ prĩre kute âmja pyrãk pydji biknor nhym kam kĩnh got? Arkati. Kam kĩnh kêtumrẽx. Ukaprĩkam kam kĩnh kêtumrẽx. Tãm dja ga amim aman kudjwa adjukaprĩ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute me'õ jaxwe'ã arkum karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; A Tex 3.15

¹⁵Ne kam ajte arkum,

—Kam, aje me'õo akamy'õ godja ajo bikênh jabej ne arỳm axwe jabej. Ga dja ga adjukaprĩn akumrẽx 'yr tẽn me kàxã kukjan kum akabên. Godja kute amar ne axwemã irer jabej ga ne ga arỳm Metĩndjwỳnh'yr o akêx nhym ajte kõt ba. ¹⁶Nhym godja kute amar prãm kêt ne mã axwe jabej. Kam dja ga me'õ pydji nàr amãnhkrut 'yr aro tẽ. 'Yr aro tẽn 'yr aro bõx.

Ne kam kukjan kum akabên gê ar amã amijarê gar ama. Gar ajamãnhkrut nâr ar ajamãnhkrut ne ikjêkêt dja gar arÿm ama. Amrêbê: Metîndjwÿnh kabên kôt dja gar ã maro ane. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Dja me'ô amijarênh jabej. Gê ar amãnhkrut nâr ar amãnhkrut ne ikjêkêt kabên kôt memã arê.

Ar kute kabên mar kôt arê nhym me arÿm kuma. Ar axikôt kabênkam dja me ar kabên man arÿm abenmã kum, ‘Mrãmri me'ôja kute amijarênh nhym ar kute kabên kôt arênhkumrêx’, ane. Dja me ã abenmã ane.”

Nãm ã Metîndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Metîndjwÿnh kabên jakôt dja gar ajamãnhkrut ne ikjêkêt ne me'ôja'ÿr tên 'ÿr bôx ne ama. ¹⁷Godja gar gadjwÿ te kukjan kum akabên nhym kute ar amar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar me kute amim imarjamã arê. Me kute aben pydjikam memã arê. Nhym godja me kute amim imar aben pydjikam te kukjan kum kabên nhym kute me mar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar abenmã kum, “Kute Metîndjwÿnh mar kêt. Ga, axwe prãm rã'aja pumũ”, ane. Dja gar ã abenmã anen arÿm o kute me bënjadjwÿr bajtemmã pi'ók kaprí atom djwÿnh jaxwe pyræk. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁸Ne kam ajte arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Dja me amim imar kêt gar mebê aptã nhym kàjkwakam Ibãmdjwÿ dja ar akôt amikabên dji. Nâr, dja me amim ima gar memã kum, “Ajrã”, ane, kàjkwakam Ibãmdjwÿ dja ar akôt amikabên dji. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹⁹Ba ajte ar amã arê gar ama. Godja gar ajamãnhkrut pykakam kum mÿjjao a'uw nâr kum me'ôo a'uw ne axikôt 'ã ar akabên dji, kàjkwakam Ibãm dja arÿm ar aman ar akabên kôt ã anen ar amã mÿjja ngã nâr me'ô kaprí mã kînh jadjân nâr me'ôo mex. Ar akabên kôt dja ã ane. ²⁰Mÿkam? Bir, godja me'ô ar amãnhkrut nâr ar amãnhkrut ne ikjêkêt ikabênkôt bikprônê jabej badjwÿ dja ba ar ro'ã akuprô. Kam dja Ibãm ar akabên kôt ã ar amã o ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'ô ukaprí kêt'ã ujarênh.

Mat 6.14; Ruk 17.4; Ep 4.32; Kor 3.13

²¹Kam, Pedru Jeju'ÿr bôx ne kum,

—Ije me'ôo ikamy godja ari ikam axweo ba jabej. Mÿj dja ba kam ingyk kêt on? Djãm kam ingyk kêt 'ikrân ne kubê 7? Nâr kon? ane.

²²Nhym Jeju kum,

—Kati. Dja ga kam ingyk kêt ry typdji. Dja ga kam ingyk kêtê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70. Dja ga ã kam ingyk kêt ry typdjio ane.

²³Kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me utân ar meo ba. Kam dja kum me kaprí. Gwaj badjwÿ ne gwaj ren bamã me kaprí. 'Ã dja ba idjujarênh jakre gar ama. Pykakam bënjadjwÿr rax'ô. Nhym ô àpênh kwÿ. Amrêbê ne bënjadjwÿr ô àpênh kwÿmã pi'ók kaprí ngã nhym ar kum o ba. Nhym jakam

arým kute akubyn Ar kubê õ pi'ók kaprĩ atommã. ²⁴Ne kam kute amikraxmã ne arým 'ÿr me àpênh'ã me omũnh djwýnh jano. Õ àpênh ja'ÿr me àpênh'ã me omũnh djwýnh jano. Nhyh 'ÿr tẽn arým 'ÿr bõx. Ne kam bẽnjadjwýr'ÿr õ àpênhjao tẽn o bõx. Be, amrêbê ne bẽnjadjwýr õ àpênh jamã pi'ók kaprĩ kumex ngã nhym kum o ba. Pi'ók kaprĩ kumex kubê 10.000 ne kum kungã nhym o ba. Kum ar o ba:n arým nhýnh o akno nhym arým pi'ók kaprĩ kêt ne.

²⁵Õ me àpênh'ã me omũnh djwýnh bẽnjadjwýr'ÿr õ àpênhjao bõx nhym te kute akubyn õ bẽnjadjwýrmã pi'ók kaprĩ nhõrmã. Te o ane nhym arým kam ngyrk ne. Ngyrk ne arým õ me àpênh'ã me omũnh djwýnhmã kum, “Inhõ àpênh ja ne ibê inhõ pi'ók kaprĩ kumex ar o ban nhýnh o akno. Gu akubyn kubê inhõ pi'ók kaprĩ byrkumrêx. Dja ga kubê õ mýjja kunĩ byn me kâtammã angã gê me kubyn pãnh amã pi'ók kaprĩ ngã. Nhyh õ mýjja kêt ga ajte me kâtammã ta i djwýnh ngã gê memã àpênh ar ba nhym me pãnh arým amã pi'ók kaprĩ ngã. Ga kam ajte memã prômê kra ar kungã gê ar memã apê nhym me pãnh arým amã pi'ók kaprĩ ngã. Kam dja ga me kute amã pi'ók kaprĩ nhõr kunĩo atom ne iwýr o bõx ne imã angã. Ba kam arým akubyn inhõ pi'ók kaprĩ byrkumrêx. Inhõ àpênhja kute ibê pi'ók kaprĩo biknor pãnh dja ba arým akubyn amim byrkumrêx”, ane nhym me àpênh 'ã me omũnh djwýnh kum, “Gê tõ, ba 'ÿr”, ane.

²⁶Nhyh õ àpênhja arým õ bẽnjadjwýr kabên man umaje parbê tým ne kônkrão nhýn aminêje kum, “Bẽnjadjwýr, gop ady amimar tõ. Dja ba i akubyn anhõ pi'ók kaprĩ pãnh amã pi'ók kaprĩ kunĩ ngã”, ane. ²⁷Nhyh bẽnjadjwýrja arým kum õ àpênhja kaprĩ: ne kum, “Aje, jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arým ba maro aknon akam ingryk kêt”, anen arým kum ire nhym kato.

²⁸Kute õ bẽnjadjwýrbê pi'ók kaprĩ ra:xo biknor ja katon arým ro'ã àpênh'õ jabej. Amrêbê ro'ã ar baja jabej. Bẽnjadjwýr nhõ àpênh ja ne amrêbê ro'ã àpênh jamã pi'ók kaprĩ ngrire kubê 100bit ngã nhym kum kubyn ar o ba. Nãm ro'ã àpênhja jabej ne arým kum kato. Kum katon arým mut 'amýn òkreny janên kum, “Aje imã pi'ók kaprĩo abaja on akubyn imã angã”, ane.

²⁹Nhyh ro'ã àpênhja arým umaje parbê tým ne kônkrão nhý. Nhýn arým aminêje amijo a'uw ne kum, “Ady amimar tõ. Dja ba i amã kunĩo pãnh”, ane. ³⁰Nhyh kute bẽnjadjwýrbê pi'ók kaprĩ kumexo biknorja arým ro'ã àpênhkam ngyr:k ne. Ne kum kaprĩ kêt ne kum, “Kati. On dja ga imã kunĩo pãnh ne”, ane. Ne kam on krãkamngõnhmã arê nhym me arým kabênkõt kubê ijê. Kute mebê ijê djãkam ãm ne o pãnhkambit katormã ne me kubê ijê. Nãm ã ro'ã àpênho ane. On kute kum õ pi'ók kaprĩ ngrirebito pãnh kêtka ã ro'ã àpênhjao ane.

³¹Nhyh kam amũ bẽnjadjwýr nhõ àpênh kwý 'òdjwý arým 'ã omũn kam ar arým kam kaprĩ:re ne. Ukaprĩ kêtka arým kam kaprĩ:re ne. Ne kam bẽnjadjwýr'ÿr tẽn arým prĩne kum 'ã ajarê. Õ àpênhja kute kubê pi'ók kaprĩ kumexo biknorja'ã kum ajarê. Ukaprĩ kêt'ã kum ajarê.

³²Nhyh kam bẽnjadjwýr amiwýr õ àpênhja 'uw nhym bõx nhym kum, “Inhõ àpênh, ga ne ga ajaxwe:. Ga inhõ pi'ók kaprĩ kumexo aban ibê o akno ba amã, 'Imã o pãnh’, ane. Ga te aje imã o pãnhmãn arým aminêje imã akabên. Ba imã

akaprĩn arỳm amã, ‘Aj. Jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arỳm ba maro aknon akam ingryk kêt’, ane. Imã akaprĩkam ne ba ã akam ingryk kêt o ane. ³³Ga ren ikudjwa ã amã aro’ã àpênhja kaprĩ anen kam ren ã angryk kêt o ane. Nhym be, kati. Aro’ã àpênh ja amã anhõ pi’òk kaprĩ ngrirebato ba. O ba ga kam anhõ pi’òk kaprĩ jabej kum akabên. Nhym kam te kute akubyn amã òrmãn aminêje amã kabên. Djã ne ga ikudjwa amã kaprĩ? Kati. Ga tu kam angryk ne memã kanga nhym me arỳm kubê ijê.” Nãm ã bẽnjadjwỳr ò àpênhjamã ane. ³⁴Ne kam arỳm kam ngrykkumrêx ne. Bẽnjadjwỳr nhõ àpênh kute ro’ã àpênhka ngryk ne kum kaprĩ kêtja pãnh ò bẽnjadjwỳr arỳm kam ngrykkumrêx ne. Ne kam arỳm me kamjêr djwỳnhmã kanga. Kute tokry kumexmã kamjêr nhym on kute o pãnh mex kadjy kum kanga. Nãm ã o ane. ³⁵Ne kam ar gadjwỳ, apỳnh ar anhĩ djari, godja ar aje me’õo akamyja ar akam axwe jabej ar ga dja gar amã kaprĩ. Mrãmri tu amã kaprĩkumrêx ne axwe maro aknon tu kam angryk kêt. Godja gar amã kaprĩ kêt ne kam angryk rã’ã jabej kàjkwakam Ibãmdjwỳ dja kum ar akaprĩ kêt ar akam ngry:k ne. Ije ar amã pykakam bẽnjadjwỳr’ã idjujarênhja kôt dja ar akam ngry:k ne.

Me kute prõ kanga’ã ujarênh.

Mat 5.31; Mak 10.1; Ruk 16.18; Kô k 7.10

19 ¹Jeju arkum ja jarênh pan arỳm pykabê Garrêja kurũm katon tẽ. Nãm tẽn arỳm ngõbê Djodão nhikjêmã rên pykabê Djudêja’yr bõx. ²Nhym me krãpti: ne me kôt mō. Nhym tẽn bõx ne kam arỳm kam meo mexo dja.

³Nhym kam mebê pardjêu ‘yr bõx ne kute we kabên kajgo jabej kujjêrmã ne kum,

—Djãm Metĩndjwỳnh kukrãdjã kôt me kute mỳjja ngrirekôt tu prõ kangamã? ane.

⁴⁻⁵Nhym memã kum,

—Adjãkamã ne mỳjja kunĩ nhipêx djwỳnh mymẽ ni ar ipêx ne memã kum,

“Kam dja me my prõ kadjy arỳm bãmme nã arkum iren kam arỳm prõbit’ã ngrã ne.

Nhym kam ar ã abenã tỳm ne kam kute ã typdji pyrãk”, ane.

Djãm ar aje anhõ pi’òkkam ja pumũnh kêt? ⁶Djãm ar ã amãnhkrut rã’ã? Kati, ar kute ã typdji pyrãk. Be ga, Metĩndjwỳnh kute abenã ar mênhja pumũ.

Kwãrik wãnh me’õ abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

⁷Nhym me kum,

—Mỳkam ne me bakukãmãre Mõjdjê memã ‘ã karõn memã kum,

“Gê me prõ’ã pi’òk no’òk ne kam kanga”? ane.

Mỳkam ne Mõjdjê ã memã ane? ane.

⁸Nhym memã kum,

—Bir, me amakkre kêtka ne memã prõ kanga jarê. Nhym djãm adjãkamã ne me ã prõo ane? Kati. ⁹Ba dja ba ar amã arê gar ama. Gêdja me’õ prõ djwỳnh kangan kam atemã akãxbê me’õmã kabên ne kam ‘yr mōn kam arỳm mrãmri krô’ã o prõn arỳm axwekumrêx. Nhym be, prõja

krô'ã mjênkambit nhym myja kute kangakam axwe kêt. Nhym kam godja atemã me'õ my jadjwỳ arỳm prõ kangaja'ỳr mõi jabej. 'Ỗr mõi kam arỳm o akĩn ajte adjwỳnhdjwỳ axwekumrẽx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁰Nhym kôt ba djwỳnh ar kum,

—Dja nãm ã me prõkam ane? Nãm ren me kum amijã man ren kam kuprỳn ar ba, ane.

¹¹Nhym arkum,

—Be, me kwỳ kukràdjà kôt ne aje arẽnhja. Me kwỳ tỳxkam ne me kum amijã ma. Me jabit ne me prõ kêt. Nhym be, me kwỳ ne me tỳx kêt ne kam kum amijã ma kêt ne arỳm prõ'ỳr mõi. ¹²Nhym be, me nã tikkrekam ne me kwỳ amijo ajkẽ. Me nire kadjy kukràdjà amijo ajkẽn kam kurẽ kêt ne. Nhym irãri me me kwỳ ajkẽ nhym kam me kurẽ kêt ne. Nhym me kwỳ kute kàjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã n opdji kadjy ta kum amijã ma. Kum amijã man arỳm kum me nire kĩnh kêt ne. Dja gar amã amijã ma kadjy atỳx jabej amã amijã man amã me nire kĩnh kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kum me prĩre kĩnh'ã ujarẽnh.

Mak 10.13; Ruk 18.15

¹³Nhym kam me arỳm 'ỳr me prĩreo bõx. Kute me'ã ikra jadjwỳr ne Metĩndjwỳnhmã meo à'wỳr kadjy ne me Jeju'ỳr meo bõx nhym kôt ba djwỳnh ar arỳm nẽje memã bẽn tỳx.

¹⁴Nhym Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh arek amrẽ me prĩre iwỳr mõi, ane. Kwãrĩk wãnh mebẽ adjaptàr kêt gẽ me arek amrẽ mõi. Me kute amijo me prĩre pyrãk ne amijo kàtãmjabit gẽdja kàjkwakam ibãm me utàn me kadjy bẽnjadjwỳr ne ar meo ba, ane. ¹⁵Ne kam arỳm me prĩre'ã ikra jadjuw. Ne kam arỳm mã me kurũm tẽ.

Me'õ nẽkrẽx kumex'ã ujarẽnh.

Mak 10.17; Ruk 18.18; Xij 5.2

¹⁶Tẽ: nhym me'õ 'ỳr bõx ne kum,

—Ujarẽnh djwỳnh, ga ne ga amexkumrẽx. Mỳj dja ba Metĩndjwỳnhmã amijo ne gêt kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne? ane.

¹⁷Nhym kam kum arẽ. Kute Jebubẽ Metĩndjwỳnh Kramã kator kadjy ne Jeju arỳm kum,

—Mỳkam ne ga mỳjja mex jabej ikukij? Me'õ pykakam mex kêtumrẽx. Metĩndjwỳnh pydjibit mex. Metĩndjwỳnh me katàt kute amijo ba'ã memã karõkõt kukràdjàja dja ga aman kôt ar amijo aban kam arỳm kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁸Nhym kum,

—Nhỹnh kukràdjàjakôt dja ba amijo iba? ane.

Nhym kum,

“Kwãrĩk wãnh me par kêt.

Kwārīk wānh mebê prõo adjākīnh kêt.

Kwārīk wānh adjākīnhĩ kêt.

Kwārīk wānh ajêx ne me kàmex jarênh kêt.

¹⁹ Amā abāmmē anā jabên ar kabên ma.

Amā amibu'ã me ja jabê. Kute mrāmri ne ga amā amijabêja pyrāk dja ga ã amibu'ã amā me ja jabêo ane”, ane.

Metīndjwýnh kute me bakukāmāremã 'ã karōkam kabênja dja ga aman kôt katàt amijo aba ne kam atīn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nām ã Jeju kum ane.

²⁰ Nām me'õja ajbir abatānh ne. Nhym Jeju kum ane nhym kam kum, —Nã, arým ne ba ja kunĩ man kôt katàt ar amijo iba. Ibôktikam ne ba kôt katàt amijo iban kam kôt ije katàt ar amijo iba rã'ã. Mýj dja ba ajte nēn kam itīn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne? ane.

²¹ Nhym Jeju kum,

—Be, prīne amex kadjy on tēn memã anhõ mýjja wã ngān pānh pi'òk kaprĩ byn me 'uwtĩ, me õ mýjja kêtjamã angān o meo kīnh ne kam amrē iwýr tēn mã ikôt ajkamē. Dja ga ã anen kam arým kàjkwakam anhõ mýjja mex kumex, ane.

²² Nhym arým kuman kam akêx ne mã tē. Kaprĩ:re ne tē. Be, õ nêkrêx ne kume:x. 'Ã maje ne mã kaprĩ:ren tē.

²³ Nhym Jeju arým kôt ba djwýnh arkum,

—Nêkrêx ne kute me kukrà prāmã. Me õ nêkrêx kumex gêdja me te kàjkwakam Bēnjadjwýr kute amim me utār ne ar meo baja'ýr bôxmã. Mrāmri ne ba ar amã arēnhkumrêx. ²⁴ Ba ajte ar amã arē gar ama. Be, ga mry jabatānhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmāja pumũ. Me õ nêkrêx rūnhdjwýr kute urāk. Nām me te Metīndjwýnh kute amim me utār ne ar meo baja'ýr bôxmã nhym nêkrêx utã: ne, ane.

²⁵ Kôt ba djwýnh ar kute ja markam te kute marmã kam no tyn ku'ên arým abenmã kum,

—Je nhym mýj me'õ gêdja Metīndjwýnh amim me utã? ane.

²⁶ Nhym Jeju arým ar omũnho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytār prāmje. Nhym be, Metīndjwýnh kute mýjja kunĩ mar. Kumābit ne amirīt ne. Ta ne kute me utārkôt kute mar, ane.

²⁷ Nhym kam Pedru kum,

—Ê, arým ne bar inhõ mýjja kunĩmã inhiren kam mã akôt ajkamē. Mýj dja bar pānh kubyn o aminhõ? ane.

²⁸ Nhym Jeju arkum,

—Ba ar amã arē gar ama. Ar ga ne gar arým mã ikôt ajkamē. Amrē mýjja kunĩ ny mōrkam dja ba ipyma. Ije amijo inhĩ dja ba imexo ipyma:n ikrĩ djà raxkam memã nhỹ. Ar gadjwý, ikôt ar abaja dja gar apýnh anhĩ djàri ar abēnjadjwýr rūnh ne akrĩ djà rūnhbê 12kam memã akrĩ. Apýnh mebê idjaer ba djàri kubê 12 dja gar memã akrĩ, memã axwe pānh jarênh akrĩ. Mrāmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrêx.

²⁹Kam godja me'ô imã àpênh kadjy arým ô mỳjjamã irer jabej nàr ôbikwamã irer jabej. Ô kikre nàr kamy nàr kanikwýnh nàr bãm nàr nã nàr prô nàr kra nàr ô pykamã irer jabej. Godja arým ô mỳjja ja'ômã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne pãnh kum ô mỳjjao akrenh mex ne kum kungã ne pãnh kum ôbikwao akrenh mex ne kum kungã. Kum ô mỳjjamẽ ôbikwamẽ krãptĩ: kubê 100 ngã. Nhym kam arým Metĩndjwýnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ³⁰Nhym be, jakam me rũho kutewaja djãm me kute memã wa rã'amã? Kati. Me ja krãptĩ gédja me kajgo mex ne me katẽ tẽ. Nhym be, jakam me kajgo mex ne me katên tẽmja krãptĩ gédja me pãnh rũho kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Pidjôkôkam me àpênh'ã ujarênh.

20 ¹Ne kam ajte arkum, —Kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja memã o pãnh. 'Ã dja ba ô pidjôkô djwýnh jakren 'ã ajare gar ama. Ô pidjôkô djwýnh ne kry:ràm aminhũrkwã kurũm kato. Ne tẽ:n me abej. Kute ô pidjôkôkam kum àpênh kadjy me abej. ²Ne kam ar ja'ýr bôx ne arkum, “Dja ba ar adjàpênh pãnh apýnh ar anhĩ djàri ar amã pi'ôk kaprĩ pýnh ne kungã”, ane. Nhym ar kum, “Mrãmri”, ane. Nhym arým amũ ô pidjôkômã ar ano nhym ar arým 'ýr tẽ. 'Ýr tẽn 'ýr bôx ne kam arým àpênh 'amỳ.

³Nhym kam arým kàjmã myt nhýrbê 9 ora nhym ô pidjôkô djwýnh ajte kato. Katon arým amũ me kute mỳjja nhôr djábê mekadukam tẽn bôx. Nhym ar ja àpênh kêt ne dja nhym arým ar omũ. ⁴Ne ar'ýr bôx ne arkum, “È, ar gadjwý inhô pidjôkôkam tẽn apê. Dja gar apê ba arým ar amã o pãnh katàt”, ane. ⁵Nhym ar arým kabên kôt amũ 'ýr tẽn 'ýr bôx. Ne kam àpênh 'amỳ.

Nhym kam mēdjikkam ajte katon tẽn ajte tãm ne àpênh'ýr me kwý 'ôdjwý jano. Ne kam myt nhibôbê 3 orakam ajte katon tẽn ajte tãm ne àpênh'ýr me kwý 'ôdjwý jano. ⁶Nhym kam arým amykry mexbê 5 ora nhym ajte katon tẽ. Nhym ar ja àpênh kêt ne dja nhym arkum, “Mỳkam ne gar adjàpênh kêt nhym arým ar ajã amykry”? ane.

⁷Nhym ar kum, “Bir, me'ô kute ar imã idjapênh jarênh kêtka”, ane.

Nhym arkum, “Ar gadjwý dja gar tẽn inhô pidjôkôkam apê. Dja ba katàt ar amã adjàpênho pãnh”, ane. Nhym ar arým 'ýr tẽ.

⁸Nhym kam arým para nhym ô pidjôkô djwýnh amiwýr me àpênh'ã me omũnh djwýnh 'uw nhym arým bôx. Nhym kum, “Inhô àpênh kunĩmã akabên gẽ ar bôx ga arkum àpênho pãnh. Dja ga ar kute àpênh'ýr ar katê mörjamã o pãnh kumrêx. Ne ar kunĩmã o pãnh tẽ: nhym ar kumrêx àpênh'ýr bôxja dja ga arkum o pãnh ne o pãnh ino re”, ane. Nhym me àpênh'ã me omũnh djwýnh kum, “Gê tô. Ba akabênkôt memã o pãnh.” Nãm ã ô bẽnjadjwýrmã ane. Ô pidjôkô djwýnhmã anen arým amiwýr ô àpênh 'uw. Ar ku'uw nhym ar arým 'ýr bôxo dja.

⁹Kam ar ja kumrêx 'ýr bôx. Ar amykry mexkam 5 orakam àpênh'ýr mörja kumrêx 'ýr bôx. 'Ýr bôx nhym arým apýnh ar ã djàri pi'ôk kaprĩ pýnh ne arkum kungã. ¹⁰Nhym amũ ar jadjwý aben totokmã 'ýr bôx. 'Ýr bôxo dja:

nhym arÿm arkum o pãnhô tẽ. Arkum o pãnhô tẽ: nhym kam ar kumrẽx àpênh djà'ÿr bôxja arÿm 'ÿr bôx. Ar ja ne ar amim, “Jakam dja ar imã kàjmã pãnh kamẽ”, ane. Ar 'ÿr bôx nhym kam arÿm pi'òk kaprĩ tãm ne arkum kungã. Pi'òk kaprĩ pÿnhbit ne arkum kungã. Nhym apÿnh ar ï djari pi'òk kaprĩ pÿnhbit jamÿ. ¹¹Amÿn arÿm ò pidjòkò djwÿnh'ã kabên kume:x ne arẽ. ¹²Ne kam kum, “Ë, amykrykam ar kute ar ikatẽ àpênh'ÿr bôxwã àpênh ngrire ne 'ã ora pydjibit apêx. Ar bajbit ne bar arngro tÿxkam idjapênh 'iry ne. Djã ne ga katàt ar imã o pãnh ne? Kati. Ga ren ar imã kàjmã pãnh kamên ren ar imã pi'òk kaprĩ rax ne ar imã angã. Ne ren ar wãmã ngrire ne angã. Ga arÿm aro ar ipyràk ne arÿm arkum pi'òk kaprĩ pÿnh ne arkum angã”, ane.

¹³Nhym arÿm ar 'ômã kum, “Akmere, djã ne ba amã ijêx ne anoo akno ga akabên ne? Kati. Kryràn ne ba amã, ‘Pi'òk kaprĩ pÿnh dja ba adjapênh pãnh amã kungã, ane. Ga kam imã, ‘Mrãmri, dja ga ã imã òro ane’, anen arÿm adjapênh'ÿr mō. ¹⁴Kam dja ga on akrànmã anhō pi'òk kaprĩ jamÿn o tẽ. Mrãmri ne pidjòkò'ÿr ar kute akatên bôxja ije arkum o pãnhô kute apyràk. Mrãmri ije amã òr kôt ije arkum pÿnh ne òrkumrẽx. ¹⁵Inhō ne pi'òk kaprĩ djwÿnh. Ba dja ba amim me'ã karō kôt memã kungã. Djãm kam ijaxwe? Kati. Imã ar ja kaprikam ga ren akình ne. Nhym be, kati. Angryk. Me'ō nhō mÿjja pro prãmje angryk ne. Kwãrik wãnh.” Nãm ã ò pidjòkò djwÿnh ane. Tãm ne ja. Be, dja ã Bẽnjadwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàrn ar meo bakam memã o pãnhô ane, ane. Jeju ã kôt ba djwÿnh arkum ane. ¹⁶Ne kam ajte arkum, —Jakam me kajgo mex ne me katẽ tẽmja djãm me katẽ tẽm rã'amã? Kati. Me ja dja me ï rûnhô kutewa. Nhym be, me rûnhô kutewaja gêdja me pãnh kajgo mex ne me katẽ tẽ. Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh ne amiwÿr me krãpti 'uw. Nhym be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utàr. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ajte amityk'ã ujarênh.

Mak 10.32; Ruk 18.31

¹⁷Ne kam ajte prykôt mō. Kôt ba djwÿnhbê 12 ne aro mō. Krĩraxbê Djeruxarẽ'ÿr ar àbir tẽ nhym arÿm me kàxã aro tẽn arkum,

¹⁸—Ë, ota gwaj arÿm Djeruxarẽ'ÿr badjàbirn babôxmã. Nhym kam ba ije amijo inhĩ dja me apÿnh me rûnhmã ikanga. Dja me me kadj Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhō bẽnjadwÿr arkum ikangan Môdjê kukràdjã mar djwÿnhmãdjwÿ ikanga. Kam dja me ikà mex jarên ijã abenmã kum, “Axwekumrẽx. Gê me pãnh tu bĩnkumrẽx”, ane. ¹⁹Ne kam me bajtemmã ikanga nhym me arÿm ijã bẽno ajkên mry kà punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arÿm pite'y'ã inhō ba arÿm ty. Nhym kam ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mak 10.35; Ruk 22.24

²⁰Nhym kam Djebedêu prō Jeju'ÿr kra aro tẽ. Ne kam 'ÿr aro bôx ne parbê kōnkrão nhÿn kum rax jarẽ. Kute mÿjja'ã 'wÿrmã ne 'ÿr bôx.

²¹Nhym kum, “Mỳj nã”? ane.

Nhym kum,

—Me kadjy abēnjadjwỳr ne aje amim me utàr ne aje meo abakam gē ikra amānhkrutja ar rax ne anhikô'ã memã nhỹ. Gē ja adjubôk'ãnh nhỹ nhym ja adjuge'ãnh nhỹ, ane.

²²Nhym Jeju kum,

—Gêt kon. Ê, nã gãm arĩk amim 'ã karõn imã arẽ. Ba ar amã arẽ gar ama. Dja ba ngõnhkrã kam kangô jao ikô. Djãm ar aje ipyràk ne kangô jao akõmmã? Dja me ngômã ijadjã. Djãm ar aje ipyràk nhym ngômã me kute ar ajadjarmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mỳj'ã ne kangô jao kôm ne ngômã adjàrja jakre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Nhym ar kute uràk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyràk jabej ne ar kukij. Nhym ar Jejumã kum,

—Nã. Kadjy ar ije apyràk, ane.

²³Nhym Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikô nhym me ngômã ar ajadjã. Be, djãm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhỹrmã arẽ got? Be, Ibãm kute amrēbê: amijo me'õ ar utàr, ar ta dja ar inhikô'ã memã nhỹ. Nãm ã Xijagumē Djuão arkum ane.

²⁴Nhym kôt ba djwỳnh Ar kubê 10 arỳm ar kabēn man arỳm arkum àkrê. Ar arỳm kamy amānhkrutja, Xijagumē Djuão arkum àkrê ne.

²⁵Nhym Jeju amiwỳr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bēnjadjwỳr ne me àpēnh'ã memã àpnēnh ne memã bēn tỳx ar o ba. Nãm ã me bajtemkam me rũnh ar meo bao ane. Gar arỳm ama. ²⁶Djãm ar ga gar aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhỹr kêtumrēx ne. Ar ajô abenkam arax prãm jabej gēdja amijo kajgon tu ar amã àpēnh ar ba. ²⁷Ga kam ar ajô aben kadjy abēnjadjwỳr rax prãm jabej gēdja tu amijo kàtàm ne tu ar amã àpēnh kajgo ba. ²⁸Ba ije amijo inhĩ djãm me imã àpēnh kadjy ne ba amrē tē? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arỳm ty. Nhym be kati. Me krãptĩ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arỳm ty. Memã idjàpēnh ja kadjy ne ba amrē tē. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ no rã akubyn rĩt.

²⁹Nhym kam ar krĩraxbê Djeriko kurũm kator tē nhym me krãptĩ: arỳm arkôt mō. ³⁰Nhym ar no rã amānhkrutja pry japkre'ã nhỹ. Nhym me abenmã kum, “Jeju ne tē”, anhỹro kumex nhym ar arỳm kuman kam kum amijo akij,

—Ê, amã ar ikapri, Bēnjadjwỳr djwỳnh, Dawi tàm djwỳ 'õ, ane.

³¹Nhym me krãptĩ mōrja arkum bēn tỳx ne arkum,

—E kum ar anhikrê, ane. Nhym kam ar tu kum àkjêro bēn kum,

—Ê, gop amã ar ikapri, Bēnjadjwỳr djwỳnh. Dawi tàm djwỳ 'õ, ane.

³²Nhym Jeju ar kabēn man arỳm arek arkum dja. Arkum djan amiwỳr ar ku'uw nhym ar 'ỳr bôx. Nhym arỳm arkum,

—Mỳj ne ba ije ar ajomã? ane.

33Nhym ar kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, bar on irît, ane.

34Nhym Jeju arÿm kum ar kaprîn ar no kupê. Nhym ar no kupênhmê ro'ã ar rît ne arÿm kôt tẽ.

Jeju rax ne Djeruxarêmã àr.

Mak 11.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

21 1-2Nhym Jejumê ar prykôt mō:n kam krîraxbê Djeruxarê kuri krî ngrire ja'ÿr bôx. Krânhrêbê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krî ngrire jabê Bepadjê. Ar krî ngrire ja'ÿr bôx nhym arÿm kôt ba djwÿnh amânhkrutmã kum,

—Pry ja'ã dja gar arek katât krîwãmã tẽ. Nhym ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krîwã pumû, djumêtuwã pumû. Kraremê dja gar omû. Nhym me kute mrywã pî maktã krã djê nhym amê âmwã dja gar 'âpre bôn amrê amêo tẽ. 3Godja me'õ 'ã ar amã kabên jabej gar kum, “Bênjadjwÿr 'ã tẽm prãm. Dja 'ã tẽn kam akuby:n amã ano”, ane. Nhym kam dja on ar amã, “Ajrã, 'ÿr o tẽ.” Nãm ã Jeju arkum ane.

4Mÿkam ne ã arkum ane? Bir, amrêbê: ne ujarênh djwÿnh me bakukâmâremã 'ã ajarê. Jeju djumêtu'ã tẽm'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. 5Ne memã kum,

“Dja ga Xijäokam me jamã kum”,

Krîraxbê Djeruxarê'ã ne memã Xijäo jarê. Nãm memã kum,

“Dja ga Xijäokam me jamã kum,

‘Ota me anhô Bênjadjwÿr rax me awÿr bôxmã. Nãm kabôt katin mry jabatàn nyre'ã nhÿ. Mry'ã krî kra'ã ne nhÿn me awÿr bôx’, ane.

Dja ga ã Xijäokam me jamã ane.”

Nãm ã ujarênh djwÿnh me bakukâmâremã ane nhym me arÿm aben djô'ã abenmã arênhô mō:. Arênhô mör tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm Jeju arÿm me bakamingrãnyrekam kato. Ne ar ban kam kute arÿm mry'ã krîja'ÿr kôt ba djwÿnh janorja'ÿr o bôx. Ujarênh djwÿnh kute me bakukâmâremã ujarênh kôt ne mry'ã krîja'ÿr arÿm ar ano.

6Nhym kam ar arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Jeju kute arkum 'ã karô kôt ar 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Ne kam mrymê krare 'âpre bô. 7Ne kam akubyn 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm aminhō kubêkã krākào pôx ne o amê mry nhibũm'ã kum aty. Nhym arÿm krare'ã nhÿn arÿm tẽ. 8Nhym kam me krãpti: aminhō kubêkã krākào pôx ne arÿm kukãm kum pry'ã o atyo mō. 'Ã tẽn kady kum pry'ã kum atyo mō. Nhym me kwÿ pi'ô nhikên arÿm kukãm pry'ã kum atyo mō. Me ta kukràdjã kôt ne me ã Bênjadjwÿr rax kukãm pry'o ane. Me kukãm pry'ã kum atyo mō. 9Nhym me krãpti: kukãm mō, o àkjêr mō nhym ajte me krãpti: kôt o àkjêr mō. Nãm me o àkjêr mōn kãj bê abenmã kum, Metîndjwÿnhmã kum,

—Jejubê me inhô Bênjadjwÿr rax. Bênjadjwÿr raxbê Dawi tàmdjwÿ.

Ãm mexkumrêx. Kam me ikî:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê

Metîndjwÿnh o kînh rax. Metîndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakady

bôx. Gê me kàjkwakamdjwỳ Metĩndjwỳnhmã mextire jarêñho kumex. Gê on me ipytà. Nãm me ã Jejuo àkjêro mōro ane.

¹⁰Nhym kam arỳm Djeruxarēmã wadjà. Nhym kam krĩraxkam me kunĩ te no katon 'ã aben kukjêro kumex ne abenmã kum,

—Mỳj me'ô ne bôx? Mỳj me'ô ne bôx? anhỹro kumex.

¹¹Nhym me krãptĩ: memã kum,

—Jeju ne bôx. Metĩndjwỳnh kukwakam ne ar me bamã 'ã ujarêñ ba. Pykabê Garrêjakam krĩraxbê Nadjarekam ne Jeju abatànñ djà. Nãm ã me krãptĩ memã ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mak 11.15; Ruk 19.45

¹²Nhym kam Jeju Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã tẽn wadjà. Nhym me kute memã mỳjja nhõr djwỳnh kam kumex. Nhym me kute memã mỳjjao pãnh ne amim byr kadjy ne me me'ã kumex. Nhym arỳm bõm me rênho tẽ. Nhym me kute me ô pi'ôk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'ôk kaprĩ nhõr kadjy ne me kumex nhym mebê pĩponho àpanho tẽ. Nhym me kute tut nhõr djwỳnhdjwỳ kumex nhym mebê krĩ djà nhikô rênho tẽ. ¹³Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwỳnh kabên'a pi'ôk no'ôk ne. Kamã ne Metĩndjwỳnh ta memã kum,

“Inhõ kikreti ja'ã djà me abenmã kum,

‘Me kute Metĩndjwỳnhmã kabên kadjy ne ô kikreti wã’, ane.

Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh pi'ôkkam ane. Nhym be, me ga ne ga me kam aje me àkĩnhĩ aben pydji djà. Nãm ã Jeju memã ane. ¹⁴Nhym kam Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam me no rãmẽ me mrãnh punu 'ỳr bôxo kumex nhym arỳm meo mex. ¹⁵Nhym kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Môdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ ne me Jeju djàpênñ me:xkumrêxja pumũn ajte me prĩre pumũ. Me prĩre ne me kikretikam kàj bê o akij ne kum,

—Jejubê me inhõ bẽnjadjwỳr rax. Bẽnjadjwỳr raxbê Dawi tãmdjwỳ. ãm mexkumrêx. Kam me ikĩnhkumrêx. Gê on me ipytà, ane. Nhym me me omũn me kuman arỳm ngryk ne.

¹⁶Ngryk ne arỳm Jejumã kum,

—Djãm aje me prĩre kabênja mar kêt? ane.

Nhym memã kum,

—Nà, arỳm ba kuma. Ba ar amã arẽ gar ama. Me bakukãmãre ne amrêbê: Metĩndjwỳnhmã me prĩre ja'ã ajarẽ. Me kum,

“Me prĩremẽ me karãmẽ ne ga memã me kabên mexmã 'ã karõ nhym me arỳm amã mextire jarêñ mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwỳnhmã ane. Nhym me arỳm kuman amũ aben djô'a abenmã arênho mō:. Arênho mōr tãmtã arỳm iwỳr o bôx. Tũmràm me bakamingrãnyrekam me prĩre arỳm imã amikĩnh jarênho

kumex. Me bakukãmãre kute Metĩndjwỳnhmã me prĩre ja'ã ujarẽnh kôt ne me prĩre arỳm imã amikĩnh jarẽ. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷Nãm memã anen kam arỳm memã kàx ne krĩrax kurũm katon tẽ. Ne tẽ:n arỳm krĩ ngrirebê Betanha'ỳr bõx. Ne kam arỳm kam ngõr.

Ar kute tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrẽxmã 'ã ujarẽnh.

Mak 11.20; Dju r 14.13; Xij 1.6

¹⁸Nhym 'ã akati nhym ajte akubyn krĩraxbê Djeruxarẽmã tẽ. Nãm 'ỳr tẽ:n kam arỳm kum prãm. ¹⁹Ne arỳm prykôt pidjôbê pigêre pumũn 'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Ne te ô jabej. 'Ôbit ne kumex. Ne kam kum,

—Gê ajte adjô'ô jêt kêtumrẽx, ane. Nhym arỳm tẽmbê ngrà.

²⁰Nhym kam kôt ba djwỳnh ar arỳm omũn kam no tyn abenmã kum,

—Je, mã ne bario nhym myt tãmkam ngrà? ane. ²¹Nhym Jeju arkum,

—Ba ar amã arẽ gar ama. Dja gar kadjy tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrẽx. Kwãrik wãnh anhõkre kadjwỳnhbê amim,

—Kon, birãm dja ipêx, kon, anhỹr kêt. Gar ren tu amim kamnhĩxkumrẽx ne ren arỳm ã pidjôbê pigêremã ane nhym ren arỳm ã ngrão ane. Djãm jabit? Kati, gar ren krãnhwãmã kum, “On amikaban ngô jabatãnh mũjakam mון tỹm”, ane. Nhym ren arỳm akabẽn kôt mrãmri ã amijo ane. ²²Dja gar mỳjjao Metĩndjwỳnhmã a'uw ne tu kadjy amim kamnhĩxkumrẽx nhym arỳm ar akabẽn kôt ã ar amã mỳjjao ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mak 11.27; Ruk 20.1

²³Ne kam arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỳr bõx ne kum wadjà. Ne kam arỳm kam memã Metĩndjwỳnh kukràdjã'ã ujarẽnh dja. Nhym me rũnh arỳm 'ỳr bõx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebêngêtmẽ 'ỳr bõx. 'Ỳr bõx ne amũja'ã kute kikreti kurũm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mỳj me'õ kabẽnkôt ne ga ar ã meo anhỹro aba? Mỳj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ ô'ã bõm ar me rẽnho aba? ane.

²⁴Nhym Jeju memã kum,

—Badjwỳ dja ba mỳjja jabej me akukja. Me akumrẽx dja ga me imã arẽ. Ba kam arỳm badjwỳ ije mỳj me'õ kabẽnkôt ar me anoro ibaja me amã arẽ. ²⁵Djuão kute ngômã me angjẽnha djãm me kabẽn kôt ne arĩk ar ngômã me angjẽnho ba? Nàr djãm Metĩndjwỳnh kabẽnkôt? Imã arẽ, ane.

Nhym kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mỳj dja gwaj kum nẽ? Dja gwaj kum “Metĩndjwỳnh kabẽnkôt”, ane nhym kam gwaj bamã kabẽn 'õ jarẽn gwaj bamã, “Bir be, mỳkam ne ga me amim Djuão kabẽnja mar kêt ne”? ane.

²⁶Nàr dja gwaj kum, “Me kabẽnkôt ne tu arĩk ar ngômã me angjẽnho ba”, ane nhym kam me krãptĩ ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren

kam bamã me uma ne. Me kâtàm ja ne me arÿm Djuão kabên man kum kînh ne ne o Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne. Dja gwaj kam ane nhym me arÿm o ngyrk ne, ane.

27 Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Me ije mar kêt. Mÿj me'ô kabênkôt Djuão kute ngômã me angjênhja me ije mar kêtê, ane.

Nhym kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arênh kêt ne. Mÿj me'ô kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

Me'ô kra amãnhkrut'ã ujarênh.

28 Ne kam ajte memã kum,

—Be, mÿj ne ga me me'ô krakam ama? Me'ô kra amãnhkrut. Ne kam arÿm kutewa'ÿr tèn kum, “Akmere, akati jakam dja ga gu banhõ pidjôkôkam apê”, ane.

29 Nhym kum, “Kê, kati”, ane. Ne kam tẽ. Arÿm amimaro tẽ:n arÿm amim ngyrk ne, ne amim, “Kati. Dja ba pidjôkô'ÿr tẽ”, ane. Ne arÿm 'ÿr tẽ.

30 Nhym kam bãm kutapu'ÿr tèn àpênh'ÿr ano. Nhym kum, “Djünwã, dja ba arÿm akabên kôt 'ÿr tẽ”, ane. Ne kam atekam arek nhÿn 'ÿr tẽm kêt. Be, tãm ne ja. 31 Ba me amã arê. Nhÿnh ja ne bãm kabên man kôt amijo tẽ? Nãm ã Jeju me rûnhmã ane.

Kutewa kute bãmã, “Kati”, anhÿr ne kam kute amimarja ne Jeju kute me axwe'ã akre. Kute mrãmri ne me axwe pyrãk. Nãm arÿm amima. Amiman kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx. Nhym be, kutapu kute bãmã 'êx ne Jeju kute me rûnh'ã akre. Kute mrãmri ne me rûnh pyrãk. Me kute Metîndjwÿnh kôt kabên djir kajgon kam kute kabên mar kêt ne. Nãm Jeju me rûnh kukij ne memã kum,

—Nhÿnhja ne bãm kabên man kôt amijo tẽ?

Nhym me kum, “Kutewaja”, ane.

Nhym memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Djãm me arûnhja dja ga me akumrêx kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhym me ajo ba? Kati. Pykakam me bēnjadjwÿr bajtemmã pi'ôk kaprîo atom djwÿnhmẽ me nire kuprÿmẽ, me aje memã axwe jarênhja dja me kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhym arÿm ar meo ba. Ga me kam arÿm wãnh dja. 32 Mÿkam? Bir, Djuão ne me awÿr bôx. Kute katàt me amã pry jakre kadj me awÿr bôx. Kôt ga me Metîndjwÿnhmã amex kadj me awÿr bôx. Ga me kam amim Djuão mar kêt. Nhym be, pykakam me bēnjadjwÿr bajtemmã pi'ôk kaprîo atom djwÿnhmẽ me nire kuprÿmẽ ne me tu amim Djuão markumrêx. Ga me kam arÿm me omũ. Ne te me omũ. Me ga ne ga me wãnh ajaxwemã anhirer ne amim mar kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju me rûnhmã ane.

33 Ne kam ajte memã atemã mÿjja'ã ujarênh jakreo tèn memã kum,

—Ë, jadjwỳ dja ga me ama. Me'õ ne pur rax ne kudjin kam kam amim pidjô kumex ne kadjy bu'ã kěno kôkayr kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janênh djâmã kren ipêx. Ne pidjô pumũnh djwỳnh ku'ê djã'ã par prêkti nhipêx. Ne kam me kwỳmã kum,

—Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatãnh ne ô ga amim kwỳo atom ne imã mũm kwỳo atom. Nãm ã me rũnhmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rũnh'ã pidjôo djuw mex djwỳnh jakren Metĩndjwỳnh'ã ô pidjôkô djwỳnh jakren kam arek memã 'ã ujarênhho djan memã kum,

—Ô pidjôkô djwỳnh ã memã anen kam atemã pyka 'ômã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba. ³⁴Nhym arỳm pidjôja tuk ne kumex. Nhym kam ô pidjôkô djwỳnhja arỳm 'ã mytyrwỳ jakren kam 'ỳr ô àpênh kwỳ jano. Ar kute memã arênh nhym me kute kum pidjô kwỳo atom ne kute arkôt anor kadjy ne 'ỳr ar ano. ³⁵Nhym kam ar 'ỳr tẽn bôx nhym kam me kute pidjôo djuw mexja ate ar 'ôja kaprêprê:k ne ar'ônã bĩn ar 'õ kěno titik. ³⁶Nhym kam ajte memã ô àpênh krãptĩ jano nhym me ajte ã aro ane. ³⁷Nhym kam tekrekam me'ỳr kra jano. Nãm amim, “Godja ikra me'ỳr bôx nhym me arỳm mar jabej”, ane. Ne arỳm me'ỳr kra jano nhym me'ỳr bôx.

³⁸Nhym o djuw mex djwỳnh arỳm kra pumũn abenmã kum, “Be, kra ne wã. Gwaj on kubĩ. Tãmja dja bãm kum mỳjja kunĩ ngã, ô nêkrêx kunĩ kanga. Gwaj on tãmja bĩn kam amim ô nêkrêx, ô mỳjja, ô pidjôja kunĩo aminhõ”, ane. ³⁹Ne kam arỳm o tỳm. O tỳm ne pidjôkô kurũm bôm kumên arỳm kubĩ. Tãm ne ja, ane. Me rũnh'ã ne Jeju pidjô pumũnh djwỳnh jakre. Me kute mrãmri ne me rũnh pyràk. Ne kam ajte memã kum,

⁴⁰—Mỳj gêdja ô pidjôkô djwỳnhja bôx ne ajmã pidjô pumũnh djwỳnh on? Nãm Jeju ã me rũnhmã ane.

⁴¹Nhym me kum,

—Bir, dja prĩne me axwejao ajkẽn me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã nhym me arỳm pidjô tukkam arỳm kum pidjô nhôrkumrêx, ane.

⁴²Nhym kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabẽn jarẽn memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽn memã kum,

“E kum kẽn ja ne me kute kikreo ãm djwỳnhja kute kikremã armã te omũn kam bôm kumê.

Kẽn ja ne arỳm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tỳxi.

Bênjadjwỳr djwỳnh ta ne ã kěno ane gu me omũ nhym kam gu bamã mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arỳm 'ã pi'ók no'ók ne. Djãm me aje omũnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rũnhmã ane. Nãm amijã kẽn jakre. Ne me rũnh'ã kikreo ãm djwỳnh jakre. Me rũnh kute mrãmri ne kikreo ãm djwỳnh pyràk ne arỳm Jeju kanga. Me rũnh kute kanga'ã ne Jeju me rũnhmã ja jarê.

⁴³Ne kam ajte memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Metĩndjwỳnh bit kute amim me apytàr ne ar me ajo bamã. Nhym be, kati. Dja me akangan me apãnh amim me bajtem pytãn

meo ba. Nhyim me kam arÿm kute pidjô djô mex pyrâk ne imã mexkumrêx ne axwe kêt. Nãm Jeju ã me rûnhmã ane. ⁴⁴Ne kam ajte memã kum,

—Ê, kên ja gêdja ga me ajô 'ã tÿm ne prïne 'ã amikrakrak ne. Nhyim be, ta gêdja me ajô nhiby tÿm ne prïne angân prïne pyka mẽ ajo amrã, ane.

⁴⁵Jeju memã ja jarê. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê mebê pardjêumã ja jarê nhyim me arÿm kuman amim,

—Be, me bajã ne pidjôo djuw mex djwÿnhmê kikreo ãm djwÿnh jakren me bamã 'ã ajarê, ane. ⁴⁶Ne kam me bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptĩ ne me Jeju'ã amim,

—Be, Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã ujarênh ba, ane. Nhyim kam me me umaje te 'ã amijakre.

Bënjadjwÿr rax kute abenã ar mênh.

Ruk 14.16

22 ¹Nhyim kam Jeju ajte apÿnh kukràdjã djàri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarênh memã kum,

²—Kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute amim me utâr ne ar meo ba'ã dja ba bënjadjwÿr rax'ô jakren 'ã ajarê gar ama. Be, bënjadjwÿr rax arÿm kute kra'ã prô mênhmã. Amrêbê ne kadjy memã arê. ³Ne kam arÿm kute amrêbê memã arênhja'ÿr ô àpênh ar ano. Kute abenã ar mênh djà'ÿr me 'wÿr kadjy ar ano. Nhyim ar me'ÿr bôx ne memã arê. Nhyim me arÿm arkum,

—Kati, 'ÿr ar imôr prãm kêt, ane. Nhyim kam ar akubyn bënjadjwÿr'ÿr bôx ne arÿm kum arê.

⁴Nhyim kam ô àpênh 'ôdjwÿ arkum,

—Dja gar amrêbê ije memã arênhjamã ikabên jarênh memã kum, “Ê, arÿm ne ba me akadjy inhô jadjuw nhyim kumex. Inhô mrytimê abatânh nyre twÿmtijamê ne me arÿm kupa. Arÿm ne ba mÿjja kunĩ mex. Dja ga me amrê abenã ar mênh djà'ÿr mō”, ane. Dja gar ã memã ane. Nãm ã bënjadjwÿr arkum ane. Nhyim ar arÿm me'ÿr tên kôt memã arê.

⁵Nhyim me ate krã. Me kwÿ ja ne me ô purmã mō nhyim me kwÿ ja ô nèkrêx'ÿr mō. ⁶Nhyim me kwÿ ja ne me arÿm aro rôrôk ne aro ajkên arÿm ar kupa. ⁷Nhyim kam bënjadjwÿr rax arÿm arênh man arÿm ngryk ne. Ne kam arÿm ô krâkamngôn krãptĩmã 'ã karôn me'ÿr me ano. Nhyim me arÿm kabênkôt me'ÿr mōn arÿm me'ÿr bôx. Me'ÿr bôx ne arÿm me kupan mebê krĩraxmã adjã nhyim arÿm xêr.

⁸Nhyim kam ajte bënjadjwÿrja ô àpênh arkum,

—Ije abenã ar mênh kadjy ne ba arÿm prïne mÿjjao mex nhyim nō. Nhyim be, ije memã arênhja ne me kadjy mex kêt. ⁹Jakam dja gar apÿnh pry bikjêr djàri kôt tên ar aje me omÿnh kunĩ memã akrã gê me amrê mō gwaj baro'ã banhō kwÿ krê gwaj bakĩnh kati, ane. ¹⁰Kam, ô àpênh ar arÿm apÿnh pry djàri kôt tên arÿm kute me omÿnh kunĩ atomo tē. Me mex nâr me punu kunĩ atomo tē:n meo bôx. Nhyim me kam prïne abenã ar mênh djâkam kikre kre jaê.

¹¹Nhym kam arÿm bĕnjadjwÿr rax wadjàn me omũnho tĕ. Nhym wānh me'õ dja. Kute abenã me rĕnh'yÿr me ngjêx kadjy me õ kubĕkà jadjàr kĕt ne dja. ¹²Nhym arÿm omũn kum,

—Akmere, nã gãm abenã me rĕnh'yÿr me ngjêx kadjy me õ kubĕkà jadjàr kĕt ne wadjà. Mÿj ne ga nĕn wadjà? ane. Nhym arÿm te kute aminĕje kum kabĕn'õ jarĕnhmã.

¹³Nhym kam bĕnjadjwÿr rax õ àpĕnhmã kum,

—Dja gar inÿx 'äpren te 'äpren amũ o tĕn bõm amĕ. Wānh ne me akamàt kô tykkam amim ngryk ne mÿro kumex ne tokry djàje amijanĕnho kumex. Me ikô'ã dja gar amĕ, ane. Nhym me ã me'õo ane. Tãm ne ja.

¹⁴Be, Metĩndjwÿnh ne amiwÿr me krãptĩ 'uw. Nhym be, kute mekam me ngrĕrebit amijo me utàr. Nãm Jeju ã memã ane.

Me kute Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõr.

Mak 12.13; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹⁵Nhym kam mebĕ pardjĕu arÿm mã tĕn Jejuo aben ma. Nãm me abenmã kum,

—Mÿj gĕdja gwaj Jejumã arĕ nhym arÿm gwaj bamã bĕnjadjwÿr'ã kabĕn punu'õ jarĕ? Dja bĕnjadjwÿr'ã kabĕn punu jabej nhym me arÿm kum axwe jarĕ, ane. ¹⁶Nãm me aben man kam arÿm 'ÿr õ me ja kwÿ jano. Erodji nhõ me ja kwÿ ne me adjwÿnhdjwÿ 'ÿr me ano. Nhym me 'ÿr bõx ne kum,

—Ujarĕnh djwÿnh, bar arÿm ama. Ga ne ga akabĕn katàtkumrĕx ne Metĩndjwÿnh kabĕn kôt me kute amijo ba'ã memã adjujarĕnh katàtkumrĕx. Amã me rũnh pyma kĕt. Me rũnhmĕ me kajgomĕ ne ga memã akabĕno aben pyràk.

¹⁷Ba me akukja ga me imã arĕ. Me rũnh kunĩ nhõ bĕnjadjwÿr raxbĕ Xedja. Mebĕ idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metĩndjwÿnh kukràdjà kôt ne gu me baje bĕnjadjwÿr Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã? Nàr kon? Goja on me imã arĕ, ane.

¹⁸Nhym Jeju arÿm me axwe kôt tu me kuman memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajĕx ne amijo Metĩndjwÿnh mar mexo aba. Nok ba ren me amã, “Metĩndjwÿnh kabĕn kupa'ã ne me kum õro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrĕx. Ga, kute bĕnjadjwÿr raxbĕ Xedjabĕ pi'òk kaprĩ nĕ prãmja pumũ”, ane. Ga me ren memã anen ren arÿm memã ikurĕtuw. Nã gãm me ajĕx ne aje Metĩndjwÿnh mar. ¹⁹Amrĕ imã pi'òk kaprĩo tĕ, me aje kum õrja o tĕ ba me amã omũ, ane. Nhym me arÿm 'ÿr ngõnhponho pi'òk kaprĩ pydjio tĕn kum kungã. ²⁰Nhym memã kum,

—Mÿj me'õ ne 'ã karõja? Ne mÿj me'õ ne 'ã idji jĕtja?

²¹Nhym me kum,

—E kum be Xedja karõ, ane.

Nhym memã kum,

—Bir be, õ pi'òk kaprĩ. Dja ga me kum angã. Nhym be, Metĩndjwÿnh nhõ mÿjjabit dja ga me Metĩndjwÿnhmã angã. Nãm Jeju ã memã ane nhym me arÿm kabĕn ma.

²²Ne arým te kute mỳjja'õ jarēnhmã kam no tyn dja. Ne kam arým kum kàx ne mã tẽ.

Me tyk akubyn tĩn mỳr jabej me Jejumã kabẽn.

Mak 12.18; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

²³Nhym kam myt tãmkam mebê xadjudjêu kwỳ 'ỳr bõx. Mebê xadjudjêu ne me arĩk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tĩn prãm kêtukumrêx, anhỳr ar o ba. Nãm me 'ỳr bõx ne kukij ne kum,

²⁴—Ujarēnh djwỳnh, me bakukãmãre Mỏjdjê ne amrêbê: me bamã, “Godja me'õ prỏ'ỳr mỏn kra kêt rã'ã tyk jabej mỳj dja me nê?

Bir, dja kamymẽ ar aben djakam ikwãja'õ 'ỳr mỏ. Ne kum kra djin kukrij nhym abatành ne.

Me kute 'ã abenmã kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wã’, anhỳr ne kute kamy tyk mar tỳx rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Mỏjdjê me bamã ane, ane. Mebê xadjudjêu ne me ã Jejumã ane. ²⁵Ne kỏt arĩk kum,

—Be, ar my aben djakam ikwãbê 7. Ne kam kutewa prỏ'ỳr mỏ. Ne kam kra kêt rã'ã ty. Nhym prỏja arým 'uwĩ. Nhym kam atãri kamyreja 'ỳr mỏ. Ne kam ã ane, kra kêt rã'ã ty. ²⁶Nhym aben totokmã Ar kubê 7 kunĩ kudjwa ã anen 'ỳr ban kra kêt rã'ã ty. ²⁷Nhym kam ar prỏjadjwỳ arým ar o ino ren ty. Ja ne ba me kuman amã arê. ²⁸Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prỏ'ỳr ba. Godja we ar kunĩ akubyn tĩn ne àbir jabej we àbirkam nhỳnh kamyja dja ajte 'ỳr mỏ? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tĩn kêt jarēnh mỳr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhym binhikrēnh kadjy nàràm ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁹Nhym Jeju arým memã kum,

—Me aje Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'ỏk no'ỏk mar kêt ne me aje Metĩndjwỳnh tỳ:xkumrêx mar kêt. Nã gãm me arĩk Metĩndjwỳnh kupa'ã memã 'ã adjujarēnh aba. ³⁰Be, me tyk ne akubyn tĩnkam djãm me ajte abenwỳr ba? Kati, akubyn me tĩnkam dja me abenwỳr ba prãm kêtukumrêx. Kam dja me kute Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh pyràk. ³¹Be, mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx. Amrêbê: Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãremã kabẽn jarēnh. Me tyk akubyn tĩn'ã kute kabẽn jarēnh nhym me kute 'ã pi'ỏk no'ỏk djãm me aje amim arēnh kêt? ³²Nãm me bakukãmãremã kum, “Ibê Abraomẽ Idjakmẽ Djako ar ỏ Metĩndjwỳnh”, ane.

Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwỳnhmã tĩn ne ar ba nỳj pumũ. Djãm Metĩndjwỳnhbê me tyk nhỏ Metĩndjwỳnh? Kati. Metĩndjwỳnh ne me tĩn nhỏ Metĩndjwỳnh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Kam ne ba me amã,

—Metĩndjwỳnh ne kubê me tĩn nhỏ Metĩndjwỳnh. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane. ³³Nhym me krẩptĩ: kuman te kute mỳjja'õ jarēnhmã kam no tyn kumex.

Me kute kukràdjà jabej Jeju kukjêr.

Mak 12.28; Ruk 10.25

³⁴Jeju mebê xadjudjêumã ane nhym me amijã maje arÿm anhikrê. Amijã maje anhikrê nhym mebê pardjêu arÿm arênh man arÿm akuprô.
³⁵Me'ôbê ne Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh. Tãm ne Jeju'y'r bôx ne kute amak mex jabej kabimã. Kute Môjdjê kukràdjà jabej kukjêrmã. Jeju kute kukràdjà kupa'ã arênh kadjy nàrà m ne kum kabên ne kum,

³⁶—Ujarênh djwÿnh, Môjdjê kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên kukràdjà jarênh, kute kam me kute katàt amijo ba'ã memã karôja nhÿnh kabênja ne mexo kute kunĩ jakrenh? ane.

³⁷Nhym Jeju kum,

—Be, nãm memã kum,

“Me anhô Bênjadjwÿr djwÿnh, me Atîndjwÿnh dja ga me amã kînh, amã abêo katàt me kunĩ, mÿjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metîndjwÿnh jabêmã? Kati. Ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjà kunĩo dja ga me amã abê:”, ane.

³⁸Be, tãm ne ja. Metîndjwÿnh kabên mexo kute kabên kunĩ jakrenh ne ja.

³⁹Ne kam atãri Môjdjê ajte 'ô kute uràk memã arên memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyràk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

⁴⁰Be, ba arÿm amã Môjdjê kabên kukràdjà ja jarên ajte amã ja jarê. Dja ga amê kabên ja man kôt ar amijo aba jabej ne mrãmri tu arÿm Metîndjwÿnh kabên kukràdjà kunikôt ar amijo aba mexkumrêx. Môjdjê kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênhjamê kukwakam memã 'ã ujarênh djwÿnh 'ôdjwÿ kute kabên jarênhjamê ne ga arÿm kunikôt ar amijo aba mexkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

Kritubê mÿj me'ô tàm djwÿ jabej me kute kukjêr.

Mak 12.35; Ruk 20.41

⁴¹Mebê pardjêu kute abeno bikprônhi Jeju amijabej me kukij ne memã kum,

⁴²—Mÿj ne ga me Kritukam ama? ane. Metîndjwÿnh ne arÿm mebê idjaer kadjy Jeju'ã Bênjadjwÿrbê kumkati mê. Kumã ne me Kritu jarê. Nãm Jeju amijã memã kum,

—Mÿj ne ga me Kritukam ama? Mÿj me'ô tàm djwÿbê ne Kritu? ane.

Nhym me kum,

—Me bakukãmãre Dawi tàm djwÿ. Bênjadjwÿr raxbê Dawi tàm djwÿ, ane.

⁴³⁻⁴⁴Nhym kam Jeju ta kubê Bênjadjwÿr Kritu'ã memã kum,

—Ne kam ajte kubê Dawi nhô Bênjadjwÿr. Mÿj ne arÿm kubê Dawi tàm djwÿn ajte ô Bênjadjwÿr kadjy nê? ane. Ne kam Jeju memã me bakukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênhja pumũ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhõ Bẽnjadjwýrmã ne Bẽnjadjwýr djwýnh kabên ne kum,
'Amrê idjubõk'ãnh nhỹ, Abẽnjadjwýr raxkam idjubõk'ãnh nhỹ.
Ikam ama ba amrê awýr akurê djwýnho mõ ga me kwýo apardjan
me kwý nhimex.’

Nãm ã Metĩndjwýnh inhõ Bẽnjadjwýrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abẽnjadjwýr rax”, anhýrja pumũ. ⁴⁵Mýkam ne me Dawi tãmdjwý kajgo jarê? Djã nãm o tãmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Bẽnjadjwýr rax. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane. ⁴⁶Nhym me'õ te kute kutã kabên'õ jarênhmã te amijo ane. Kabên mex pymaje me kute ajte mýjja 'õ jabej kukjêr kêtukumrêx.

Watirebê 7'ã ujarênh.

Mak 12.38; Ruk 11.46

23

¹Nhym kam Jeju me krãptĩ:mẽ kôt ba djwýnhmã kum,
²—Be, Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ mebê pardjêumẽ ne me Mõjdjê pãnh ar amã Metĩndjwýnh kukràdjã jarênhõ krĩ. ³Kam dja me Metĩndjwýnh kabên kôt ar amã kabên jarê gar prĩne me kabên kunĩ man kôt ar amijo aba. Nhym be, me ta ne me arĩk ar ba. Nãm me ajkwakambit ar amã Metĩndjwýnh kabên jarên kam ta kute amikabên mar ne kôt kute ar amijo ba kêt ne arĩk ar ba. Kwãrĩk wãnh mekôt ar amijo aba kêt. ⁴Nãm me ajte kabên kajgoobit ar memã we Metĩndjwýnh kabên jarênhõ ba. Djãm Metĩndjwýnh kabên? Kati, me ta kabêno ne me ar me anoro ba. Ne kam kôt kute amijo ba kêt ne. Nhym me te amijo anen kam, “Je mýj dja ba me nẽ”? ane. Me kute ã meo anhýrkam ne kute mrãmri ne me kute

me kadjybit jênh rũnho atom ne me mut'ã anhõr ne kam kute memã tur kêtukumrêx ja pyràk. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte arkum,

⁵—Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me amijo ba. Mõjdjê kukràdjã'ã pi'ók no'ók kwý ne me 'ã ikôn amikrãmẽ amipamã aktã 'ãpre. Ne 'ã ikô poti:reo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omũn memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã ikô poti:reo anen amikrãmẽ amipamã aktã 'ãpre. Ne kam ajte 'ã kubekã jabu djã ã abjêo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omũn memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã

(Matêu 23.5)

kubêkà jabu djà jabjên 'ă ar ba. ⁶Me krăptî nhikô'ă me ô kwÿ krênkam ne me me rûnh krî djâkam krî prămkumrêx. Kute memă amibên kadjy me rûnh krî djâkam krî prămkumrêx. Ne mebe idjaer bikprôn̄h djâkam ne me memă wan krî prămkumrêx. ⁷Ne ajte me krăptî bikarêr nhipôkri, mekadu nhipôkri kute memă amibên nhym me kute memă rûnh jarênh ne kute memă kum, “Ujarênh djwÿnh, djâm ga? djâm ga”? anhÿrja. Ja ne me kum kînhkumrêx.

⁸Nhym be, ar ga me kute ar amă, “Ujarênh djwÿnh”, anhÿrmă djâm ar amă ja kînhmă? Kati. Mÿkam? Bir, atemă ar anhô ujarênh djwÿnh pydjii. Kam dja gar abeno akamybit. ⁹Ne kam djâm ar aje pykakam me'ô raxmă, “Djûnwă”, anhÿrmă? Kati. Mÿkam? Bir, ar Abăm pydji. Kăjkwakam ar Abăm djwÿnh pydjii. ¹⁰Djâm me kute ar amă, “Bênjadwÿr”, anhÿrmă? Djâm ar amă ja kînhmă? Kati. Mÿkam? Bir, ar anhô Bênjadwÿr pydjii. Metîndjwÿnh ne arÿm 'ă me ô Bênjadwÿrbê kumkati mē. Kubê ne Kritu.

¹¹Ar ajô abenkam araxo kutewa prăm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amă âpênh ar ba. ¹²Mÿkam? Bir, me kute amijo rûnh prămja gêdja î kajgo mex ne. Nhym be, me kute amijo kajgo mex ne akrănmă kute amijo baja gêdja Metîndjwÿnh arÿm pân̄h meo rûnh ne. Năm ă Jeju arkum ane. Ne kam Môjdjê kukrădjă mar djwÿnhmē mebe pardjêumă kum,

¹³—Be, me abê Môjdjê kukrădjă mar djwÿnhmē me abê pardjêumē ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Ÿ, watîre. Dja ga me î me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Mÿkam? Bir, me aje mebe adjăptarkam. Me bit kute kăjkwakam Bênjadwÿr djwÿnh kôt âm ne kôt ar amijo ba prăm ga me kupa'ă memă arê. Ne Bênjadwÿr djwÿnh nêje aje memă atemă kukrădjă jarênh aban arÿm o mebe ută. Ga me kam ga Metîndjwÿnh mar kêt ne ajte me jadjwÿbê aptă.

¹⁴Be, me abê Môjdjê kukrădjă mar djwÿnhmē me abê pardjêumē ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Ÿ, watî:re. Dja ga me î me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Mÿkam? Nă găm me me 'uwtî krăo apan mebe mÿjja kunô akî ne kam ajăkwaobit Metîndjwÿnhmă akabên rûnh ne, ne kum akabên 'ijabjêo aku'ê. Bir, nă găm me ajêx ne amijo amex ne kum akabêno aku'ê. Be kati, me ajaxwekumrêx. Kam gêdja Metîndjwÿnh me kurăm me amă pân̄h rax jarên prîne me kurăm me ajo ajkê.

¹⁵Be, me abê Môjdjê kukrădjă mar djwÿnhmē me abê pardjêumē ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Ÿ, watî:re. Dja ga me î me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Mÿkam? Bir ga, me aje arîk memă kum, “Ba me Metîndjwÿnh'ÿr meo akêx gê me amim maro ba”, anhÿrja pumû. Djâm mrămri ne ga me akabên? Kati, me aje amiwÿr me'ô pydjio akêx kadjy ngômê pykakôt aba 'ijabjê:. Nhym arÿm me awÿr amijo akêx ga me kam arÿm amikôt axwe 'ă mēnh mex ne. Amikôt axwe 'ă mēnh mex nhym arÿm axweo me ajakrenh mex ne. Nhym arÿm me akôt biknor prămkumrêx. Djâm Metîndjwÿnh'ÿr ne ga me meo akêx nhym me amim kuma got? Kati. Năm ă Jeju Môjdjê kukrădjă mar djwÿnhmē mebe pardjêumă ane.

¹⁶Ne kam ajte memã kum,

—ÿ, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djãkam tu amõrkumrẽx. Me aje mrãmri ne me no rã kute arĩk meo ba pyrãk. Mỳkam? Bir, me aje arĩk memã Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnh punukam. Nãm ã Jeju memã ane. Bir, Mõjdjẽ kukràdjã kõt ne mebẽ idjaer memã amikabẽn jarẽn ajte memã kum,

—Nã bãm amã ikabẽn pydjĩn arẽ, anen ajte kõt memã Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja jarẽ. Mỳj kadjy ne kõt memã Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja jarẽ? Bir, kute kabẽn maro ãmjã kute mar pydjĩ kadjy ne me Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja jarẽ.

Gẽdja amikabẽn jarẽnhja 'ẽx ne kam Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja jarẽn kam arỳm o Metĩndjwỳnhmã amikurẽtuw. Amikurẽtuw nhym Metĩndjwỳnh arỳm kute maro ãmjao ngrykmã. Nãm me ã Mõjdjẽ kukràdjã kõt memã amikabẽn jarẽnh ane. Nãm Jeju Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnh djwỳnh arkum,

—Me aje mrãmri ne me no rã kute arĩk meo ba pyrãk. Mỳkam? Bir, me aje arĩk memã Mõjdjẽ kukràdjã jarẽnh punukam. Nã gãm me memã kum, “Dja ga me memã amikabẽn jarẽn memã kum, ‘Nã bãm amã ikabẽn pydjĩn arẽ. Ẽ, Metĩndjwỳnh nhõ kikretija ma’, ane. Gẽdja ga me memã ajẽx prãm jabej ne Metĩndjwỳnh nhõ kikretibit jarẽ ne kam o amikurẽ'uk kêt. Dja Metĩndjwỳnh me'õ kute akabẽn maro ãmjao ngryk kêt ne me ajo bikẽn kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabẽn jarẽn memã kum, ‘Nã bãm amã ikabẽn pydjĩn arẽ. Ẽ, Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam kẽn karỳrja ma’, ane. Aje kẽn karỳr jarẽnhkam dja ga akabẽnkumrẽx. Aje memã amikabẽn jarẽn kõt dja ga amijo anhỳrkumrẽx. Dja ga memã ajẽx ne kam kẽn karỳr jarẽn arỳm o Metĩndjwỳnhmã amikurẽtuw” ane. Me abẽ Mõjdjẽ kukràdjã mar djwỳnh ne ga me arĩk ã memã kukràdjã jarẽn punuo ane. ¹⁷Me no rã ne me kute amikukãm rĩt kêt. Kam me kute amipry mar kêt. Me aje me urãk ne amijo ajẽx ne memã, “Ba ne ba ije Metĩndjwỳnh mar mex”, anhỳr ar o aba. Nhym be, kati. Me aje mar kêt ne te memã Metĩndjwỳnh'ã adjujarẽn ar aba nhym me adjwỳnhdjwỳ kute mar kêt. Be, me amãbit ne kẽn karỳr kute mexo kikreti jakrenh. Djãm mrãmri? Kati. Kikreti ne kute mexo kẽn karỳr jakrenh. Kikreti kukwakambit ne kẽn karỳr mex. Metĩndjwỳnhmã mex. Nãm Jeju ã Mõjdjẽ kukràdjã mar djwỳnhmã ane.

¹⁸Ne ajte memã kum,

—Ga me arĩk memã kum, “Dja ga me memã amikabẽn jarẽn memã kum, ‘Nã bãm amã ikabẽn pydjĩn arẽ. Ẽ, Metĩndjwỳnh nhõ ngõnho kija ma’, ane. Gẽdja ga me amã memã ajẽx prãm jabej ne Metĩndjwỳnh nhõ ngõnho kibit jarẽ ne kam o amikurẽ'uk kêt. Dja Metĩndjwỳnh me'õ kute akabẽn maro ãmjao ngryk kêt ne me ajo bikẽn kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabẽn jarẽn memã kum, ‘Nã bãm amã ikabẽn pydjĩn arẽ. Ẽ, Metĩndjwỳnh nhõ ngõnho kikam mry nõrja ma’, ane. Aje mry nõr jarẽnhkam dja ga akabẽnkumrẽx. Aje memã amikabẽn jarẽn kõt dja ga amijo anhỳrkumrẽx. Dja ga memã ajẽx ne kam mry nõr jarẽn arỳm o Metĩndjwỳnhmã amikurẽtuw”, ane. Me abẽ Mõjdjẽ kukràdjã mar djwỳnh ne ga me arĩk ã memã kukràdjã jarẽn punuo ane.

¹⁹Me aje me no rã pyrāk. Djām mrāmri mry kute mexo Metĩndjwýnh nhõ ki jakrenh? Kati. Õ ki ne kute mexo mry jakrenh. Õ kikam me kute mry jadjwýrkambit ne kum mex, Metĩndjwýnhmã mex. Nãm Jeju ã memã ane.

²⁰Ne kam ajte memã kum,

—Kam, me kute memã amikabẽn jarẽn ne kõt ajte kute Metĩndjwýnh nhõ ki jarẽnham djām kute ò kibit jarẽn? Kati. Nãm me kute ò ki jarẽn ne ajte kute kam mýjja kunĩ ikwãdjwý jarẽn. ²¹Ne ajtekam me kute memã amikabẽn jarẽn ne kõt ajte kute Metĩndjwýnh nhõ kikreti jarẽnham djām kute kikretibit jarẽn? Kati. Nãm me kute kikreti jarẽn ne ajte kute Metĩndjwýnh kam ýr jarẽn. ²²Ne ajtekam, me kute memã amikabẽn jarẽn ne kõt ajte kute kàjkwa jarẽn. Djām kute kàjkwabit jarẽn? Kati. Nãm kute kàjkwa jarẽn ne ajte kute Metĩndjwýnh nhõ krĩ djā rax jarẽn ne ajte kute 'a krĩ djwýnhbê Metĩndjwýnh jarẽn. Kam, dja me memã kabẽn pýnh ne arẽn kõt amijo anhýrkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

²³Ne kam ajte memã kum,

—Be, me abê Môjdjê kukràdjā mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djākam tu amõrkumrêx. Mýkam? Bir, me aje Metĩndjwýnhmã mýjja kakritbit nhõr ne kam mýjjabê kumkatija aje kum õr kêtumrêxkam. Nã gãm me mýjja kakrit, õmrõ djānh djā, p'õmẽ õmrõ djānh djā 'odjwýmẽ Metĩndjwýnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam kukràdjā kõt ar amijo aba kêt ne katāt meo aba kêtumrêx ne amã me kaprĩ kêtumrêx ne amim Metĩndjwýnh mar kêt ne. Aje kum kryre ne õrja ne mrāmri tu mexkumrêx. Mýkam ne ga me kum mýjjabê kumkatijadjwý kum õr kêt ne? Mýkam ne ga me amã Metĩndjwýnh jabẽn katāt meo abaja kêt ne? Ja ne ga me aje marmān ate mýjja kakritbit ma.

²⁴Ba me amã arê ga me ama. Dja me anhõ õmrõkam pure'õ tým ga me pure ngrire'ã ano tỳ:x ne kaban mũm amẽ. Nhym be, mry jabatānhbê kameru ja ne anhõ õmrõkam dja, ga me ate akrān tu ro'ã krê. Be, mýj'ã ne ba amã ikabẽn ja jarê? Bir, mýjja kryre ne ga me'ã ano tỳ:x ne ma:ro aba. Nhym be, mýjja bẽ kumkati, mýjja kabẽnkumrêx ne ga me aje mar kêt. Metĩndjwýnh kabẽn kute me ajaxwe nêje me akukràja ne ga me aje mar kêt ne ate akrān ajaxwe rax rã'ã. 'A ne ba me amã, “Ga me pure ngrire'ābit ano tỳx ne kaban mũm amẽn tu kameru raxja õmrõmẽ ro'ã krê”, ane. Kam ne ga me aje meo ba djwýnh no rã pyrāk. Nãm Jeju ã memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁵—Be, me abê Môjdjê kukràdjā mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djākam tu amõrkumrêx. Mýkam? Bir, nã gãm me aje mrāmri ne me kute ngõnhkrāmẽ ngõnh puror nhibũmbit põnh ne kre põnh kêt nhym krekam mýjja kakrātyk pyrāk. Be, nã gãm me ã we katāt amijo abao ane. Nhym kam me me akrākābit pumũ nhym kam kute me amex pyrāk. Nhym be kati, me akadjwýnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwýnhbê ne me amã me õ nèkrêx prām ne 'a angryk ne aje mebê mýjjao adjākĩnh'ã aje amim karõ

rã'ã. Kam ne ga me akadjwýnhbê apunu rã'aja. ²⁶Me abê pardjêu ne ga me aje me no rã pyrāk. Dja ga me akadjwýnhbê kumrêx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arým mrãmri abu'ã memã amexkumrêx. Ne kam aje mrãmri ne me kute ngônho puror, kremê ibũm põnh nhym prĩne mex pyrāk.

²⁷Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ỹ, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djākam amõrkumrêx. Mýkam? Bir, ga me aje mrãmri ne me kute me tykmã kikre krākã jaka pyrāk. Krākakambit ne kute memã mexti:re pyrāk. Nhym be, kadjwýnhbê ne mýjja punu:re. Kadjwýnhbê me tyk 'imê mýjja punu kunĩ. ²⁸Ga me aje urāk. Abu'ã memã ajaxwe kêt pyrāk. Nhym be, kati. Metĩndjwýnh ne me akadjwýnhbê me aje mýjja marja kunĩ kute mar. Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aban aje ajaxwebit mar. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁹—Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ỹ, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djākam amõrkumrêx. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãrekam ne Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh arým ty nhym me amrêbê: me angij. Ga me akamingrãnyre ne ga me me tyk tũmjamã kikren me katāt kute amijo ba tũm nhõ pyka krã kunhêro aba. ³⁰Ne kam arĩk memã kum, “Ne ba me ren amrêbê: me bakukãmãre, me banhingêt kator nyri ren me ro'ã ikator ne ar iba ne ren me banhingêt kudjwa ã anhyr kêtikumrêx ne. Ne ren Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh par kêtikumrêx ne.” Nã gãm me ã memã ane. ³¹Me aje ã memã anhyrkam arým amikõt amijarê. Me abê me par djwýnh tãmdjwý, Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kanê tãmdjwý. Arým ne ga me amikõt amijarê. ³²Metĩndjwýnh ne me anhingêt kam ngryk. Aje, me rã'ã ne me anhingêt kôt ã ajaxweo anen ar badjwý ar ipa. Ar badjwý ar ipa gê Metĩndjwýnh on me akam ngryk me:x ne. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

³³—Me akamingrãnyre ne ga me abê kangã, me abê iry. Djãm me ga ne ga me aje abiknorbê amipytãrmã? Kati. Me biknor tokry djãbê me aje amipytãr prãm kêtikumrêx. ³⁴Kam arým ije me awýr me anormã. Ije me awýr ikabên jarênh djwýnh janormã. Ije ajte me awýr me no mex janormã. Ije ajte me awýr me kukràdjã mar djwýnhkumrêx janormã. Dja ga me kam arým me kwý pa, pĩte'y'ã me kwýmo iten me kupa. Ne me abikprõnh djākam mry kã punuo me kwý kaprêprêk. Ne aje meo abikênh kadjy me abej mō, apýnh krĩrax djãri kôt me abej mō. ³⁵Me akukãmãremê nã gãm me me katāt kute amijo ba kunĩ paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrô kapĩn o tẽ. Nhym Metĩndjwýnh arým meo ngryk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarê. Me akukãmãre ne me Abeu jaxwe kêtja bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽn tãmtã: arek o tẽn ne kam Djakarij, Berakij kute irja'yır bõx ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimê õ ngônho ki kaêxkam^a kubĩ.

^a 23.35 ipõokri

³⁶Ë, ba me amã arê. Metĩndjwýnh ne arým meo ngryk ne. Ne kam me akamingrãnymã arým pãnh jarê. Me ga dja Metĩndjwýnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkê. Mrãmri ne ba me amã arẽnhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane. ³⁷Ne kam krĩraxmã kum,

—Djeruxarê, Djeruxarê, mýkam ne akra kute Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh par prãm ne? Mýkam ne me kẽno me titik ne me kupa, Metĩndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Je nã bãm te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo atommã. Kute mrãmri ne ôkrẽn'ãnh kute arao noreo bikprõnhja pyræk. Ba ren ã me ajo ane. Nã bãm te ije me ajo anhýrmã ga me amã ikĩnh kêt. ³⁸Ë, jakam me amõr djã ja gêdja kukrit mex ne kaprýn nõ. ³⁹Ë, ba me amã arê ga me ama. Jakam dja ga me ipumũnh kêtumrêx ne. Ipumũnh kêt rã'ã: nhym inhõ akati ijo rãm ne jao tẽ ga me abenmã kum, “Ë, ota arým Metĩndjwýnh kabẽnkõt tãmja bõxmã. Me:xkumrêx”, ane. Dja ga me ã abenmã ane ba kam arým me awýr bõx. Nãm ã Jeju memã ane.

Akubyn bõx kukãm mýjja apõx'ã ujarẽnh.

Mak 13.1; Ruk 21.5; Xim k 4.1; A Xim 3.1

24 ¹Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhym kõt ba djwýnh 'ýr bõx. Ar kute kikretikam apýnh kum kikre jakre kadjy 'ýr bõx. ²Ne kam ar arým kum akre nhym Jeju arkum,

—Ar mýjja kunĩ pumũnho dja. Ë, ba ar amã katàt arê. Be, dja ã me kurê djwýnh prĩne kikreti ngrã. Dja me kẽn aben nhiby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nhym kam kẽn'õ aben nhiby nõr kêtumrêx, ane.

³Ne kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi nhym arým ate nhý. Nhym kam kõt ba djwýnh 'ýr bõx ne me kãxã kum,

—Dja ga ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhýnh amex 'õkam dja me bakurê djwýnh me bawýr bõx ne kikreti ngrã? Dja ga akubyn bõx nhym mýjja kunĩ arým pyka kõt amingrã nhym me kunĩ arým pykakam ar ba'ã aminhinomã amimê. Mýj gêdja kukãm apõx? Dja bar omũn kam kõt õ akatimã ikaton õ akati ma.

⁴Nhym kam Jeju arkum apýnh mýjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarẽn arkum, —Ar amijã ano týx gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwýnhbê ar ajo akêx kêt. ⁵Be, me krãptĩ dja ã aben totokmã me'ýr bõx ne arým amijo 'êx ne amijã imê. Amijã imẽn arým memã kum, “Me anhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽn bõx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arým me krãptĩ noo aknon Metĩndjwýnhbê meo akêx.

⁶Be, kam dja gar me kute abenwýr prõt man amybým me kute abenwýr prõt jarẽnh ma. Kwãrik wãnh kam ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arým ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhýro tẽ. Kraxje kute inomã mẽn kêt, kute 'ýr o tẽn rã'ã, ane. ⁷Nã, apýnh me ba djari gêdja me abenwýr prõt ne aben nhimexo ba. Nhym apýnh bẽnjadjwýr rũnh nhõ àpẽnha abeno kurê djwýnh ne aben nhimexo ba. Nhym prãmdjwý me kwý nhimex. Apýnh pyka djari gêdja kam pyka tertẽt ne. ⁸Be, me tokry krax ne ja. Ga me nire kra aja pumũ. Adjým.

Dja kra à:n kam arým à ra:x ne. Me adjwýnhdjwý dja me tokry mō:n kam arým tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja. Nām ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

9—Dja me tokry: nhym kam me arým memã ar akanga. Me kute ar ajo bikênho ba kadjy ar akanga. Nhym me arým ar apa. Apýnh me bajtem ba djã kunîkôt dja me kum ar akurê. Ikôt ar abikamênhkam dja me kum ar akurê. ¹⁰Kam dja me krãptî ibê amijo akêx. Ne kam me kurê djwýnhmã aben kangan kum aben kurê. ¹¹Me krãptî dja me ta amijo 'êx ne amijã Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh rê. Amijã kurên memã kum, “Metîndjwýnh kukwakam ne ba ar amã arê”, anhýro ba. Dja me ã amijo 'êxo anen arým me krãptî noo aknon Metîndjwýnhbê meo akêx. ¹²Me krãptî kum Metîndjwýnh kînhja dja me arým kum kînh apêx. Pyka kunîkôt me krãptî axweo kumex:x. Me axweo kumexkam dja me arým kum kînh apêx.

¹³Nhym be, dja mýjja kunî kute amingràn nhô akati bôx. Me kunî kute aminhinomã amimên nhô akati bôx. Nhym kam me 'ã ukanga kêt ne kum kînh tîx rã'ãja dja Metîndjwýnh arým me utã. ¹⁴Mýjja kute amingràn kêtî dja me apýnh pyka kunîkôt memã arê. Bênjadjwýr djwýnh'ã ujarênh nyja memã arê. Apýnh me ba djã kunîkôt me kute ujarênh mar kadjy memã arê. Nhym kam akati arým bôx. Me kunî kute aminhinomã amimên nhô akati arým bôx. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arým ama. Nām ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

¹⁵—Be, ar aje ajbir imã, “Dja ga ar imã kikreti ngràn'h'ã ajarê”, anhýrja ba ar amã arê gar ama. Dja mýjja kute amingràn 'ýr nhym kam arým mýjja punutija dja. Metîndjwýnh nhô kikretikam dja. Gar arým omũ. Mýjja punuti djô'ã dja me mýjja kunîo ajkê ne kungrã. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metîndjwýnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arým memã mýjja punuti ja'ã ajarên 'ã pi'ôk no'ôk. Dja gar pi'ôk no'ôkwã pumün kam mýjja punuti pumün kam kôt ama. ¹⁶Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ýr prôt ne. ¹⁷Gêdja me kikre nhimök po'ã ãm jabej kwãrik wãnh akubyn úrkwãkam nèkrêx'ýr àr ne byr ne o tēm kêt. ¹⁸Gê purkam me ar ba jabej tu umaje prôt. Kwãrik wãnh me kute kubêkã jamýnhmã 'ýr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amũ prôt.

¹⁹Ý, watî:re, akati wãkam me tujarômê me kra karã dja me tokry:. Mýj gêdja me ja mýjja punutija pymaje prôtja on? ²⁰Dja gar Metîndjwýnhmã amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kêt mã. Nâr, gê pi'ôk rãrãrbê me tyk djã kêt nhô akatikam ar aprôt kêt mã.

²¹Be, dja me kam tokry kumex. Dja gar akubyn amijo tēn mýjja kunîmo krax djã'ýr amijo bôx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar maro tē. Me tokry tūm maro tē:n amiwýr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kumex:ja pumũ. Be, amrê mýjja punuti nhô akati bôxkam dja me tokry katāt me tokry tūmwã kunî jakre. Ne amrê me'ã akati mōrkam me tokry nydjwý dja me tokry mýjja punuti'ã me tokryja tēp kêt kumrêx.

22 Metĩndjwýnh ren tokry'ã akati kwý ngri kêt nhym me'õ ren tĩn kêtukumrêx. Be, Metĩndjwýnh kute amijo me utårja kadjy dja arým 'ã akati wã kwý ngri.

23 Godja me'õ 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arým Kritu bõx ne nhỹ. Arým ne Metĩndjwýnh 'ã me õ Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽ nhym jakam arým memã nhỹ”, anhỹr jabej nàr me'õ ajte 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arým Kritu bõx ne nhỹ. Arým ne Metĩndjwýnh 'ã me õ Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽ nhym jakam arým memã nhỹ”, anhỹr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati. Kwãrik wãnh amim me ja mar kêt. 24 Be, apýnh me 'êx ne ta kute amijo Kritu, ta kute amijo Bẽnjadjwýrbê kumkati dja me apõx. Nhym amũ me jadjwý dja me apõx ne 'êx ne memã kum, “Ba ne ba Metĩndjwýnh kukwakam me amã idjujarênh iba”, anhỹro ba. Dja me me aêrbê mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx, kute me noo biknor nhym me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metĩndjwýnh kukwakam me kabênkumrêx”, anhỹr kadjy. Godja me me noo biknor ne Metĩndjwýnhbê meo akêx jabej, Metĩndjwýnh kute amrêbê amijo me utårja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhĩ no tỳxo kute me akrenh jabej godja kubê me kwýo akêx ne meo ba jabej. 25 Ba ne ba mýjja apõx kêtĩr kukãm ar amã 'ã ajarê gar arým ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

26—Kam godja me'õ ar amã, “Ê, onĩj kapôt kukritkam arým bõx ne ar ba”, anhỹr jabej. Djãm 'ýr ar amõrmã? Kati, dja gar tu ate akrãn 'ýr amõr kêt. Nàr, godja me'õ ar amã, “Ê, kikre jakam ne apdjun nhỹ”, ane. Djãm ar aje amim me marmã? Kati. Kwãrik wãnh amim me mar kêt. 27 Djãm ibõx ne mebê ibipdjur? Kati. Ga, kàjkwakam na krak ne adjênhja pumũ. Na jadjênh prõt ne arým myt ngjêx djãmã ngjêxja pumũ. Adjênh kute kàjkwa kunĩ kurwýja pumũ. Dja ba ã ibõxo ane. Ije amijo inhĩ dja ba ã ibõxo ane nhym me kunĩ arým ipumũ. Nãm ã Jeju arkum ane. 28 Nhym kôt ba djwýnh bõx djã jabej kukij ne kum,

—Bẽnjadjwýr, nhỹnh jakam dja ga bõx, ane?

Nhym arkum,

—Ga me, nhõnh ne mry tyk'ã bikprõnh ne kumex ne kute o amirĩtja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bõx kutã mýjja apõx ne bõx djào amirĩto ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

29—Nhym me tokryo ku'êwã'ã akati kwý apêxkam dja on mýjja rũnh apõx.

“Dja myt amijo akamàt kô tyk nhym mytyrwý irã kêt.

Nhym kanhêti kàjkwa kurũm rôrõk nhym kàjkwakam apýnh mýjja tỳ:x amingrêk ne.”

30 Ba kam ije amijo inhĩ dja ba kàjkwakam amirĩt nhym me arým ipumũ. Nhym kam pyka kunĩkôt me ba djækam me kunĩ arým mu:w. Ba kam ije amijo inhĩ dja ba arým itỳ:x ne prĩne imextire ne ipyma:. Ne kam kàjkwakam kakrãkôt bõx nhym me kunĩ: arým ibõxkôt ipumũ. 31 Dja ba ikadjy mrãnh djwýnh jano nhym me arým õ'i kakôr tỳ:x ne. Kakôr tỳx ne arým ije amijo me utårja kunĩo atom. Dja me kàjkwa krax'ãm mõn meo atomo mō. Ne

kàjkwa 'ênhôt'âm mōn meo atomo mō. Ne aktā kàjkwa nhirê'âm mōn meo atomo mō. Ne apŷnh pyka kunîkôt inhō me ja kunî: abenwŷr meo atomo mōn meo aben pydji. Ba ne ba kukām ar amā 'ā ajarē. Gora abej ajkam ama.

³²Be, akubyn ibōx djā nhō akatija'ā ne ba ije pidjōbē pigēre jakremā. Gora ije 'ā mŷjja jakreja ma. Ba ar amā arē gar ama. Be, dja pidjō pakā nokā tukam 'ō nhingrā kadjy arŷm ingrā apōx gar kam arŷm amexmā kamnhīx nhym kam arŷm amex. ³³Bir be, gēdja ba ije ar amā mŷjja jarēnhja ā apōx mōr ane gar me kam arŷm ijabej rīt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibōx djā arŷm 'ŷr. 'ŷr dja mŷjja apōxja. Amex kutā gēdja pi'ō ingrā. Nhym be, ibōx kutā gēdja mŷjja pymatija apōx mō.

³⁴Nā, mrāmri ne ba ar amā kōt arē. Ar anhō pykakam me kamingrāny ja gēdja me tyk par kētri mŷjja ja kunî apōx. Mrāmri ne ba ar amā arē. ³⁵Ikabēn kajgo kētkumrēx. Gēdja pykamē kàjkwa i apēx nhym be, ba ikabēn gēdja 'ō biknor kētkumrēx. Mrāmri gēdja ba ije mŷjja jarēnh ja kunî apōx nhym me omŷ.

Me kute bōx djā nhō myt mar kêt.

Ruk 12.37; Kar 1.6; Tex k 5.2

³⁶Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibōx djā nhō akati nār myt djām me'ō kute mar? Kati, me'ō kute mar kētkumrēx. Metindjwŷnh kadjy mrānh djwŷnhdjwŷ kute mar kêt. Ibāmbit ne kute mar. ³⁷Be ga, amrēbē me bakukāmāre Nōwe pykakam ar bari me ate krān ar baja pumū. Dja ba ibōx 'ŷr nhym me ā ane. Ije amijo inhī dja ba akubyn ibōx 'ŷr nhym me ate krān ar ba. ³⁸Amrēbē: ngō kute pykao bikamŷr kētri ne me bakukāmāre ate krān ar ō kwŷ krēnbīt ba ne ar kōmbīt ba. Ne abenwŷr babit ar ba. Nām me me mymā kra jarē ne memā kum,

—Nā, jakam dja ga arŷm tu ikra'ŷr mō, anhŷro ba nhym me arŷm me'ŷr ba. Nām me mŷjja jabit kōt amak bēno ba: nhym kam Nōwe arŷm kà raxmā wadjā. ³⁹Nām me amikukām mŷjja mar kētkumrēx ne ar ba: nhym me aērēbē ngō tām mōn me kunīo mōn prīne meo akno. Ije amijo inhī dja ba akubyn ibōx 'ŷr nhym me ā anen ate krā nhym mŷjja arŷm ā meo ane. ⁴⁰Nhym me'ō my ar amē kapōtkam tē. Ba ikjē pa 'amŷ nhym ikjē arek wakrekam dja. ⁴¹Nhym me'ō nire ar amē à'uko nhŷ. Ba ikjēbīt pa 'amŷn o tē nhym ikjēja arek wakrekam nhŷ.

⁴²Kam dja gar arek ijabej ajkam ama. Mŷkam? Bir, ar aje akubyn ibōx'ā myt mar kētkam. Ba ibē ar anhō Bēnjadjwŷr djwŷnh ar aje akubyn ibōx'ā myt mar kētkam. ⁴³Dja gar ikabēn ma. Ba ajte ar amā 'ōdjwŷ jarē gar ama. Ne ren ō kikre djwŷnhja ren me àkīnhī bōx djā man ren kam ren arek kam amako nhŷ. Nhym ren bōx ne kikre'ā 'ŷr ne kum àr kētkumrēx. Badjwŷ dja ba ije me àkīnhī pyrāk ne me ajaērēbē bōx. ⁴⁴Kam gēdja gar gadjwŷ mā ikam amako nhŷ. Ba ije amijo inhī ne me awŷr ibōx ba gēdja ba ajte akubyn bōx. Ar aje nhŷnh myt nhŷr 'ōkam aje ibōx djā mar kêt. Kam gēdja ba tu ar ajaērēbē bōx. Nām ā Jeju arkum amibōx djā jarēnho ane. Ne kam ajte arkum,

⁴⁵—Me ō bēnjadjwŷr ne ō àpēnhmā kabēn ne kum, “Ga dja ga me àpēnh'ā me omŷ ne prīne 'ā meo djuw mex. Ne myt kunîkôt memā ō kwŷ krēn djā ngān

akrànmã memã ôro aba.” Nãm ã ò àpênhmã me'ã karôo ane. Kute akrànmã me àpênh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katàtmã ã kum me'ã karôo ane.

Nhym ò àpênh kum, “Nã, gêdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja”, ane. Nhym kam ò bënjadjwÿr mã nhĩ'ãm tẽ. Nhym kam ò àpênhja kabënkumrêx. Nãm katàt ar memã mÿjja nhôro ba, me kanga kêtikumrêx ne ar meo ba.

⁴⁶Nhym kam bënjadjwÿr akubyn bôx ne kam ò àpênhjamã kato. Kute amrêbê kum kabën jarênhja kôt ne mrãmri meo djuw mexkumrêx nhym kam arÿm kum kato. Kam dja ò àpênhjadjwÿ tu amikam kïnhkumrêx.

⁴⁷Ê, ba ar amã kôt arê. Bënjadjwÿrja dja ò àpênh ja'ã bënjadjwÿr mẽ. Kute nèkrêxmẽ mÿjja kunĩ pumũnhmã dja 'ã bënjadjwÿr mẽ. Nhym kam ò àpênhja kïnhkumrêx ne. ⁴⁸Nãm ren ò àpênhja axwen ren ôkre kadjwÿnhbê ò bënjadjwÿrja'ã ren, “Be, nãm nhĩ'ãm bënjadjwÿr tẽn arÿm amikrà. Jakam dja ba on tu arĩk ar iba”, ane. ⁴⁹Ne kam ren ar ò àpênhja titiko ba, me ro'ã àpênhja ren ar me titiko ba. Ren ò kwÿ krênbit ban me bibãnhkôt ren kadjwati kangô^b kômo ba. ⁵⁰Nhym kam ò bënjadjwÿrja aêrbê bôx. Ò àpênhja kute amim ò bënjadjwÿrja bôx djàkôt mar kêt. Nhÿnh akati 'ôkam bôx djãmã kute mar kêt ne nhÿnh myt nhÿr 'ôkam bôx djãmã kute mar kêt kam ne aêrbê bôx. ⁵¹Nãm bôx ne kam ò àpênh arĩk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapôn bôm kumẽ. Me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwÿnh mar mexjamẽ ro'ã ãm kadjy bôm kumẽ. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djaje amijanên ar àmra ba, ane. Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnhmã ane.

Me prîtirebê 10'ã ujarênh.

25 ¹Ne kam ajte arkum,
—Kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh dja akubyn bôx ne amim me utàn ar meo ba. 'Ã dja ba me prîtirebê 10 jakren 'ã ar amã ajarẽ. Be, mjên kumrêx ne arÿm prô nhũrkwã'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne arÿm aminhũrkwã'ÿr kute prôo bôxmã. Me kute abenã ar mênhmã ne aminhũrkwã'ÿr kute prôo bôxmã. Nhym nïjar me prîtirebê 10 arkam ama. Ar ro'ã kïnh kadjy arkam ama. Arkam ama:n kam arÿm kute ar kajpar kadjy arÿm katon ar'ÿr ngônhpôko mō. ²Ar prîtirebê 5 ne ar no rerekre nhym Ar kubê 5 ne ar no mexkumrêx. ³Ar no rerekreja ngônhpôkkambit kangôo mōn ngônhpôk kangô 'ôdjwÿo mōr kêt. ⁴Nhym be, ar amak mexja ne ar ngônhpôko mōn ajte ngôn'h 'ôdjwÿkam ajte kangô 'ôdjwÿo mō. Ar amũ mjênme prô ar'ÿr ngônhpôko mō:. ⁵Nhym mjên ar amikrà nhym prîtireja ar arÿm ôtdjwan dja:n arÿm nōn kam arÿm ngōr.

⁶Nhym akamàt kô ipôkri nhym me'ô arÿm ar aêrbê mjên aro aki:j ne arkum, “Ê, arÿm ne prôo bôx. Amrê ar aprôt ne ar kajpa”, ane.

^b 24.49 Mÿjja me kute o kôm ne kôot bibãnh kunĩja, kadjwati kangôomẽ uba kangôomẽ, mÿjja kangôo kunĩ ne me kum kadjwati kangôo jarê.

⁷Nhym kam ar prîtire kunĩ krã katon arým ngônhpôko mex. ⁸Nhym no rerekre arja arým amak mex ar jamã kum, “Ar imã ar anhõ kuwy kangô kwỳ ru. Arým ar inhõ ngônhpôk àtyk mō”, ane.

⁹Nhym ar arkum, “Kati. Ngrire. Ba ren ar ar amã kangô kwỳ ru nhym ren kangô gwaj banhõ ngônhpôk'ỳr ren bôx kêt. Ar ngônhpôk kangô nhõr djwýnh'ỳr mōn amim kwỳ kôpra”, ane.

¹⁰Nhym kam ar no rerekre arým kôpra djà'ỳr mō. 'Ỳr mōrràm nhym arým mjênme prô ar bôx. Nhym kam ar prîtire, ar ò ngônhpôk kangôja arým mjênme arkôt wadjà. Me kute prô'ã mēnh djàkam kikremã wadjà. Mjênme prômē ro'ã ar ò kwỳ krēn kīnh kadjy ne ar prîtire ar kôt kikremã wadjà. Nhym kam me arým ar pānh kikre'ã ijē.

¹¹Nhym kam ajmã nhym ar prîtire no rerekreja bôx. Ar arým kuwy kangô kôpra djàkam tēn kangô kôpran arým akubyn bôx. Ne kam mjênme prô nhõ kikre'ỳr bôx ne kum, “Bēnjadjwỳr, bēnjadjwỳr, gop ar imã kikre'ã ta”, ane.

¹²Nhym arkum, “Kati. Ije ar amar kêt. Mrāmri ne ba ar amã arēnhkumrēx.” Nām ā bēnjadjwỳr arkum ane. Tām ne ja. Nām ā Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

¹³Ne kam 'ã ajte arkum,

—Dja ba ije mjēnwā bôx pyrāk. Kam dja gar ijabej ajkam ama. Ba ije amijo inhīja ar aje ibôx'ã akati nār myt mar kêt. Nām ā Jeju arkum ane.

Pi'ôk kapribê tarētu nhõr'ã ujarēnh.

Ruk 19.11

¹⁴Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwýnh dja akubyn bôx ne arým amim me utàn ar meo ba. 'Ã dja ba me'õ jakren 'ã ar amã ajarē. Me'õja ne anhỳr bē pyka 'omã tēmmã, ne amiwỳr ò àpēnh ar ku'uw. Nhym kam ar bôx nhym arým arkum ò mỳjja ngã. ¹⁵Apỳnh ar kum àpēnh mexkôt ne arkum ò mỳjja ngã. Ar kute kutēp kum kàjmã 'ã kamēnhmã ne arkum kungã. Ò àpēnh no mexjamã ne pi'ôk kaprĩ rax ngã. Pi'ôk kapribê tarētubê 5 ne kum kungã. Ne kam ajte kàjbê no mexjamã pi'ôk kaprĩ amānhkrut ne kungã. Ne kam ajte no rerekre jamã pydjīn kungã. Ne kam arým mã pyka 'omã tē. ¹⁶Nhym kam kute pi'ôk kapribê 5 byrja arým o nēkrēx kumex by. Ne kam pi'ôk kaprĩ pānh arým memã ôro dja. Memã ôro dja: nhym me pānh kum pi'ôk kaprĩ rax nhõro dja. Nhym amỳn arým 'ã akre. 'Ã akre:n arým 'ã akrebê 5 ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne o 5 ne kuby. ¹⁷Nhym kam kute pi'ôk kaprĩ amānhkrut byrja ā o anen o nēkrēx kumex by. Ne kam pi'ôk kaprĩ pānh arým memã ôro dja. Memã ôro dja: nhym me pānh ajte kum pi'ôk kaprĩ rax nhõro dja. Nhym amỳn arým 'ã akre. 'Ã akre:n arým 'ã akreo pi'ôk kaprĩ amānhkrut ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne kam o amānhkrut ne kuby. ¹⁸Nhym be, kute pi'ôk kaprĩ pydjī byrja ne mã o tēn kam kum kren tu kam adjà. Nām kàjmã kum 'ã akre bikamēnh kêt.

¹⁹Nhym kam ajmã:kam ar àpēnh nhõ bēnjadjwỳrja bôx ne amiwỳr ar ku'uw nhym ar 'ỳr bôx. Kute akubyn ò pi'ôk kaprĩ jamýnh ne 'ã akre

kadjy amiwÿr aro bôx. ²⁰Nhym kute pi'ôk kaprîbê 5 byrja ne kum o bôx ne kum ajte ijukri 5 ne o bôx ne kum kungăn kum, “Bênjadwÿr, ije amă omŭnh kadjy ne ga imă 5 ne angă. Ota, ba arÿm kăjmă amă 'ă akre kamê nhym arÿm kubê 10. Mî, anhô pi'ôk kaprîbê 10”, ane.

²¹Nhym ô bênjadwÿr kum, “Mexkumrêx. Ga ne ga adjâpênh mexkumrêx. Akabênkumrêx. Nă băm amă mÿjja ngrire ngă ga prĭne ikutêp imă o djuw mex ne 'ă adjukanga kêt. Pănh gêdja ba amă inhô mÿjja rax jarê. Ga kam amŭ idjô'ă ar o aba. On dja ga ikôt akĭnhkumrêx”, ane.

²²Nhym kam kute pi'ôk kaprî amănhkrut byrja ne ajte 'ÿr bôx ne kum, “Bênjadwÿr, ije amă omŭnh kadjy aje imă o amănhkrut ne ôrja ne ba arÿm kăjmă amă 'ă akre kamê nhym arÿm kubê 4. Mî, anhô pi'ôk kaprîbê 4”, ane.

²³Nhym ô bênjadwÿr kum, “Mexkumrêx. Ga ne ga adjâpênh mexkumrêx. Akabênkumrêx. Nă băm amă mÿjja ngrire ngă ga prĭne ikutêp imă o djuw mex ne 'ă adjukanga kêt. Pănh gêdja ba amă inhô mÿjja rax jarê. Ga kam amŭ idjô'ă ar o aba. On dja ga ikôt akĭnhkumrêx”, ane.

²⁴Nhym kam kute pi'ôk kaprî pydji byrja ne 'ÿr bôx ne kum, “Bênjadwÿr, nă găm ajamakkre kêt. Nă găm adjăkre kêtka ar mebê djwÿo atomo aba. Ne aje amim mÿjja kunĭ jadjwÿr kêtka ar mebê jăm o amijakren o atomo aba. ²⁵Ba kam ije amă kupênh prăm kêtka prĭne kum kren kam adjă nhym nŏ. Imă apymakam. Mî, anhô pi'ôk kaprî”, ane.

²⁶Nhym kam ô bênjadwÿr kum, “Ga ne ga ajaxwekumrêx. Amă djukangakumrêx. Djă nă băm idjăkre kêtka ar mebê djwÿo atomo iba ne ije amim mÿjja kunĭ jadjwÿr kêtka ar mebê jăm o amijakren o atomo iba? ²⁷Bir be, ga kam we ga aje amim ipumŭnhkôt ren inhô pi'ôk kaprî jao tĕn ren me kute pi'ôk kaprî marmă angă nhym ren abenă rôrôk tĕn rax ba ren arÿm 'ÿr bôx ne arÿm ren kuby.” Năm ô bênjadwÿr ă kum ane.

²⁸Ne kam memă kum, “Aj, amŭ me ajô kubê pi'ôk kaprîwă byn o tĕn kute imă pi'ôk kaprîo âptăr nhym kubê 10wămă angă”, ane. ²⁹Mÿkam? Bir, arÿm me ô mÿjja gêdja Metĭndjwÿnh iby memă kungă nhym kam arÿm me ô mÿjja kumex. Nhym be, me ô mÿjja kêt, kute memă ôr nhym me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metĭndjwÿnh mÿjja ngrireja kunĭ by.

Ĕ, ba ar amă arê gar ama. Me kute tu amim imarkumrêx jamă dja Ibăm ijo amirĭto tĕ gĕ me amim imar rax. Nhym be, me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibăm ijo apdju. Dja prĭne inĕje me no nhityn mebê ijo apdju.

³⁰Be, nhym kam bênjadwÿr memă kum, “Aje, me bŏm inhô âpênh punuwă mĕ gĕ wănh akamăt kô tykkam ar me ikô'ă ba. Wănh ne me tokry djăje amijanĕn ar àmra ba. Năm ă bênjadwÿr memă ane nhym me arÿm bŏm kumĕ. Tăm ne ja.” Năm ă Jeju arkum ane.

Mrykĩ'átomtimẽ mokaàk'ã ujarênh.*Mat 13.36, 22.13; Ap 20.11*

³¹Ne kam ajte arkum,

—Ba ije amijo inhĩ dja ba prĩne imex ne ipyma:n arỳm akubyn bõx. Ne amikõt Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh kunĩo bõx. Ne kam kàjkwakam imexo ime:xkumrẽx ne ipyma:kumrẽx ne arỳm ikrĩ djà raxkam nhỹ.

³²Nhym kam apỳnh me ba djà kunĩkõt dja me ikabem akuprõ ba arỳm meo ajkij. Kute mryo ba djwỳnh kute õ mryo bikjêr pyræk. Kute aben bê mryki'átomtimẽ mokaàko bikjêr pyræk. Dja ba arỳm ã aben bê meo ibikjêro ane. ³³Ne inhõ me mex kute mryki'átomti pyræk ja dja ba amidjubõk'ãnh me umjuw. Ne me axwe kute mokaàk pyræk ja dja ba amidjuge'ãnh me umjuw.

³⁴Ne kam ba Ibẽnjadjwỳr rax idjubõk'ãnh me mex ku'ëjamã kum, “Amrẽ me iwỳr mõi ikõt aku'ê. Ba ibê me anhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh dja ba arỳm me ajo ibakumrẽx. Amrêbê: mỳjja kunĩ kator djà kraxkam ne Ibãm arỳm amijo me apytàn me ajo djuw mex. Ije amim me apytār ne ije me ajo iba kadjy amijo me apytã. ³⁵Mỳj ne ga me nẽ ba kam arỳm amikõt me apumjuw? Bir, arỳm imã prãm ga me imã mỳjja'õ ngã ba kukrẽ. Arỳm imã kôr ga me imã mỳjja 'õ ngã ba o ikõ. Nãm me ijo me bajtem ga me arỳm imã anhũrkwã jarẽ ba kam inhikwã. ³⁶Arỳm ikà kêt ga me arỳm imã kubêkà ngã ba adjã. Arỳm ikanê ga me arỳm ikane. Arỳm me ibê ijê ga me arỳm iwỳr bõx ba ikĩnh. Kam ne ba arỳm amikõt me apumjuw”, ane. Akubyn ibõxkam dja ba ã idjubõk'ãnh me katāt kute amijo bajamã ane.

³⁷Nhym kam dja me imã, “Bẽnjadjwỳr djwỳnh, nhỹnh ne ga amã prãm ba me apumũn amã mỳjja ngã ga krẽ? Nhỹnh ne ga amã kôr ba me amã mỳjja'õ ngã ga o ikõ? ³⁸Nhỹnh ne me kute ajo me bajtem ba me apumũn amã inhũrkwã jarẽ ga kam anhikwã? Nhỹnh ne ga akà kêt ba me amã kubêkà ngã ga adjã? ³⁹Nhỹnh ne akanê ba me apumũ? Nhym nhỹnh ne me abê ijê ba me awỳr bõx ga akĩnh”? ane.

⁴⁰Kam, ba Ibẽnjadjwỳr rax dja ba memã kum, “Ije meo ikamy'õ nhym me kum kurê. Nhym arỳm õ mỳjja kêt. Ga me kam arỳm o djuw mex. Aje o djuw mex o aje ba ijo djuw mex pyræk. Mrãmri aje o djuw mexkam aje ba ijo djuw mex mexkumrẽx”, ane. Dja ba ã akubyn ibõxkam me mexmã ane.

⁴¹Kam dja ba idjuge'ãnh me axwe ku'ëjamã kum, “Me apunu:re. Me rũm imã akàx. Kuwy pøk rã'ã: rã'ajamã me mõi. Ije Xatanajmẽ kadjy mrãnh djwỳnh kadjy kuwy nhipêxjamã me mõi. ⁴²Mỳj ne ga me nẽ ba me amã, ‘Me rũm imã akàx?’ ane. Bir, imã prãm ga me aje imã mỳjja nhõr kêt. Imã kôr ga me aje imã ngõ'õ nhõr kêt. ⁴³Me kute ijo me bajtem ga me aje imã anhũrkwã jarênh kêt. Ikà kêt ga me aje imã kubêkà nhõr kêt. Ikanê ga me iwỳr abõx kêt nhym me ibê ijê ga me iwỳr abõx kêt. Ga me ã ane ba kam me amã, ‘Me rũm imã akàx’, ane.” Dja ba ã idjuge'ãnh me axwe ku'ëjamã ane.

⁴⁴Me axwewãdjwỳ dja me imã, “Bẽnjadjwỳr djwỳnh, nhỹnh ne ga amã prãm nār amã kôr nār me ajo me bajtem nār akà kêt nār akanê nār me abê ijê ba me ajo djuw mex kêt”? ane.

⁴⁵Kam dja ba memã kum, “Bir, ikamy 'õ me kum kurê nhym ò mỳjja kêt ga me aje o djuw mex kêt. Aje o djuw mex kêt o ne aje ba ijo djuw mex kêt pyrāk”, ane. Mrãmri, ba me amã ja jarênhkumrêx. Dja ba ã akubyn ibôxkam me axwemã ane.

⁴⁶Kam dja me arỳm mã môn tokry rã'ã: rã'ã ne. Nhym be, me katàt kute amijo baja dja me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Jeju bĩn kadjy kute o aben mar.

Mak 14.1; Ruk 22.2; Dju r 11.47

26

¹Jeju arkum kabên jarênh pan kam arỳm kôt ba djwỳnh arkum, ²—Arỳm ne Metĩndjwỳnh me bakukãmãre nhirôbê mrãnh djà nhô akati 'ỳr. Mebê idjaer krãptĩ kute aben kajmã'ã me irôbê mrãnh djà mar kadjy ne me kute aben pydji 'ỳr. Arỳm nêje akati pydji. Tãm ne gar arỳm ama. Kam ba ije amijo inhija dja me memã ikanga nhym me arỳm pite'y'ã inhôn ibĩ, ane.

³Nãm arkum ane nhym wãnh me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bẽnjadjwỳr rax nhỹ. Idjibê ne Kajbaj. Õ kikretikam ne nhỹ nhym me rũnh arỳm kam akuprô. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bẽnjadjwỳrmê Môjdjê kukràdjà mar djwỳnhmê mebêngêtmê akuprô. ⁴Nãm me akuprôn abenmã kum,

—Mỳj godja gwaj me krãptĩ kãxã Jejuo tỳm ne bĩn kadjy on? ane. ⁵Ne kam abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gwaj me kute aben pydji djà nhô akatijakam o batỳm kêt. Ne gwaj ren o ane nhym me krãptĩ ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane.

Me'õ nire kute Jeju nhimôk'ã kangô kapĩ.

Mak 14.3; Dju r 12.1

⁶Be, krĩ ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhỹ. Kamã ne me'õ ĩ kajêkam tê arỳm mex. Idjibê ne Ximão. ⁷Ximão nhũrkwākam ne Jeju ò kwỳ krêno nhỹ. Õ kwỳ krêno nhỹ: nhym me'õ nire arỳm 'ỳr tên 'ỳr bôx. Nãm 'ỳr kên jakareo ngônñ byn o tê. Be, ngônñkam ne me kudjỳ djà kangôo ipu. Nãm me prĩne ipêx mex nhym pãnh raxkumrêx. Nãm ngônho tên kam Jeju nhimôk'ã kangô kapĩ.

⁸Nhym kôt ba djwỳnh ar arỳm omũ. Ne kam nokà nhàn abenmã kum, —Je tô mỳkam ne arỳm me kudjỳ djào ajkê? ⁹Gwaj ren pi'ôk kaprĩ kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'ôk kaprĩ rax ne ren kubyn ren me ò mỳjja kêt mã kungrã. Mỳkam ne arỳm o ajkê? ane.

¹⁰Nhym Jeju arỳm tu ar kabên man arkum, —Mỳkam ne gar kum kaprĩ jadjà? Djãm kute ijã kapĩnkam punu got? Kati, mexkumrêx. ¹¹Be, akati kunĩkôt ne ar abu'ã me ò mỳjja kêt ar ba rã'ã. Nhym djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. ¹²Dja ba ty nhym me arỳm ijadjà. Me kute ijadjàr kadjy ne ijã me kudjỳ djà kapĩ. ¹³Ba ar amã arê gar ama. Dja me kàj bê pyka kunĩkôt mã ijã memã ujarênh ny jarên mã nijadjwỳ 'ã ajarê. Kute ijã me kudjỳ djà kapĩn'ã ajarê. Ne kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Djuda kute memã kangamã kute memã arênh.*Mak 14.10; Ruk 22.3*

¹⁴Nhym kam Jejukôt ba djwýnhbê 12 ja 'ô, idjibê Djuda Ikadji ne me kadji Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr'ýr tē. ¹⁵Nãm ar'ýr tēn ar'ýr bôx ne arkum,

—Arým ne ba ije ar amã Jeju kangamã. Mýj dja gar pãnh imã angã? Ba kam arým ar amã kanga, ane. Nhym kam ar arým kum kryt jakao ngônhpõho pi'ôk kaprî jarê. Nãm ar kute 'ã akrebê 30 ne kum kungã nhym kubyn o tē. ¹⁶Ne kam amim,

—Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadji on? Nãm ã amim anhyro ba.

Ar kute ro'ã ar ô kwý krêno ino rer.*Mak 14.12; Ruk 22.7*

¹⁷Nhym kam mebê idjaer kukrãdjãkôt me kute djwýponhbit kur nhô akati arým kutewa nhym kôt ba djwýnh ar Jeju'ýr bôx ne kum,

—Metîndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akatikam gwaj banhô kwý krên kadji jãm dja bar tēn akutêp gwaj banhô kwý krên djã jadjwýr mex? ane.

¹⁸Nhym arkum,

—Dja gar krîraxkam tēn me'ô 'ýr bôx ne kum, “Ujarênh djwýnh ne amã, ‘Arým ne inhô akati iwýr bôx. Dja bar Metîndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akatikam me kukrãdjã kôt inhô kwý krê. Bamê ikôt ba djwýnhmê dja bar anhürkwãkam inhô kwý krê’, ane. Dja gar ã kum ane.” Nãm Jeju ã kôt ba djwýnh arkum ane. ¹⁹Nhym kam ar arým Jeju kute arkum 'ã karô kôt 'ýr tē. Ne me'ô ja'ýr bôx ne kum Jeju kabēn jarê nhym arkum, “Ã”, ane. Nhym kam ar arým ürkwãkam kutêp ar ô kwý krên djã jadjwýr mex. Metîndjwýnh me irôbê mrãnh nhô akati kadji ne ar ô kwý krên djã jadjwýr mex. Ne kam akubyn Jeju kutã tē. ²⁰Nhym kam ar'ã para nhym ar me'ô kute arkum ürkwã jarēnhja nhürkwã'ýr tē. Kam ar ô kwý krēnmã 'ýr tēn 'ýr bôx. Ne kam nhý. Ar kubê 12ja ne ar Jejumê ro'ã nhý ne arým ô kwý krêno nhý. ²¹O nhý: nhym Jeju arkum,

—Be, ar ajô dja ga ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrêx, ane.

²²Nhym kam ar arým kaprî:ren apýnh ar ï djãri aben totokmã kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, djãm ba? Bēnjadjwýr djwýnh, djãm ba? ane.

²³Nhym arkum,

—Be, kute ikôt ngônhrãtikam djwý jadjãrja tãm dja memã ikanga. ²⁴Be, me bakukãmãre kute ba ije amijo inhï ijã pi'ôk no'ôk, kute Metîndjwýnh kukwakam ijã pi'ôk no'ôkkôt ne me arým jakam ar ã ijo anhyro ba. Nhym be, kute ikurê djwýnhmã ikanga djwýnhja dja ï kute memã ikanga pãnh tokry ra:xi. Ý, watî:re. Tãmja ne ren rwýk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁵Nhym Djuda, kute kurê djwýnhmã kanga djwýnhja kum,

—Ujarênh djwýnh, djãm ba dja ba ajo ane? Arkati, ane.

Nhym kum,

—Arÿm ga, “Ba”, ane. Amikôt ne ga arÿm amijarênhkumrêx, ane. ²⁶Nhym ar àkuro nhÿ: nhym Jeju arÿm djwÿ'ô byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Kum mextire jarên arÿm kôt ba djwÿnh arkum kokij ne apÿnh arkum kungã. Ne kam aminhi'ã djwÿ jakren arkum, —Inhi ne ja. Ar abyn krê, ane.

²⁷Ne kam ngônhrâkam pidjô kangôjadjwÿ byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Amikamrô'ã ne pidjô kangô jakren arkum,

—Ar akunî dja gar o ikô. ²⁸Ikamrô ne ja. Me kräptî jaxwe pân timer dja ikamrô prôt nhym kam Metîndjwÿnh memã kabên ny jarên timer mämjdin me axwe maro aknon me kam ngryk kêt.^c ²⁹Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krä'yr ne ja. Ibâm kute amim ô me ja kunî pytâr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjô kangô nyo ikô. Gwaj baro'ã o ikô. Nãm Jeju ã arkum ane.

³⁰Nhym kam ar ngre. Ngren arÿm o ino re. O ino ren arÿm amû krânhbê Oriwêre'ÿr mô.

Pedru 'êxnhi kukâm kute kum arênh.

Mak 14.27; Ruk 22.31; Dju r 13.36

³¹Ar 'ÿr mô: nhym Jeju arkum,

—Be, akamâtja tâmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmã. Amrêbê: ne me bakukâmäre ar aprôt ne abimàn timer ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam ne me arên memã kum,

“Be, dja ba mrykî'âtomtio ba djwÿnh titik nhym mry umaje prôt ne ajmã”, anen

arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

Be, akamâtja tâmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmã. Me bakukâmäre kute ar ajã ujarên timer kôt dja gar aprôt ne ibê ajmã. ³²Ibê ajmã nhym me arÿm ibi. Ba ityk ne akubyn itînkam dja ba ar akukâm pykabê Garrêjamã tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³Nhym Pedru kum,

—Godja ar kunî prôt ne bimàn timer jabej ba dja ba arkôt iprôt kêtukumrêx, ane.

³⁴Nhym Jeju kum,

—Kati, mrâmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arê ga ama. Akamâtja tâmkam ôkrên'ân timer kâr kêttri dja ga amijã maje ajêxo amân timer krut ne ikjêkêt ne memã kum, “Kati, ije me'ôwã pumûn timer kêtukumrêx”, ane. Mrâmri ne ba amã ja jarên timer kumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁵Nhym Pedru kum,

—Kati, gê me gu baro'ã gu babîn timer jabej ba ije aminêje ajã ijêx prâm kêtukumrêx, ane. Nhym kam kôt ba djwÿnh ar kunî kabên timer kum arê.

^c **26.28** Mrâmri ne Jeju kamrôo prôt nhym Metîndjwÿnh arÿm 'ã memã kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrôo prôt ne. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arÿm me axwe maro aknon me kam ingryk kôt ne.” Nãm ã Metîndjwÿnh memã ane.

Pidjôkôkam Bâmmã amijo à'wỳr.*Mak 14.32; Ruk 22.40*

³⁶Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ỳr bôx. Nhym kam kôt ba djwỳnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhỹ. Ba mũm tẽn Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ, ane. ³⁷Ne kam Pedrumẽ Djebedêu kra ar amãnhkrut japrôn aro tẽ. Ne kam tokry rax pymaje madjà kreti:n arỳm kaprĩ rax ne. ³⁸Ne kam arkum,

—Arỳm ne ba ikaprĩ:re. Arỳm ikaprĩ kute ibĩn 'ỳr. Jãnh mãn ar idjêje nhỹ gwaj baro'ã aminêje barĩt o nhỹ, ane.

³⁹Ne kam amũ tẽ. Tẽmo rãm ne jan tu mỳrbê tỳm. Tỳm ne arỳm Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, aje itokry, ikaprĩjabê ipytàr prãm jabej ipytà. Nàr kon, kwãrĩk wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabẽn kôt ne ba ar amijo iba, ane.

⁴⁰Ne kam kàjmã djan kôt ba djwỳnh ar'ỳr akẽx ne tẽn ar'ỳr bôx. Nhym arek ar ôto ikwã. Nhym Pedrumã kum,

—Je, kraxje kô 'iry kêt ne gar anhôto anhikwã. Mỳkam ne gar iro'ã aminêje arĩto anhỹr kêt ne? ⁴¹Ar aminêje rĩt ne Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wỳ. Be, ar anhôkre kadjwỳnhbê ne gar amã ikabẽnja kĩnh. Nhym be, ar aminêje arĩtbê ne gar arekren anhôtdjwa ne, ane.

⁴²Ne kam ajte amũ tẽn Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, aje itokry, ikaprĩjabê ipytàr prãm kêt jabej kwãrĩk wãnh rã'ã ba tu itokry ne akabẽn man kôt ar amijo iba, ane.

⁴³Ne kam ajte akubyn ar'ỳr akẽx ne tẽn ar'ỳr bôx. Nhym ar nokà bã mex ne ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhym ar omũ.

⁴⁴Ne kam ajte akẽx ne amũ tẽn Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw. Ôbê kute kum kabẽn jarẽnh jakôt ajte kum tãm jarẽ.

⁴⁵Ne kam ajte kôt ba djwỳnh ar 'ỳr akẽx ne ar'ỳr tẽn ar'ỳr bôx ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhôto anhikwã rã'ãã, akôkam kôto anhikwã? Aj, arỳm itokry djã iwỳr bôx 'ỳr. Ota, arỳm kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhĩja ne kute memã ikangamã. ⁴⁶Kàjmã ar dja. Gwaj on me'ỳr. Ota, arỳm kute memã ikanga djwỳnh bôx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute Jejuo tỳm.*Mak 14.43; Ruk 22.47; Dju r 18.3*

⁴⁷Ne kute arkum anhỹro ãm rã'ã nhym Djuda arỳm 'ỳr tẽn 'ỳr bôx. Jeju kôt ba djwỳnhbê 12 'õ ne kubê Djuda. Nãm 'ỳr bôx nhym me krãptĩ me:x ne kôt mōn 'ỳr bôx. Nãm me kàxdjwa kajgomẽ kô jamỳn kôt 'ỳr o mōn o bôx. Me rũnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh

nhô bĕnjadjwÿrmĕ mebĕngĕtmĕ ne me me ano nhym me 'ÿr bôx. ⁴⁸Me 'ÿr môr kĕtri ne kute memă kanga djwÿnhbĕ Djuda memă kum,

—Be, ije me'ô nhine kaôrĕkôt dja ga me omŭn o tÿm ne pa 'amÿ. Năm ă memă ane. ⁴⁹Năm Jeju'ÿr bôx ne kum,

—Ujarĕnh djwÿnh, djăm amexkumrĕx? anen arÿm ine kaô.

⁵⁰Nhym Jeju kum,

—Akmere, mÿj kadjy ne ga iwÿr bôx? ane.

Nhym kam me arÿm 'ÿr môn o tÿm ne pa 'amÿ. ⁵¹Nhym kam bĕnjadjwÿr nhô ăpĕnh'ô ne mekôt tĕ. Me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhô bĕnjadjwÿr rax nhô ăpĕnh mekôt tĕ. Nhym Jejumĕ ro'ă ar ku'ĕja 'ô ne arÿm ô kăxdjwa kajgo kaban o me'ôjamă akabĕn amak ta, bĕnjadjwÿr nhô ăpĕnhja jamak ta.

⁵²Nhym Jeju nĕje kukrăn kum,

—Kwărik wănh. Akubyn ăkam adjă. Ga, me kute kăxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumŭ. Ja dja ga amikam ama, ane. Mÿj'ă ne kum kabĕn ja jarĕ? Bir, djăm me kute me par prăm umar mexmă? Kati. Dja kurĕ djwÿnh ĭ arÿm kubĭ. 'Ă ne Jeju kum,

—Ga, me kute kăxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumŭ, ane.

⁵³Ne kam ajte kum,

—Djă nă găm ijă amim, “Dja te Băm 'uw nhym kum ôr kĕt”, ane? Kati, ba ren me'ă lbăm 'uw nhym ren imă kadjy mrănh djwÿnh krăptĭ: jano. Ren imă redjiăobĕ 12 jano nhym me ren ipytă. Me redjiăobĕ 12kam me krăkamngôn'ă akre nhym me kubĕ 72.000. Me krăptĭ:. ⁵⁴Ne me ren ipytă ba ren kam me bakukămăre kute Metĭndjwÿnh kabĕn'ă pi'ôk no'ôk kôt amijo itĕm kĕt. Nhym be, kati. Mrămri ne ba kabĕn kôt amijo itĕmkumrĕx, ane.

⁵⁵Năm ă Jeju kum anen kam me krăptĭjamă kum,

—Je djăm idjăkĭnhĭ ne ga me aje ijo atÿm kadjy iwÿr anhô kômĕ anhô kăxdjwa kajgomĕ o mō? Myt kunĭkôt ne ba Metĭndjwÿnh nhô kikretikam ikrĭ, memă idjujarĕnho ikrĭ ga me kam kam ijo atÿm kĕt ne. ⁵⁶Mÿkam ne ga me ijo tÿm? Bir, amrĕbĕ: ne Metĭndjwÿnh kukwakam kabĕn jarĕnh djwÿnh me bakukămăremă me ajă ajarĕ. Me aje ijo atÿm'ă ajarĕn arÿm 'ă pi'ôk no'ôk ne. Nhym me arÿm aben djô'ă arĕnho mō:. Arĕnho môr tămtă arÿm iwÿr o bôx. Tŭ:mrăm me bakamingrănyrekam arÿm iwÿr o bôx. Ba ar iba: ga me arÿm jakam ă ijo ane. Me kute me bakukămăremă me ajă ujarĕnh kôt ne ga me arÿm jakam ă ijo atÿmo ane. Năm ă Jeju me krăptĭmă ane. Nhym kam kôt ba djwÿnh kunĭ mă amijă maje prôt ne.

Me kute we axwe jabej kukjĕr.

Mak 14.55; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵⁷Nhym me kute pa 'amÿnh djwÿnhja o mō:n arÿm Kajbaj'ÿr o bôx. Me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhô bĕnjadjwÿr raxbĕ ne Kajbaj. Nhym Môjdĕ kukrădjă mar djwÿnhmĕ mebĕngĕtmĕ ne me arÿm akuprô nhym me me'ÿr o bôx. ⁵⁸Nhym be, Pedru ne Jeju kôt tĕ, nĭjar kum kre rax ne tĕ.

Nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax nhõ kikre nhĩpôkri kênh ngrire nhym Pedru arỳm Jejukôt wadjà. Me kute ajmã Jeju o jabej kute omũnhmã arỳm nhỹ, bẽnjadjwỳr nhõ krākamngônhmẽ ro'ã nhỹ.

⁵⁹Nãm me me'ỳr Jejuo bôx nhym kam me rũnh arỳm me 'êxnĩ jabej. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebêngêttẽmẽ me rũnh kunĩ ne me me 'êxnĩ jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'a 'êx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kôt omũ. Nãm ã ane ba omũ, ane. Dja me ane nhym me arỳm me kabẽn man arỳm we axwe 'õ pãnh kubĩ. Kadjy ne me me 'êxnĩ jabej. ⁶⁰Ne te abejo dja. Me'õ ar amãnhkrut kute axikôt 'ã kabẽnja ne me te abejo dja:. Nhym me 'êxnĩ krãptĩ kàjmã ku'ên arĩk aben kupa'ãbit axwe jarẽnho kumex. Nhym me te ar amãnhkrut axikôt 'ã kabẽnja jabejo dja: nhym kam ar 'êxnĩ amãnhkrutja arỳm kàjmã djan axikôt 'ã kabẽn jarẽ. ⁶¹Nãm ar'a 'êx ne memã kum,

—Tãmwã ne memã kum, “Ba ne ba ije Metĩndjwỳnh nhõ kikreti ngrànẽ ne ije akubyn ipêx kadjy ijitỳxo 'ỳr ibôx mexkumrẽx. Akubyn ije ipêx'a dja akati amãnhkrut ne ikjêkêtbĩt apêx ba arỳm ipêx pa.” Nãm Jeju ã memã ane bar arỳm kuma. Nãm ar 'êxnĩja ã Jeju'a memã ane. Ar axikôt ã memã arẽnho ane.

⁶²Nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxja arỳm kàjmã djan kum,

—Ga ar kabẽnjama. Djãm aje aminêje akabẽn'õ jarẽnẽh prãm kêtumrẽx. On imã amikôt amijarẽ, ane. ⁶³Nhym Jeju tu anhikrẽ.

Nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax ajte kum,

—Metĩndjwỳnh tĩn ne ar baja ne arỳm gu bapumũnh nhỹ. Kwãrĩk wãnh nokrekam ajêxnĩ kêt. On me imã amijarẽ. Djãm abê me babê idjaer nhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati, nẽn? Djãm mrãmri abê Kritu? Djãm abê Metĩndjwỳnh Kra? On me imã amijarẽ, ane.

⁶⁴Nhym Jeju kum,

—Kôt ne ga imã arẽ. Ba ar amã arẽ gar ama. Gêdja ba ã Metĩndjwỳnh pymati djubôk'ãnh nhỹ. Ije amijo inhĩ ne ibẽnjadjwỳr raxkam ubôk'ãnh nhỹ gar arỳm ipumũ. Ne kam ajte kakrākôt amrẽ kàjkwa kurũm itẽmkôt ipumũ, ane.

⁶⁵Nhym kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax kute memã amingryko amirĩt kadjy arỳm amibê kà kadjô. Amibê kà kadjôn arỳm memã kum,

—Ê, arỳm ne Metĩndjwỳnh japrỳ. E kum kwãrĩk wãnh gwaj ijukri axwe kôt omũnh djwỳnh'õ jabej kêt. Gwaj bakunĩ ne gwaj arỳm kute Metĩndjwỳnh japrỳja ma. Ta ne amijo Metĩndjwỳnh rax pytàn arỳm o aprỳ gwaj kôt kuma. Kute gwaj bamã, “Metĩndjwỳnh djubôk'ãnh inhỹrkôt dja gar ipumũ”, anhỹrkôt ne gwaj arỳm kuma. ⁶⁶Arỳm ne gar ama. Mỳj dja gwaj nẽ? ane.

Nhym me kupãnhã 'ã kum,

—Gê me on kubĩ. Gê me on kubĩ, ane.

⁶⁷⁻⁶⁸Nhym kam me kwỳ nokre kutôn ikra krão tak nhym me kwỳ ikra poo tak ne kum,

—We me inhô Běnjadjwỳrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwỳnh ajano, abê Kritu kadjy ajano ga bôx. Aj, goja abê Kritu jabej goja me'ô kute akurwanhjakôt omũ. Goja tu aman me imã arê. Nãm me ã Jeju'ã bẽno bikẽnho ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mak 14.66; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁹Nhym Pedru arỳm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bẽnjadjwỳr rax nhô kikre nhipôkri kẽn ngrirekam nhỹ. Nhỹ: nhym bẽnjadjwỳr nhô àpẽn ni arỳm 'ỳr bôx ne omũn kum,

—Tukwa, gadjwỳ ne ga Jeju kôt ar aba. Pykabê Garrêjakam Jejukôt ar aba, ane.

⁷⁰Nhym me kunĩ nhipôkri arĩk aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabẽnwã mar kêtumrêx, ane.

⁷¹Ne kam kikreti'ỳr àrmã katon kre tâ dja. Nhym bẽnjadjwỳr nhô àpẽn ni 'ôdjwỳ omũn memã kum,

—Tãmwãdjwỳ ne Jejukôt ar ba, Nadjarekam Jejukôt ar ba, ane.

⁷²Nhym ajte aminêje 'êx ne memã kum,

—Aje mỳj me'ô jarẽnhwã ije omũnh kêt. Djãm ijêxnhĩ? Kati.

Metĩndjwỳnh ne arỳm ijêxnhĩ kêt kôt ima, ane.

⁷³Nhym kàjbê 'âtũm nhym kam me'ô 'ỳr tẽn kum,

—Be, mrãmri ne gadjwỳ kôt ar aba. Abê pykabê Garrêja kra'ô.

Garrêjakam me kabẽn kôt ne ga akabẽn bar kôt aman arỳm amã ikato, ane.

⁷⁴Nhym memã kum,

—Kati, mrãmri ije me'ôwã pumũnh kêtumrêx, ane. Ne me'ô kute kum anhỳr kêt mã arỳm amikangrôn memã kum,

—Dja ba ijêxnhĩ jabej gẽ Metĩndjwỳnh pãn h ijo akno. Ta ne arỳm ijêxnhĩ kêt kôt ima, ane. Nãm anhỳr 'iry kêt nhym arỳm ôkrẽn'ãnh kà. ⁷⁵Nhym kam Pedru ôkrẽn'ãnh kàr man akubyn amimaro tẽ. Amimaro tẽn arỳm amũja'ã Jeju kute kum kabẽn jarẽnha'ỳr amimaro bôx ne amijã kabẽn ma. Kute kum,

—Ôkrẽn'ãnh kàr kêt ri dja ga aminêje ajêxo amãnhkrut ne ikjê kêt ne memã kum, “Kati, ije tãm wã pumũnh kêt”, anhỳr ja ne arỳm kuma. Nãm maro dja nhym arỳm rerek 'ỳr bôx. Rerek 'ỳr bôx nhym arỳm katon mu:w.

Me Piratu'ỳr o môn o bôx.

Mak 15.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

27 ¹Nhym kam kryrãm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bẽnjadjwỳr kunĩmẽ mebê idjaer bẽngêt arỳm Jejuo aben ma. O aben man arỳm abenmã 'ã karôn abenmã kum,

—Mrãmri dja me on tu bĩnkumrêx, ane. ²Ne kam arỳm uwpren Piratu'ỳr o môn o bôx. O bôx ne kum kanga. Piratubê bẽnjadjwỳr bajtem. ³Me kute bĩnmã 'ỳr o môrkam ne Djuda arỳm omũ. Djuda kute kurê djwỳnhmã kanga djwỳnhja arỳm omũ. Ne kam arỳm amim ngry:k ne. Amim ngryk ne arỳm amim,

—Je tô mỳkam ne ba memã Jeju kanga? ane. Amim ngryko tẽ:n akubyn me rũnh'ỹr kryt jakao ngõnhponho pi'òk kaprĩbê 30o tẽn arỳm me'ỹr o bõx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebêngêt'ỹr ne o bõx ne arỳm memã kum,

4—Axwe kêtikumrẽxkam ne ba me amã kanga ga me arỳm aje bĩnmã. Ba kam arỳm ijaxwe:, ane. Ne memã kum, “Mĩ”, ane.

Nhym me kum,

—Djãm me ba ne ba me o amaro iba? Kati, ga ne ga o me ima, ane.

5Nhym kam arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỹr tẽn 'ỹr bõx ne kikreti kadjwỳnhbê ngõnhponh mẽn arỳm mã tẽ. Mã tẽn kam ta pĩ'ã amimut djẽn amibĩn arỳm ty.

6Nhym kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ar 'ỹr tẽn ngõnhponho atom ne abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti nhõ pi'òk kaprĩo atom djàkam gwaj baje ngõnhponh djirmã? Kati. Djuda kute gwaj bamã Jeju kanga nhym me kute bĩn nhym kamrõ prõt pãnh ne ngõnhponho pi'òk kaprĩja. Gwaj ren Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam pi'òk kaprĩ djin ren kam Môdjê kukràdjã kupa'ã amijo tẽ, ane. 7Ne kam aben man abenmã kum,

—Gwaj ngõnhponho ngybõr nhõ pyka by. Me kute kam me bajtem tyk jangjênh kadjy pyka by, ane. Ne kam arỳm ngõnhponho pyka by. 8Kam ne me arỳm pykamã pyka kamrõre jarẽ. Akatija tãmkam ne me kute kum arênh rã'ã. 9-10Amrêbê: ne me bakukãmãre Djermi memã 'ã ajarẽ. Me kute ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byr'ã ajarẽ. Djermi Metĩndjwỳnh kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarên memã kum,

“Nãm me kam arỳm kryt jakao ngõnhponho pi'òk kaprĩbê 30 by.

Mebê idjaer kute me'õ'ã kum,

‘Dja ba me me'õ pãnh amã ã pi'òk kaprĩo ane’, anhỹr kõt ne me arỳm kubê 30 by.

Ne kam arỳm o ngybõr nhõ pyka by. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute imã arênh kõt ne me kuby.”

Nãm ã Djermi me bakukãmãremã ane. Nhym me kam arỳm aben djõ'ã arê:. Arênh mõi tãmtã arỳm 'ỹr o bõx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam me rũnh arỳm ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byrkumrẽx. Djermi kute amrêbê: me bakukãmãremã 'ã ujarênh kõt ne me arỳm pyka byrkumrẽx.

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mak 15.2; Ruk 23.3; Dju r 18.28

11Me kute pyka byr djwỳnhràmm ne me rũnh arỳm bẽnjadjwỳr Piratu'ỹr Jejuo mõi o bõx. O bõx nhym arỳm kabem dja nhym kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax? ane.

Nhym Jeju kum,

—Kõt ne ga aje arênhwã, ane.

¹²Nhym kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebêngêtmẽ arĩk Jeju'ã axwe janhõ. Nhym tu anhikrê.

¹³Nhym Piratu kum,

—Djãm ajaxwe krãre ne me amã arẽ? Djãm aje mar kêt? ane.

¹⁴Nhym kum kabẽn'õ jarẽnh kêtumrêx. Nhym bẽnjadjwỳr Piratu te kute marmã kam no tyn omũnho nhỹ. ¹⁵Be, akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptĩ: arỳm aben pydji. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwỳnh me kukãmãre nhirõbê mrãnh djà mar kadjy aben pydji. Amex kunĩkõt ne bẽnjadjwỳr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djà kurũm me pỳnh ne meo pỏx nhym me mã mrã, mebê ijêjao pỏx nhym me mã mrã. Me kute me'õ'ã à'wỳrja ne me kĩnh kadjy bỏm kumẽ. ¹⁶Mebê ijê djàkam ne me arỳm me'õ axwe:jabê ijê. Idjibê ne Baraba. ¹⁷Me krãptĩ ne me akati jakam akuprỏ nhym Piratu memã kum,

—Mỳj me'õ dja ba me amã kaban ano? Dja ba Baraba kaban ano. Nàr, dja ba Jejumã inhiren ano, me kute kum Kritu jarẽnhjamã inhiren ano, ane. ¹⁸Nãm anhỹr djwỳnhrãm amim,

—Jeju'ã me krãptĩkam ne me rũnh 'ã ngryk ne imã kanga, ane. Ne kam arỳm kute Jejumã irer ne kute anor prãm.

¹⁹Piratu arek memã axwe pãnh jarẽnh djàkam nhỹ nhym prỏ amũ kum kabẽn janon kum,

—Kwãrĩk wãnh ajmã me'õwão kêt. Axwe kêtumrêxkam ajmã o kêt. Akatija tãmkam ne ba ibiptirkam omũn arỳm kam axwe idjumar, ane.

²⁰Kam ne Piratu kute kum irer ne kute anor prãm ne me krãptĩmã kum,

—Mỳj me'õ dja ba kum inhiren ano? ane. Nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebêngêtmẽ me krãptĩmã kum,

—Baraba dja ga me amã kĩnh. Jeju'ã dja ga me kum, “Abĩ, abĩ.” Nãm me ã memã ane.

²¹Nhym kam bẽnjadjwỳr Piratu ajte me krãptĩmã kum,

—Ar amãnhkrutja. Nhỹnhja dja ba kum inhiren ano? ane.

Nhym me kum, “Baraba”, ane.

²²Nhym memã kum,

—Mỳj dja ba Jejudjwỳ on? Me kute kum Kritu jarẽnhja mỳj dja ba on? ane.

Nhym me kunĩ kum, “Pĩte'y'ã anhõ”, ane.

²³Nhym Piratu memã kum,

—Tỏ mỳkam? Mã ne kute? Djãm axwe? ane.

Nhym me kàj bẻ kum, “Pĩte'y'ã anhõ”, ane.

²⁴Nhym Piratu amim,

—Je, jakam ne ba arỳm te meo ane. Nhym me ngry:k ne kangao kumex, ane. Ne kam ta kute we memã amijaxwe kỏto amirĩt kadjy arỳm ngỏ byn me kunĩ nokrekam aminhikra pỏn memã kum,

—Djãm ije me'õ axwe kêtja kamrỏ kapĩnkam ba ijaxwe? Kati, me ga ne ga me 'ã imã apnẻ ba arỳm ije bĩnmã. Me ga ne ga me ajaxwe, ane.

²⁵Nhym me kunĩ kum,

—Nà. Tām. Me ba dja ba me ijaxwe. Me ikramẽ ikrakam itãmdjwýmẽ dja ba me ijaxwe. Me ba ne ba me imã bĩn prãm ne kam aje bĩnmã amã 'ã apnê, ane.

²⁶Nhym kam arým Baraba kaban ano nhym ta arým arek ar mekôt ba. Nãm kum iren anon kam memã Jeju jarẽ. Nhym me arým mrykã punuo kaprêprê:k ne. Nhym kam me kute pite'y'ã nhôr kadjy memã arẽ.

Krākamngôn kute 'ã bẽno bikẽnh.

Mak 15.16; Dju r 19.2

²⁷Nhym kam bẽnjadjwýr Piratu nhô krākamngôn kikretimã Jejua môn o wadjà. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimã o môn o wadjà. O wadjàn arým kadjy me krākamngôn kàtàm kunĩ akprô. O akprô nhym me kunĩ arým bôx ne Jeju'ã aben pydji. Me kute apryn 'ã bẽno bikẽnh kadjy 'ã aben pydji. ²⁸Ne kam kubê kubêkà kaban inôkà ryti kamrêk kute me bẽnjadjwýr rũnh nhinôkà pyrækja kum adjà. ²⁹Ne kam mrýnhĩ kajkep ne ikãnh ne, ne kum kutu. Nãm me me bẽnjadjwýr rũnh nhô krãdjê'ã mrýnhĩ jakren arým kum kutu. Ne kam ikra djubôkmã po'ê jadjà nhym kuby. Me bẽnjadjwýr djàbêr djà'ã ne me po'ê jakren ikramã adjà nhym kubyn o nhỹ. Nhym me parbê ari rôrôk ne kônkrão krĩn 'ã bẽno ajkẽn apýnh kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhô bẽnjadjwýr rax. Gora kribêm atĩn 'iry, anhyro kumex. ³⁰Ne kam apýnh kutôn apýnh po'ê byn ariẽ o krã môre. ³¹Ne kam arým 'ã bẽno bikẽnhja inomã kumẽn kam arým kubê inôkà ryti kamrêk kaban akubyn kum ô kubêkà djwýnhja jadjà. Ne kam kute pite'y'ã nhôrmã o katon o mō.

Me kute pite'ykam nhôr.

Mak 15.21; Ruk 23.33; Dju r 19.17

³²O môn arým me'ôbê Ximão kajpa. Pykabê Xirenikam me kra 'ô. Nhym me krākamngôn arým Jeju nhô pite'y'ã kum àpnẽnh tỳx nhym arým kum ikreio kumýn o mō. ³³Krãnhrebê Gogota'ýr ne me Jejua mō. Me bakabẽnkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarẽ. Nãm me 'ýr o môn arým 'ýr o bôx. ³⁴Ne kam pidjô kangô kadjãmẽ pidjyò akàn arým Jejumã kungã. Nhym te kakin kanga. ³⁵Nhym kam me arým pite'y'ã kunhō nhym wajêt.

Nhym kam me apýnh kute ô kubêkà jamýnh kadjy kẽn kryre rẽ. Me kute kẽn rẽnhkôt ne me amijo kubêkà pytà. Amrêbê: ne ujarẽnh djwýnh 'ã ajarẽ. Me kute abenmã ô kubêkà ngrãnh'ã ajarẽ. Metĩndjwýnh kukwakam ne 'ã ajarẽn me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwýnh Kra ne memã kum,

‘Arým ne me abenmã ikà ngrà.

Nãm me ikà ja'ã kẽn kryre rẽn arým amijo utà.’ Nãm ã memã ane.” Nãm ã me bakukãmãremã ane nhym me arým aben djô'ã arẽnhō mō:n arẽnhō mōr tãmtã arým 'ýr o bôx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam 'ýr o bôx nhym me arým abenmã Jeju kà ngrãnhkumrẽx. Metĩndjwýnh

kukwakam ujarênh djwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne me arým abenmã Jeju kã ngrãnhkumrêx.

³⁶Ne kam arým nhỹ, nêje rĩto nhỹ. ³⁷Ne kam 'ã pi'ôk no'ôk ne. Pi'ôkkam ne memã kum,

—Jeju ne ja. Mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax ne ja, ane. Me kunĩ kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimôkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh pĩte'y'ã jêťja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'ôk no'ôk ne imôkri kunhõ. ³⁸Ne kam ar ãkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikjê'ã pĩte'y'ã ar kunhõ. Nhym arým ar arij. Jeju ôkredjãkôt wajêť nhym aktã ar axweja ijên wajêť. ³⁹Nhym me 'ãnh môrja nokã nhàn kum kabên punu:re ne kum,

⁴⁰—Be, ga: ne ga we aje Metĩndjwýnh nhõ kikreti ngrãnh ne aje akubyn ipêxmã. Nhym aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêť ga we aje ipêx parmã. Goja jakam amiptã. Goja abê Metĩndjwýnh Kra jabej pĩte'y kurũm rwý, ane.

⁴¹Nhym kam me rũnh arĩk 'ã bẽno ajkê. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê Môjdjê kukrãdjã mar djwýnhmê mebêngêťmê ne me arĩk 'ã bẽno ajkên abenmã kum,

⁴²—Amũbit ne me utã. Ne kam te kute amipyťar prãmje. Goja gê mrãmri mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr raxkumrêx jabej on pĩte'y kurũm rwý. Gê goja rwý gwaj goja rwýkkôt omũn arým tu amim markumrêx. ⁴³Tãmwã ne we Metĩndjwýnh kanãrrãm ar ba. Gê Metĩndjwýnh mrãmri kum kĩnh jabej on utã. Tãmwã ne 'êx ne memã kum, “Ibê Metĩndjwýnh Kra”, anhýr ar o ba. Nãm me ã abenmã ane. ⁴⁴Nhym ar ãkĩnhĩ aktã pĩte'y'ã jêťjadjwý kum ãkjêro wajêť.

Tyk kadjy ne ja.

Mak 15.33; Ruk 23.44; Dju r 19.28

⁴⁵Nhym arým kãjkwa nhipôkri myť nhỹ. Nhym kam tu akamãť kô tyk ne. Pyka kunikôt ne me'ã akamãť kô tyk ne. Nãm me'ã akamãť kô tykkam myť kyn kyn kyn ky: nhym 3 orakam, amykrykambĩť arým ajte myť no pôt ne. Arým ajte myť kato. ⁴⁶Myť kato nhym Jeju mebê idjaer kabênkam kãj bê kabên ne Bãmmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabên kam kum,

—Inhõ Metĩndjwý:nh, Inhõ Metĩndjwý:nh, mýkam ne ga arým ikanga? ane.

⁴⁷Nhym parbê me ku'êja kabên man arĩk abenmã kum, “Ê, me'ôwã ne Erijmã kabên”, ane.

⁴⁸Nhym kam me'õ prôt ne ngõnh puror põnh djã jakrita byn pidjõ kangô kadjãmã adjã. Nhym kam kangô ipu nhym pĩ nhidjamã adjãn kãjmã kum kungã, kute kaôr kadjy. ⁴⁹Nhym me'õ ar kum,

—Adjým, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ýr bõx ne goja utã, ane.

⁵⁰Nhym kam Jeju kãj bê ajte kabên ne arým ty.

⁵¹Be, nhym arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti kadjwýnhbê kubêkãťija ta amikadjõ. Nãm nhôr djã'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê. Nhym pyka arým amingrêk ne. Nhym apýnh kên amikokij. ⁵²Nhym apýnh pyka krã amijã kurê. Nhym me tyk krãptĩ, Metĩndjwýnh nhõ me ja krãptĩ,

(Matêu 27.51)

arÿm ï tã akubyn tîn ne kato
 53 ne arÿm Jeju akubyn tîn
 nhijukri Djeruxarêmã mō,
 krîrax tãmmã ne me kute
 Metîndjwÿnh nhō krîrax
 mextire jarênh ja, kumã ne
 me mōn me krãptîmã amijo
 amirît.

54 Pyka amingrêk nhym
 mÿjja kwÿ ã amijo ane.
 Nhym krâkamngôn krãptî:
 kubê 100 nhō bÿnjadjwÿrmê
 ro'ã Jeju nêje rîto ku'êja arÿm
 omũ. Mÿjja pumũn arÿm tîn
 prã:m ne abenmã kum,
 —Be, mrãmri ne
 me'ō jabê Metîndjwÿnh
 Krakumrêx, ane.

55 Nhym me niredjwÿ krãptî amybÿm omũnho dja. Amrêbê Jeju pykabê
 Garrêjakam ar bari ne me nire ja mã kôt ban o djuw mexo ba. Ne Jeju ajbir
 krîraxbê Djeruxarê'ÿr tÿmkam kôt ajte mōn bōx. 56 Me nire ja nhikô'ã ne
 Marij Madarena dja. Nhym Marij 'odjwÿ dja. Kurũm ne Xijagumê Jôdje ar
 apōx. Nhym Djebedêu kute kum ar adjwÿrja nãdjwÿ dja.

Arÿm adjâr kadjy ne ja.

Mak 15.42; Ruk 23.50; Dju r 19.38

57 Nãm Jeju ty nhym kam amykry mex ne. Nhym Jôdje arÿm bōx.
 Krîraxbê Armatêkam ne Jôdje abatãnh djã. Ò nèkrêx rax. Adjwÿnhdjwÿ ne
 arÿm Jeju kôt ba. 58 Nãm Piratu'ÿr tÿn bōx ne Jeju nhî'ã kuma. Nhym Piratu
 memã kum, “Aje, me kum angã”, ane. 59 Nhym kam Jôdje kadjy kubêkã
 mexbê rinhu byn 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tÿn arÿm pîte'y kurũm o ruw. Ne kam arÿm
 kubêkào kupu. 60-61 Nhym wãnh ta ò me tyk nhō kÿnkreja. Ta kabÿn kôt ne
 me ajbir kÿnkre kakruw. Nhym arÿm Jeju o mōn kam adjãro dja. Ne adjâr
 pan kam kÿnpoti jabatãnhja ajkwa krekre'ã kudjan kam arÿm mã tẽ. Nhym
 Marij Madarenamê Marij 'odjwÿmê ar kÿnkre kônho omũnho nhÿ.

Kÿnkre nêje ku'ê djwÿnh'ã ujarênh.

62 Pi'ôk rârâr nêje akatikam ne me adjã. Akati jakam ne me me tyk djã kêt
 djã nhō akati bōx kÿtri aminhō mÿjja kupênh kumex. Nhym kam arÿm
 pi'ôk rârâr bōx. Me tyk djã kêt djã nhō akati bōx. Nãm te pi'ôk rârâr nhym
 me rûnh akati mar kêt ne tu Piratu'ÿr tẽ. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh
 nhō bÿnjadjwÿrmê mebê pardjêu Piratu'ÿr tÿn 'ÿr bōx ne Jeju'ã kum,

(Matêu 27.66)

63—Bênjadjwÿr, me'ô 'êxnhija tîn ne ar bari ne memâ kum, “Dja ba ty nhyim ijâ akatin akatin akati ba kam akubyn itîn”, ane. Tãm ne bar ma:ro iba. 64Kam bar amâ arê. Godja kôt ba djwÿnh ar akamâtkam kênkre 'ÿr bôx ne arÿm io akîn mã o mô. Ne kam arîk memâ 'êx ne memâ kum, “Arÿm ne akubyn tîn ne”, anhÿro ba. Jeju ta ne amrêbê me noo biknoro ba. Dja ar ijukri akubyn tîn jarê nhyim me abenmâ arên arÿm abennoo biknor me:x ne. Me 'êx kêt kadjy dja ga anhô krâkamngônh janon memâ kum, “Me 'ÿr môn kênkre kuri dja”, ane nhyim ar te kute io âkînhmâ. Gê 'ã akati amânhrut ne ikjêkêt apêxkambit me ajte ate krâ ba. Nãm me rûnh ã Piratumã ane.

65Nhyim memâ kum,

—Gêtô. 'ÿr krâkamngônh kwÿo mô gê me kênkre nêje djan rît tÿ:xo dja, ane. 66Nhyim kam me arÿm kênkre'ÿr meo môn meo bôx. Ne kam arÿm kênkre'ã kênpotio yn kam kre nêje krâkamngônh pumjuw nhyim me arÿm nêje djan rît tÿ:xo dja.

Akubyn tîn kadjy ne ja.

Mak 16.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

28 1Nhyim me tyk djâ kêt djâ nhô akati arÿm apêx nhyim arÿm pi'ôk kamrêkkam akati tê. Nhyim kam Marij Madarenamê Marij 'ôdjwÿ ar arÿm kute kênkre pumûnhmâ 'ÿr tê.

2'ÿr tê: nhyim arÿm pyka amingrêk tÿ:x ne. Bênjadjwÿr djwÿnh kadjy mrânih djwÿnh 'ô ne kâjkwa kurûm ruw nhyim kam pyka amingrêk tÿ:x ne. Nhyim kadjy mrânih djwÿnh arÿm kênkre'ÿr tên 'ÿr bôx. Bôx ne arÿm ajkwa krekre'ã jâm kênpoti dja. Jâm kudjan arÿm 'ã nhÿ. 3Nãm nokre jadjê:nh kute mrâmri ne na jadjênhkam pôk tÿxja pyrâk. Nhyim ô kubêkâja jaka: kute mrâmri ne kakûm

arngrokam akaja pyrāk. ⁴Nhym kre nêje ku'ê djwýnhja arým omũ. Omũn arým umaje terte:t ne arým rôrôk ne. Ne kam arým wánh kute me tyk pyrāk ne ikwã.

⁵Nhym ar nire kênkre'y'r tén bôx nhym kadjy mrânĥ djwýnhja arkum, —Kwārĭk wánh ar atĭn prām kêt. Jeju ne gar abej. Arým ne ba ar ama. Me kute pĭte'y'ã nhôr ne bĭnja ne gar abej tē. ⁶Jakam ne arým nôr kêt. Nãm akubyn tĭn ne kato, kute ar amã arēnh kôt. Amrē ar tēn nôr djã kaprÿja pumũ. ⁷Dja gar omũn kam amikrà kêt ne tēn kôt ba djwýnhmã arē. Dja gar arkum, “Arým ne akubyn tĭn ne ar akukãm pykabê Garrêja'y'r tēmmã. Dja gar kam tēn arým omũ” ane. Dja gar ã arkum ane. Ba ne ba arým ar amã arē gar arým ama. Nãm ã kadjy mrânĥ djwýnh arkum ane.

⁸Nhym ar nire kabēn man arým amikrà kêt ne mã kênkre kurũm prôt ne. Tĭn prãmmē kĭnhmē akàn prôt ne. ⁹Ar kute kôt ba djwýnh arkum arēnhmã prôt ne. Prô:t nhym ar aêrbê Jeju ar kajpan arkum, “Àpnhĭre ar”, ane. Nhym ar arým 'y'r bôx ne paro tÿm ne kum rax jarēnhô nõ. ¹⁰Nhym Jeju arkum, —Kwārĭk wánh ar atĭn prām kêt. Tēn ikamy arkum ikabēn jarēn arkum, “Ar Garrêja'y'r mō. Dja gar kam bôx ne arým omũ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Nãm ã Jeju arkum ane. Nhym ar nire arým ar'y'r mō.

Kênkre nêje ku'ê djwýnh 'ã ujarēnh.

¹¹Ar'y'r mō nhym wánh kre nêje ku'ê djwýnh kwÿja arým kãjmã djan amũ krĭraxmã mōn bôx. Bôx ne arým me kadjy Metĭndjwýnh mar djwýnh nhô bĕnjadjwÿrmã prĭne amijarēn arkum,

—E kum, pyka ne amingrêk nhym kadjy mrânĥ djwýnh arým ruw ne kênkre'y'r tē. 'Y'r tēn arým ajkwa krekre'ã jãm kēnpoti djan 'ã nhÿ. Nokre adjê:nh ne nhÿ. Bar omũn itĭn prã:m, ane. ¹²Nhym ar arým kuman mebêngê't'y'r tēn 'y'r bôx ne mekmē akuprô. Ne kam arým o aben ma. O aben mar pan kam arým krākamngônĥ'y'r bôx ne arkum,

¹³—Kwārĭk wánh memã wã jarēnh kêt. Dja gar memã ajêx ne memã kum, “Akamãtkam ar inhôt tykkam arým kôt ba djwýnh ar bôx. Bôx ne arým Jejuo akĭn mã nhĭ'ãm o mō”, ane. Dja gar ã memã ajêxo ane bar pãnh arým ar amã pi'ôk kaprĭ kumex ngã. ¹⁴Nhym godja me kâtãm arým ar anhô bĕnjadjwÿr Piratumã ar ajarēnh jabej ne kum, “Nãm anhô krākamngônĥ kre nêje rĭt'ã ngôr nhym kôt ba djwýnh ar arým Jejuo akĭ”, anhÿr jabej. Nhym ar akam ngryk jabej. Ar ba dja bar arým ar anêje kum ikabēn ne ar apytã. Mĭ, pi'ôk kaprĭ. Dja gar ã memã ajêxo ane. Nãm ã me rũnh krākamngônĥ arkum ane. ¹⁵Nhym kam ar arým amim pi'ôk kaprĭ jamÿn ã memã 'êxo bao ane. Ar kute arkum 'ã karô kôt ã memã 'êxo bao ane. Nhym kam mebê idjaer arým arēnhô kumex ne arēnhô ipôk ne. Ne akati jakam kute we ar kute Jejuo àkĭnhja jarēnh rã'ã ne.

Ar àpênh djà'ã arkum karõ.

Mak 16.14; Ruk 24.46; Dju r 20.19; Kar 1.6

¹⁶Nhym kam kôt ba djwýnh Ar kubê 11ja amũ pykabê Garrêja'ýr mõn bõx. Jeju kute arkum krãnh jarênhja'ýr ne ar bõx. ¹⁷Ne kam arým Jeju pumũn parbê kõnkrão nhýn kum rax jarên kum,

—Mrãmri ne ga arým akubyn atĩn ne, ane. Nhym be, ar kwý ne ar abenmã kum,

—Djãm mrãmri Jejukumrêx ne dja? Djãm mrãmri akubyn tĩn ne? Kon ne, ane. ¹⁸Nhym Jeju arým ar'ýr bõx ne arkum,

—Kàjkwamê pykamê kam mýjja kunĩ ne ba ije o iba kadjy arým ibênjadjwýr rax. ¹⁹Kam dja gar mõn me kunĩmã arê. Apýnh me ba djà kunĩkôt memã arê gê me ikabên man kôt ar amijo ba. Dja me ikabên man kôt ar amijo ba gar Metĩndjwýnhmã ngômã me angij. Dja gar memã kum, “Arým ne ga tu amim Bãm markumrêx ne ajte tu amim Kra markumrêx ne ajte tu amim Metĩndjwýnh Karõ markumrêx. Ba kam arým ar kukwakam ngômã ajadjã”, ane. Dja gar ã memã anen arým ngômã me angij. ²⁰Ije ar amã katàt ar amijo aba'ã karõkam ikabên kunija memã arê gê me ikabên kunĩ man kôt ar amijo ba. Dja ba kam akati kunĩkôt ar amê amijo ikajkep rã'ã: rã'ã ne nhym pykakam me kute aminhinomã amimênh djà nhõ akati arým bõx. Nãm ã Jeju arkum ane. Tãm ne ja.